

Orienteeruja

nr. 6/83

detsember 2004

Orienteerumis- aasta 2004

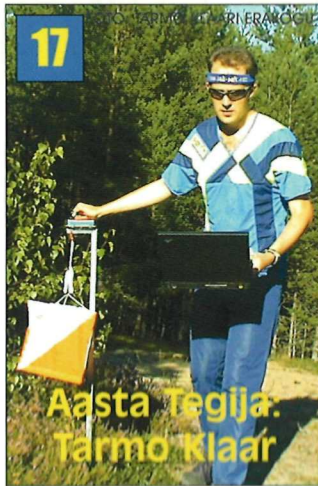
Orienteeruja

nr6(83)
detsember 2004

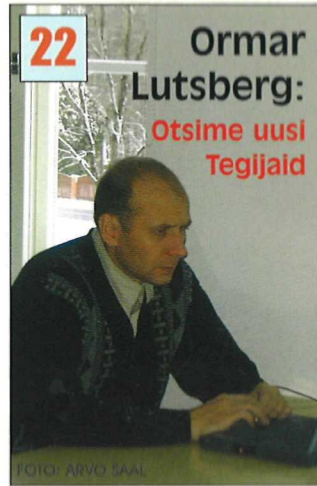

FOTO: MARGUS HALIKU-ERAKOOL

Rattaorienteerujad maakera kuklapoolel

Aasta Tegija:
Tarmo Klaar

Ormar
Lutsberg:
Otsime uusi
Tegijaid

FOTO: ARVO SAAL

+ SISUKORD

Aastakokkuvõte...	4
O-horoskoop.....	6
Dr O-Trops.....	7
Suusa-o koondis..	15
EM 2006.....	16
Statistika: Kui palju meid on?.....	24
EMV 2005 juhend	26
Apteek: Jalaseen.	27
Noorendik: Noorte oma multi- spordivõistlus.....	32
Võsast väljas: Ingrit Kala.....	35
Keskonnaveerg..	36
EOL otsused.....	38
TA OK Rogain.....	39

ORIENTEERUJA MV FOTO-ORIENTEERUMISES: LK 29

PRINTCENTER

**TRÜKIB
ORIENTEERUJAT**

**Orienteeruja 6/83
detsember 2004**

Eesti Orienteerumislidu
perioodiline väljaanne,
ilmub aastast 1994

Väljaandja:

EESTI ORIENTEERUMISLIIT
<eol@orienteerumine.ee>
www.orienteerumine.ee
Regati 1, 11911 Tallinn;

a/a 221002100295
Hansapank; tel/faks
6398681

Peatoimetaja: Jürgen
Einpaul, Tamme tee 4,
Aaviku küla, Rae vald
75301, Harjumaa; tel
6034515, 56450571,
faks 6034516,
<jyrgen@trenel.ee>

Esikaas: fotod Jürgen
Einpaul, Harry Veide,
Mihkel Järveoja, Ormar
Lutsberg, Peeter Pihl jt
Kolleegium: Sixten
Sild, Maret Vaher, Ruth
Vaher, Mihkel Järveoja,
Monika Järveoja
**Orienteeruja üksik-
müük:** Mati Poom —

Tallinnas, Põhja-Eestis ja
suurematel üleriigilistel
võistlustel; Tiina Oras —
Tartu neljapäevakutel;
üksikuid numbreid saab
osta ka EOLI kontorist
Pirita Regati 1
**Orienteeruja
üksiknumbri hind
30 kr**

Kas 4551 orienteerujat tellivad 500 ajakirja "Orienteeruja"?

Leho Haldna
EOL president
13.12.2004

Sellele küsimusele otsis vastust EOLi sügisene üldkogu Pühajärvel. Üldkogu oli minu arvates äärmiselt asjalik ja arutelud ühiste murede lahendamiseks leidsid üllatava üksmeele. Üks suurim mure orienteerumises on hetkel ajakirja "Orienteeruja" saatus. On kurb tõsiasi, et sellisel kujul ajakirja ei ole meil võimalik üleväl pida.

"Orienteeruja" on olnud orienteerujatele suur luksus. Millegi ligilähedase väljaandmine pole olnud jõukohane rikastele alaliitudele. Meie ajakiri on ilmunud tänu entusiastlikele tegijatele ja toetajatele juba aastaid. Selleks, et tegijatel oleks huvitav teha ning toetajatel toetada, on vaja lugejaid. Kahjuks on ajakirja tiraaz langenud alla huvikriitilise piiri. Ehk meie inim- ja rahalised vahendid ei luba enam sellise tellijate arvu juures jätkata.

EOLi üldkogu otsus seadis edasise jätkamise piiriks vähemalt 500 tellija olemasolu. Selline ilus number lubab EOLil koos toetajate abiga majanduslikult enam-vähem välja tulla. Muutma peab ka ajakirja sisu. Peame pakkuma laiemale orienteerujate hulgale huvitavat informatsiooni. Meil on olemas uus peatoimetaja ja toimetuse kolleegium, kes ootavad vaid rohelist tuld tegutsemiseks.

Loodan väga, et see ajakirja number ei jää viimaseks. Kuigi kuulun ise ka nende autorite hulka, kelle silmis ei põle enam nii ere tuluke kui aastaid tagasi ning kes oma veeru tegemist võtavad mõnikord kui eba-meeldivat kohustust. Ka käesoleva artikli

kirjutan 2 päeva hiljem kui lubasin ajakirja peatoimetajale Jürgen Einpaulile. Vabandan ja tänan Jürgenit tehtud kahe aasta pikkuse töö eest. Jürgenile jääb see ajakirja number igal juhul viimaseks vähemalt teadaolevas tulevikus.

EOLi üldkogu valis aasta tegijaks Tarmo Klaari. Minu arvates mehe, kes oleks seda tiitlit väärinud juba varem. Võib-olla seetõttu, et Tarmo tegeleb enamikule ja enamuses nähtamatu asjaga — Eesti orienteerumise infotehnoloogia arendamisega, ei olnud teda paljude poolt märgatud. Kuid nüüd lõi Tarmo üldkogu pahviks, arvestades välja orienteerumise harrastajate koguarvu — 4551. Kusjuures kasutas ta meetodit, mille juures veaprotsent on äärmiselt väike, mistõttu tulemused on piisavalt objektiivsed ja aastate kaupa võrreldavad.

Isiklikult üllatas tulemus — 4551 orienteerujat, mind positiivselt. Olin arvanud, et meid on 3000–4000. Üllatuslikult langeb see number samasse suurusjärku ka erineva meetodika alusel leitud Statistikaameti poolt leitud orienteerujate arvuga, mis oli 4137. Orienteerumine on Eestis suuruselt seitsmes spordiala jalgpalli, jahispordi (ka sport!!!), korvpalli, võimlemise, kergejõustiku ja võrkpalli järel! Edastame uujaid suusatajaid, maletajaid ja muidugi kõiki teisi.

Uus, et sellise tore spordiala tegijad jätkavad oma ajakirja väljaandmist!

Orienteeruja aastal 2004 — mis saab edasi?

Tänavu ilmus 6 "Orienteeruja" numbrit ning üks tulemusi sisaldav lisanumber 121 kaatöö, 233 foto või pildi ja 59 kaarti või -fragmendiga kokku 240-l leheküljel. Ajakirja heaks sule haaranud autorite hulk oli üle poolesaja, neist aktiivseimad Mihkel Järveoja, Sixten Sild, Margus Hallik, Maret Vaher jt.

Minu toimetamisel oli tänavune "Orienteeruja" teine aasta. Hoolimata sellest, et töö on endiselt huvitav ja mitmekülgne, jäi tänavugi kahjuks ajakirja pahatihti kooli ja spordi järel tahaplaanile (ja ka vastupidi). Kuna olukorra paranemist pole näha, olen otsustanud tuleval aastal teatepulga üle anda. Õnneks leidub ka selle vastuvõtja — oma valmisolekut on näidanud Arvo Saal koos Riju Johansoniga. Probleemiks on osutunud hoopis lugejad — seetõttu oli EOL sunnitud vastu võtma otsuse, et "Orienteeruja" ilmub aastal 2005 vaid juhul, kui 31. detsembriks on ajakirja lubanud tellida 500 inimest.

"Orienteeruja" vajab laiemat kandepinda. Et kõik 500 järgmisel aastal siiski loodetavasti ajakirja tellivat lugejat sellega ka rahule jääksid, on uus peatoimetaja lubanud teemade ringi laiendada ning muuta praegu veidi liiga tippspordikesket ajakirja huvitavamaks ka päevakalendritele-tervisesportlasele ja algajale orienteerujale. Jäädes ise kolleegiumi liikmeks luban omaltpoolt samuti võimalikult palju kaasa aidata. Järgmise aasta prioriteetide hulka kuulub kindlasti ka ilumisgraafikust kinnipidamine.

Hoian põialt, et kõik 500 tellijat aasta lõpuks oma soovist jõuavad teada anda ja jään põnevusega ootama mätsikuist esimest uue toimetuse koostatud "Orienteerujat".

Jürgen Einpaul
"Orienteeruja" peatoimetaja
2003–2004

Orienteerumisaasta 2004

Jaanuar

Traditsioonilisel JOKA korraldatud orienteerujate korvpalliturniiril Türiil saavutas poliitiliselt korrektse viimase koha EOL juhatuse võistkond.

Suusa-o EMV korraldas OK Põlva Kobras Valgesool.

Mihkel Järveoja täpse määraluse järgi peeti 2004.a EMV ära „just pärast seda, kui lumi maha tuli ja enne seda, kui ta jälle jõudis ära minna“. Täispank ehk 3 kulda õnnestus oma kollektiivile lisada **Maret Vaheeril**, meestest pidi lühematel radadel meistrimedalitega pärjatud **Ander Ojandu** tavarajal alla vanduma nii **Margus Hallikule**, **Taavi Nurmele**, **Heiti Hallikmale**, **Tõnis Ermile** kui ka **Raul Kudrele**.

Veebruar

Suusa-o MM peeti Rootsis Jämtlandi maakonnas Åsarnas.

Eestis esindasid **Raul Kudre**, **Ander Ojandu**, **Margus Hallik**, **Taavi Nurm**, **Tõnis Erm** ja **Tuuli Mäeots**. Eesti meeskonna sisu näitas suurepärase 6. koht teatesõidus, kus võideti isegi tsehhe.

Märts

„Orienteeruja“ kuulutas välja Rajameistrivõistluse, ülesandeks planeerida H16 ja H60 klasside rahvavõistluse rajad.

SK Tallinna Kompass ei lase pealinlastel talveund lõpuni magada. Raevukas stardipaigutamise peletab kümned suunavõtjad ümbruskonna metsadesse.

Aprill

Jüriööjooksu Põlvas Insikurmus võitis jälle OK Saue Tamme kvintett — **Erkki Aadli**, **Kirti Rebane**, **Andreas Kraas**, **Viivi-Anne Soots** ja **Marek Nõmm**. Teiseks tuli kooslus Fere — **Tarvo Avaste**, **Marje Viirmann**, **Armo Hiie**, **Küllil Kaljus**, **Rene Ottesson**. OK

Põlva Kobras esindusvõistkond võeti traditsiooniliselt maha, seekord kolmandalt kohalt. Põhjenduseks pakuti teise vahetuse naiskopra „numbritund-misraskused“.

Setu jumal (Peko loomulikult, mis Sa siis arvasid?) karistas Kopraid oma võistlusele vahelekkumise eest totaalse IT-pogrommiga. Koprad närisid ennast järjekordselt välja.

Esimeste eestlastena ületasid Gröönimaa tahtejuu ja kompassi abil **Rain Lond** ja **Marko Kalve**.

Ca 600 km kadus suuskade ja kelgu taha 35 päevaga. Täpsemalt <http://www.ekspeditioon.com/>.

Mai

Eesti o-jooksu koondis saavutas Haanjamaal lõunanaabrite üle ajaloolise seljavõidu. Lõppskoor: Eesti 452, Leedu 386, Läti 301. Eriti magusa võidu meeste teatejooksus napsasid leedulastest favoriitide eest **Andreas Kraas**, **Olle Kärner** ja **Marek Nõmm**. Individuaalsete võitudega hiilgasid **Annika Rihma**, **Kati Rooni** ja **Ly Trei**. EOL president hindas juhtunu Eesti koondivõitlaste viimase kümnendi suurimaks õnnestumiseks!

Balti ja Eesti MV vahel toimus Alus sprint — libalätlaste korraldatud võistlus lõõgastavaks vahelalaks koondislastele. Eestikeelse nimega Öllesprindis olid kuraasikaimad **Rene Ottesson** ja **Kirti Rebane**. Pikeeriva õlleküla luige eest pääses nappilt eluga **Jan Olm**. Tänu ilusa õhtupooliku eest **Rein Roonile** ja OK Orvandile!

Eesti lühiraja meistrivõistlustel ülendati Hatiku liivakarjäärade kindraliteks oodatult **Olle Kärner** ja **Anu Annus**. Kuna tegemist oli kaaluka katsevõistlusega, siis nähti finisipaigas arvukalt koondisse pürgijaid surmapõlgurlike õhulendudega oma o-karjääri tegemas. Sündimuse digitaliseeris varjatud kaa-

meraga TAK-Soft. Küsige sedöövrit hästivarustatud videoäridest!

Teatejooksus ei õnnestunud Saue Tammesid langetada ei Kobraste hammaste ega Ilvete küüniste abil.

Eesti O-turul teeb oma esimesed jalajäljed Estonian Extreme Event (hellitusnimega EXE). Langenud, vigastatud ja uppunud vaikitakse maha. Või ei olnud neid tõesti?

Juuni

Kõrvemaa rogain ja Kirikumäe Extreme Event üritasid orienteerujatest „tossu välja“ lasta, kuid saavutasid vastupidist — järgmistele lihasuretamisvõistlustele koguneb veelgi enam kilavate silmadega sektante.

OK Kobras utsitas Kolla piitsutamisel orienteerumisnoorsugu EOL noorte treeninglaagris Põlvas.

Sadakond eestlast ei suutnud taas vastu panna kiusatusele veeta üks juunikuu öö Soome-metsas. Sama meelt oli veel ligi 11 000 võsajooksuhulgu kogu maailmast. Püha mant-rana mõmiseti aina: „Jukola... Jukola...“.

Matkaspori 36h matkavõistlusel matkati karudega võidu. Niinsaare – Smolnitsa – Vasknarva – Sinimäe – Toila – Kohtla-Nõmme – Niinsaare tuuri läbisid võitjad **Randy Korb**, **Rain Lond** ja **Heiti Hallikma** 7 minutit alla 18 tunni.

Lüllemäelt sirgunud Timo Sild tõi Noorte EM-ilt Austrias Eestile tavaraja kuuenda koha.

Juuli

EOL noortelaagris Lüllemäel väntsutas suunavõtjate järelkasvu kogenud Talentide Avastaja **Toivo Kotov**. EOL tegevjuhi otsusega jäeti väljaselgitatud talentide nimekirja esialgu salajaseks.

Euroopa MV Taanis möödus HD21 koondisel välise särata,

kuid tuha all hõõgub **Olle Kärneri** küpsev MM-vorm. Elu esimese finaalkohaga täiskasvanute tiitlivõistlusel üllatas **Annika Rihma**, naiste teatejooksus tegi sel aastal oma esimese elu jooksu **Kirti Rebane**.

Eesti juunioride lipp oli MM-il Poolas arusaamatutel põhjustel lontis. Tuletati meelde, et eestlasi on pan-ide maal ennegi füüsiliselt, vaimselt ja bioloogiliselt ahistatud.

Heatujuliselt nagu alati naasis veteranide MM-ilt Itaalias Eesti 88-liikmeline koondis. Medaleid ei tulnud — no ja mis siis!?

OK Kooperaator korraldas oma elu esimese globaalse o-mitmepäevajooksu ja sai hamba verele. Osalejaid leidus ja punkte ka leiti. Oleks olnud rohkem osalejaid, siis oleks ka punktid kiiremini üles leitud!

Anu Annus orgunnis Peraküllä stardijoonel rannarootslaste järeltulija, kes esi-isade mängumaadel mõnevõrra ootamatult „mängu kinni pani“.

August

HOK korraldas EMV kolm-päevaku ehk ühe nädalavahetusega

Tavaraja Eesti MV poodiumil said D21E klassis seista **Viivi Soots**, **Kirti Rebane** ja **Maret Vaheer**

3 EMV-d: meistrid selgitati öisel tavarajal, sprindis ja ratta-orienteerumises. Pimedas olid kiireimad **Viivi-Anne Soots** ja **Erkki Aadli**, spindidistantsil **Viivi-Anne Soots** ja **Rene Ottesson** ning Paladel väntasid end ratta-o Eesti meistriteks **Maret Vaher** ja **Rene Ottesson**. Naiste MTB-O esikolmik (2. **Ingrit Kala**, 3. **Ruth Vaher**) mahtus 54 sekundi sisse! Meeste parimad olid Rene Ottesson, **Raul Kudre** ja **Margus Hallik**. Oli sisukas nädalavahetus, Põlva Kobrase Hiace sai loteriivõidu — mahtus viimasena viiesele praamile. See rõõmustab meelt veel mitu kuud hiljem.

Jõudis lõpule Kanepi-Otepää maantee rekonstrueerimine, rulluisutajate kurvastamise eesmärgil kaeti asfalt kiirelt killustikuga.

Eesti meistrid kuninglikul ala, tavarajal, selgitati kuulsal Tammveski-Kapera maastikul. Madis Orase planeeritud jõuproovist Piusa ürgoru kallastega väljusid kindlate võitjatena **Olle Kärner** ja **Kirti Rebane**. Orienteerujatele hakkas Piusa ääres meeldima... Tehti uuel aastal tagasituleku plaane.

September

Baltimaade noortemats Lätis möödus korralduslike skandaalide tähe all. Sogases vees püüti

FOTO: JURGEN ENPAUL

D20 klassi tüdrukud rõõmustasid Käärakul toimunud Balti MV-I poolehoidjaid kolmikvõidud

suuremad kalad seekord lõuna-naabrite poolt.

Kauaoodatud täiskasvanute MM Rootsisis tõestas, et ORIENTEERUMINE ON PUBLIKU JA TV-ALA! **Olle Kärner** kinnitas 12. kohaga tavarajal taas oma kuulumist maailma paremikku. Enamat ei lubanud Fortuuna — et medalid ikkagi põhjamaadesse jätta, lõhestas ta halastamatult Olle põidla. **Jan Olm** tegi ilusa tavarajajooksu, mis päädis 21. kohaga. **Kirti Rebane** sooritas teate avavahetuses järjekordse elu jooksu — kaotus liidrile vaid 2 minutit! Andku Jumal talle pikka iga! **Tina Olm** ja **Anu Annus** vormistasid naiskonnale kena seitsmendada koha.

EOL president **Leho Haldna** valiti tagasi Rahvusvahelise Orienteerumisföderatsiooni Nõukogu liikmeks. Siiani allamäge kihutanud maailma suusaorienteerumine hakkab ülesmäge kihutama.

Sõjaväelaste MM Hollandist Harskampis naaseti auhinna saadud puukingade klõbinal — **Marek Nõmm** ja **Kirti Rebane** olid lühirajal vastavalt teine ja kolmas, teatejooksus ja võistkondlikult naised pronksil. **Rene Ottesson** tuli koju susside sahal.

EXE meeleheitlik viimane katse orienteerujad ära väsitada lõppes taas korraldajate kaotusega — **Armo Hiie**, **Alar Viitmaa** ja **Randy Korb** panid neile lihtsalt „kärü“.

Kalle Kalm kostitas 600 orienteerujat Vällamäel toimunud Suunto Games'il suutäie soolasega — teevalikuorienteerumine vihmas, poris ja päikeses oma parimas headuses! Vintskeimateks osutusid **Alar Abram** ja **Kirti Rebane**.

Läti seiklusspordiklubi "Vertikale X" 48h võistlusel Latgales riisus koore Hekotek Eesti võistkond — **Randy Korb**, **Heiti Hallikma**, **Rain Lond**, **Maret Vaher**. Arvukad läti keele valdajad saavad lisa lugeda: www.vx.lv

FOTO: HARRY VEIDE

Suusa-o EMV-d õnnestus siiski koos lumega ära pidada

Oktoober

EMV pikal rajal võitsid pärast pikki listidebate pikalt mõtetamata **Marek Nõmm** ja **Kirti Rebane**. Järgijooksjad saadeti pikalt.

Eesti ratta-O mehed **Margus Hallik**, **Rene Ottesson** ja **Raul Kudre** sõitsid MM-il teadet pea alaspidi ja tulid viiendaks!!! Järgmisel MM-il otsustati sõita pea ülespidi, siis on medal kindel.

Margus Hallik tuli, nägi ja võitis rattaorienteerujate uudse Maailma Edetabeli!

November

Sügis käes. **Tarmo Klaar** luges tibud kokku. Sai 4551 tükki!

„Vertikale X“ järgmine maiuspala — seiklusspordilikk rataralli Siguldas meelitas kohale pidurdamatuteks osutunud eestlased varjunime all Salomon Eesti. Taas tehti tuska pahaaimamatutele lõunanaabritele.

EOL Üldkogu toimus Pühajärve puhkekodus. Auväärne kogu valis aasta parimateks **Olle Kärneri**, **Kirti Rebase** ja **Margus Halliku** (SO + RO!) ning Aasta Tegijaks **Tarmo Klaari**! Elagu IT ja orienteerumise ristsugutised!

EOL president **Leho Haldna** esitles Üldkogule EOL-i uut, loodavat struktuuri. Selle õnnestunud rakendamine aitaks Eesti O-elu juhtimise senisest märksa laiemale kompetentsivundamendile.

„Orienteeruja“ ähvardas tellijate vähesuse tõttu enam mitte ilmuda. Lugejad muutusid närviliseks — neid on ju palju, aga jälle veavad need kuramuse

Tellijad alt!

Tõnu Raid pidas Tartus EÕS-is loengu teedest Rootsiagsetel kaartidel. Doktoritöö-mahus uurimistöökäsitleb ca 1800 km endise Liivi- ja Eestimaa teede paiknemist ja nende kujutamise täpsust 1695., 1900. ja 1940. a kaartidel. Uurimistöökäsitluse tulemusega võib väga suure tõenäosusega kinnitada, et maanteed on meie alal paiknenud samas kohas juba 300 aastat ning nende kujutamine vanadel maanteede kaartidel on erakordelt usaldusväärne.

SK Tallinna „Andrianovi“ kompass pöörles kevadest saadik meeleheitlikult. **Jüri Tarmak**, hea mees, fikseeris lõpuks kompassinõela ja läks teenitud jõulupuhkusele.

Külli Kaljusest sai **Margus Pirksaare** tõhusal abil **Külli Pirksaar**.

15. novembril sadas maha ja esialgu jäi maha esimene lumi.

Detsember

5. detsember. Lausvihm sulatas lume peaaegu kogu Eestist, visa vastupanuliikumise vastasid kunstlumerajad Otepääl ja Tartus ning naturaallume rajad Haanjas.

„Orienteeruja“ pakkus kogutalve-tegevusena välja fotoorienteerumise. Õigete vastuste huvilised tellisid ajakirja mitteilmumise kabuhirmus uueks aastaks igaüks kümme komplekti.

Ormar Lutsberg kergitab kaabut. Kes saab uueks Ormariks?

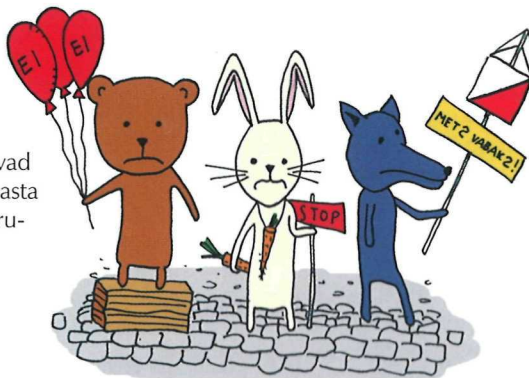
MARET VAHER
SIXTEN SILD

O-Tropsi o-horoskoop 2005

PILDIR: KALEV KÜLAASE

Jaanuar

Kuuse Lempis saab ETV uueks peadirektoriks. Programmi põhiosa täidavad o-uudised ja standardtantsud. Kuke aasta ootuses Talleggi kanadel on suurest erutusest munemine soiku jäänud.

September

Eesti esimene medal täiskasvanute tiitlivõistlustelt peale Maret Vaherit ja Sixten Silda. Lubage esitleda: Margus Hallik (29) — orienteeruja, rattaga küll, aga siiski orienteeruja.

Oktoober

Kohalike omavalitsuste valimised. Eesti pöördub paremale. Orienteerujad üritavad tulutul panna paika asimuuti. Lehed langevad, Vabaduse sammast ikka veel pole, Pluuto uriseb Saturni peale.

Mai

Eveli Saue lõpetab jahihooaja ning viskab püssi põõsasse, Saue Tammed hingavad kergendatult. Metsaloomad kuulutavad Toompeal välja näljastreigi, sest o-päevakud on käimas täis tuuridel. Ilves on suure vihaga Brüsselisse kolinud. Mars allub Jupiterile.

November

Sportnet avaldab artikli „Mis on ühist Veiko Ulp'il ja suusapõhjade libisemisomadustel?“ SO-kunn Ander Ojandu kaitseb doktori-kraadi teemal „Kukerpall meie toidulaual. Kolme juhtumi lugu“.

Veebruar

35. Tartu maraton. Orienteerujad otsustavad lõigata. Läti piirivalvurid on valvel ja ilma dokumendita siiski üle piiri ei saa. Lühike kuu, Arnold Rüütel jõuab õnneks vaid ühe mõtte lisada.

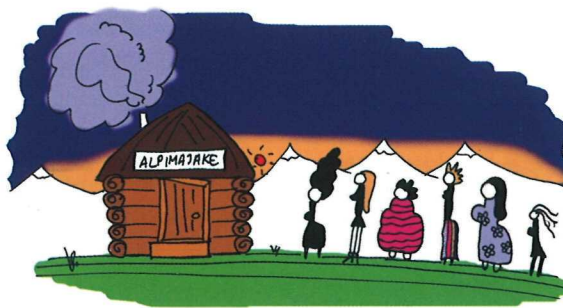
Juuni

Kelle aju on päklikisuurune? Kes unustas vetsus käia? Kes tuli suuskadega starti? Millises seisus on Olle pöidlapadi? On aeg välja selgitada nõrgim lüli — orienteerumisejooksu Eesti meistrivõistlused lühirajal, XXVII Ilvesteade ja jaaniöö.

Märts

Merkuuri, Uraani ja Vormsi Ennu koosmõjul on tervenemas Olle Kärneri pöidlapadi. Suusaorienteerumise MM-il jäävad eestlastel kontrollpunktid võtmata, mis on ka loomulik, kuna GPS on kodus ja mehed ise Levi'st väljas.

Detsember

Kokkuvõtete tegemine. Ajakirja „Orienteeruja“ aasta seksikaimate orienteerujate valimine. Ülekaalukas võit läheb loomulikult Külli Pirksaarele. Veenus taandub...

Juuli

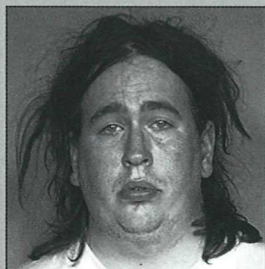
Sixten Sild viib Eesti meeste koondise laagerduma Komi ANSV pealinna Söktövkari (meeste-naiste suhe selles linnas 1:7), koor-mused on suuremad kui Eesti suusakoondisel. Mati Alaver imestab, Leho Haldna mõtleb veidi ja saab migreeni.

Aprill

O-jooksu hooaja avapauk. Ministrikohalt taandunud ning looma moodi treeninud Meelis Atonen vallandub paisu tagant ja võidab Karjalaskevõistluse. Vjatseslav Leedo vaidlustab tulemused. Orienteerumislüüdi juhatuse esimees Leho Haldna saab selle jama peale migreeni.

August

Orienteerumisejooksu MM-il avastatakse esimene patune sportlane. Dopingut ei leita, sportlane peab patu hoiule andma. Jäär ja Kaljukits leiavad teineteist, Mati Kaal valmistub laiendama loomaaeda.

O-hoo, o-hoo

Teie doktor siin. Jätkame sealt, kus eelmine kord pooleli jäime. Nimelt sellest, et talv on käes, lumi maas ja Ander Ojandu treenimas. Märgid suusaorienteerumishooaja algusest on ilmsed. Täna ne pisike mõtisklus keskendubki sellisele omapärasele spordialale nagu suuskadega metsas ringi kihutamise.

Kõigepealt — miks? No mida nad sealt metsast talvel otsivad? Marja- ja seeneaeg on ammuilma läbi, vennad Voitkad kinni püütud, lumevaip on katnud kõik enda alla — nii sambla, pokud kui ka kontrollpunktid. Kuid vaprad suusaorienteerujad ei anna alla... Lisaks on suuskadega metsas ringi tallumine nagu haamriga miini tagumine — üks kahest

peab katki minema. Ma ei kujuta ette, kui palju paare suuski on metsavahel pilbasteks söidetud, aga üldjuhul otse küll kuidagi kohale ei saa, kui just suuski kaenlasse ei haara (muide, on see üldse lubatud? Ja talvine jahihooaeg on alanud, nii et väga kõrgele pea kohale ei maksa suuski tõsta). Teisalt, kui liuelda mööda laiu kenasid ja valgustatud suusaradasid, siis kuhu jääb o-moment? Võib väita, et samaga saaksid möödaminnes hakkama ka kõik meie suusakoondise tipud (kui just „organismi eripära“ Kikut segama ei hakka).

Inimest on alati huvitanud, kes jääb peale — kas hobune või auto, kumb Georg Kaksisvee Põosa kahest ajurakust, kas Tiku või Taku jne. Seepärast üritatakse inimeste uudishimu rahuldamiseks ja atraktiivsuse tõstmiseks leiutada ka uusi spordialasid. Kahjuks jääb täiesti arusaamatuks eksperiment, millega toodi suusavahetusega söit mürdmaasuusatamise maailma karikasarja osaks, sest seal puudub igasugune põnevusmoment. See saaks tekkida vaid juhul, kui võistluse käiku on sisse kodeeritud potentsiaalne konflikt. Hetkel, kui eestlased suusamaailmas suhteliselt suurt mõjuvõimu omavad, võikski kombineerida omavahel suusutamise, suusaorienteerumise ja laskesuusatamise parimad omadused. Uuel alal oleks vähemasti viis eripalgelist komponenti: 1) kes võistlejaist jõudis metsa ja lei-

dis üles omaenda suusapaari; 2) kes sai aru, kus on põhi, kus on lõuna, kus on kuused, kus on kased; 3) kes suusatas või jooksis koos suuskadega kõige kiiremini; 4) kes suutis tabada (liikuvat) sihtmärki ning 5) kes suutis vältida kollase lumeussi poolt seatud lõkse (vaat, kui oluline on õige raja valik!).

Kontrollajaks võiks olla ümmargused 24 tundi, seejärel läheb Piirivalveamet koos koertega metsa jäänud võistlejatele järele. Miinuspunkte võiks samuti jagada — näiteks õhupüssist vastasvõistleja tabamise eest või tema ehmatamise/hirmutamise eest verbaalsel moel („Situ ruttu, karu tuleb!“), ent ka ametivõimudele vastuhakkamise ja suusavarustuse lõhkumise eest. Võidab see, kel on kõige kiirem aeg ning kelle arstid peale finisist psüühiliselt terveks tunnistanud.

Nüüd Te arvate, et doktor on hulluks läinud. Teatavasti on hullumeelsusest geniaalsuseni vaid imepisike samm. Eks Te siis otsustage ise minu selle aasta kolumnide põhjal, kas julgete minuga koos metsa minna või on Eesti ohutum paik ilma „tropsideta“. Täit tõde teab vaid Igor Volke!

IKKA O-TROPS

PS. Päkapihud on olemas!

11.–12. JUUNI 2005 NÕVA

II EUROOPA ROGAINI- MEISTRIVÕISTLUSED

24 TUNDI

Osalemine kvalifikatsiooniuueteta.

Santsioneeritud Rahvusvahelise Rogainiföderatsiooni poolt.

KLASSID DD HH DH 18, 21, 40, 55

NÕVA ROGAIN, 8 JA 3 TUNDI

Info <http://www.orion.ee/rogain/et/>

II Rattaorienteerumise MM

Noore ala teised maailmameistrivõistlused leidsid 2004. aasta oktoobris aset kaugel Austraalias. Pika teekonna teisele poole maakera võttis ette ka Eesti väike, ent tugev 3-liikmeline võistkond koosseisus Rene Ottesson, Raul Kudre ja Margus Hallik. Kolmenädalane reis kujunes võrratult elamusterohkeks, huvitavaks ning seejuures sportlikus mõttes ka väga edukaks.

Margus Hallik

Juba võistluspaika kohalesaamine oli omaette ekstreemsus, mis võttis aega kokku 50 tundi ehk siis tsipa rohkem kui 2 ööpäeva. Kuna me lendasime läbi Londoni, mis ei ole just kõige otsem tee, siis veetsime õhus enam kui 24 tundi, mille jooksul läbisime üle 18000 kilomeetri — ligi pool maakera ümbermõödust. Kuna ükski reisilennuk ei suuda nii pikalt järjest õhus püsida, istusime teist korda ümber Hong-Kongis. Meie õnneks oli kahe lennu vahel aega 12 tundi ning nii avanes meil haruldane võimalus veeta unustamatu päev eksootilises Hong-Kongis.

Kolmanda reispäeva hommikul maandusime lõpuks Melbourne ning peale lõunat jõudsimme kohale ka 100 km kaugusel asuvasse MM-i võõrustavasse linna Ballarati. Victoria maakonnas asuv 80 000 elanikuga linn on tuntud kui vana kullakaevanduskeskus ning ka Wendouree järve poolset, kus 1956 peeti Melbourne olümpia sõudmis- ja aerutamise võistlusi.

sed. Huvitav intsident leidis aset lennujaamas — kaitsmaks oma unikaalset floorat ja faunat pesti meie rattakingid enne riiki lubamist igaks juhuks piinlikult puhtaks. Hiljem austraallastega tutvudes mainisid nad, et Euroopast võistlusreisidelt tulles lasevadki nad oma musta orienteerumisvarustuse piiril ära pesta.

Elamine oli organiseeritud kampingus "Welcome Stranger Holiday Park", kus meie käsutusse anti kõigi mugavustega vagunelamu, mille 18 ruutmeetrit oli meile koduks rohkem kui kaheks nädalaks.

Kuigi oktoobri lõpp tähendas eurooplaste jaoks hilissügist, toimusid võistlused siiski kevadises meeleolus, kuna lõunapoolkeral käib aastaring teadupärast teistpidi. Hoolimata sellest, et Austraalia kaguosas asuv Victoria maakond kuulub lähistroopilisse kliimavöötmesse, elasime me 500 meetri kõrgusel merepinnast, mis tähendas väga muutlikku ilma — näiteks 30-kraadisest leitsakust võis järgmiseks päevaks järgi jääda vaid mõni soojakraad, ning kus

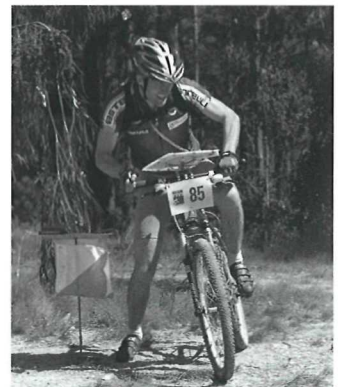
kaasavõetud jope-müts-kindad osutusid ülimalt vajalikuks. Õnneks külmaperiood väga kaua ei kestnud, kuigi ka meie võistkonda jõudsid selle ajaga kimbutada juba päris tugevad külmetusnähud.

MM-programm koosnes kahest osast: nädalaset aklimatiseerimis- ja treeninglaagrist ning võistlusnädalast. Tiitlivõistlusele olid kogunenud 27 riigi sportlased: 100 meest ja üle 50 naise. Kaks aastat tagasi ala esimestest maailmameistrivõistlustest Prantsusmaal võttis osa mõnevõrra rohkem sportlasi, kuid seekord seadis pikk ja kallis reis oma piirangud koondiste suurustele, mida oli märgata isegi väga tugevate ja jõukate riikide puhul.

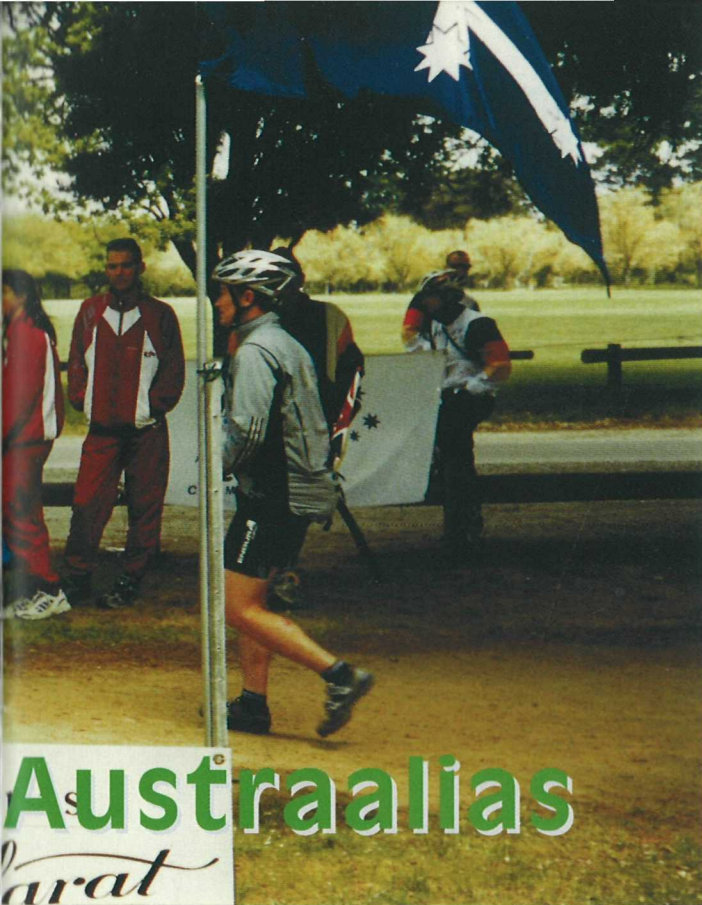
EELLAAGER — BALLARAT

Võistlustele eelneval treeninglaagril oli täita mitu olulist funktsiooni — esiteks oli eurooplastel vaja üle elada 7 kuni 9-tunnine ajavahe, mille puhul teadlased üsna üksmeelselt soovita-

vad ida poole reisisid täielikuks aklimatiseerumiseks varuda 1 päev iga ajavahe tunni kohta. Pildlikult öeldes jääb üks öö lihtsalt vahelt ära. Kuna me reisisime nii pikalt ja olime kohale jõudes väga väsinud, siis eestlastel väga suuri uneprobleeme ei esinenud ja suutsime suhteliselt hästi uude ajavööndisse sisse elada. Küll oli aga kuulda kaasvõistlejatelt, et kasutati üsna tugevatoimelisi unerohhte eriti nende riikide sportlaste poolt, kes hiljem, vahetult enne võistlusi saabusid. Ära võib märkida

Rene tegi eestlastest parima sõidu tavaraja kvalifikatsioonis

Austraalias

arat

starte sai tegeleda millegi lõõgastavaga hoopis teisest valdkonnast. Rahuldumaks oma uudishimu püüdsime vaadata ka kohalikus linnas ringi piisavalt palju just enne võistlusi, et otsustavate startide ajal end mitte liigselt väsitada ning keskenduda sel perioodil ainult olulisele.

TAVARAJA KVALIFIKATSIOON — CRESWICK

MM ise algas traditsiooniliselt avamisega, mis seekord peeti Ballarati Victoria pargis, kuhu osavõtjad sõitsid ratalastel rongkäiguna. Põhiprogramm startis siiski alles järgmisel päeval, 19. oktoobril tavaraja kvalifikatsioonisõiduga, milleks oli üks treeninguks osaliselt kasutatud maastik. Milline — see avaldati võistlejatele alles eelmisel öhtul. Võistlus oli üsna huvitava ülese-

hitusega — raja esimene pool oli ülimalt tehniline sisaldades ka üht eriti põnevat üle 7 km pikkust teevalikutappi, kuid teine osa oli orienteerumistehniliselt vähemnõudlik ning sarnane lühirajale, kus tähtis oli kiire otsustusvõime ning enam luges puhas rattasõit.

Eestlased olid selleks hetkeks Austraalias olnud juba 10 päeva ning kohanenud oludega peaaegu täielikult. Meie meestest tegi siin eriti hea sõidu Rene, olles 9. Kindla peale ja ettevaatlikult sõitnud Margus oli 18. ning end mitte kõige paremini tundnud Raul 24. Kvalifikatsiooni eesmärgiks oli lisaks 60 edasipääseja selgitamisele ka stardiprotokoll määramine finaalsõiduks — seal startisid võistlejad pööratud paremusjärjestuses. Kui meie meestele 60

JÄTKUB LK 12

Rattaorienteerumise MM-i tavaraja kvalifikatsiooni võistluse kaardinäidis

vaid kerget jõuetust esimeste päevade treeningutel. Allakirjutanu tundis end värske ja täielikult aklimatiseerununa 7. päeval, millele aitasid ehk kaasa intensiivsed treeningud 5. (lühikesed lõigud) ja 6. päeval (pikad intervallid), mida oli küll algselt raske taluda.

Teisest küljest oli eellaager vajalik kohanemiseks Austraalia maastike ja kaartidega. MM-il osalejatele oli organiseeritud kokku 4 näidistrada erinevatel maastikel. Kõige lähemal neist, vaid paariminutilise rattasõidu kaugusel asuval Nerrina kaardil peeti aastaid tagasi isegi üks orienteerumisjooksu MK-etapp. Harjuda tuli ka veidi teistsuguste reeglitega — lõikamine ühelt rajalt teisele oli absoluutselt keelatud ning endise Briti asumaa pärandina kehtis vasakpoolne liiklus lisaks teedele-tänavatele ka rattaorienteerumisradadel, millega harjumine võttis kõigil päevi ning kippus tahes-tahtmata meelest minema.

Treeninglaager lõppes Victoria maakonna meistrivõistlustega, millest enamus kohaletulnuist ka osa võttis. Ehkki kõik osale-

jad sellel suhteliselt raskel suure tõusudesummaga tavarajal täiesti viimast välja ei pannud, andis see siiski mingit aimu jõujoontest, kuna viimased võistlused Euroopas olid olnud mõned nädalad tagasi ning paljud tahtsid seetõttu oma vormi kohta kinnitust saada. Sõltuvalt sellest, kui tõsiselt keegi seda jõuproovi võttis, kirjutati eestlaste protokollis 90 võistleja seas järgnevad kohad: 7. Margus, 25. Raul, 44. Rene.

Aklimatsoonilaager sisaldas ka paar puhkepäeva, mida me usinasti vaatamisväärsustega tutvumiseks kasutasime. Esimesel neist üürisime auto ning käisime vaatamas maalilist rannikuteed Great Ocean Road'i, mille kuulsaimaks turismiobjektiks oli "12 Apostlit" — tuhandete aastate jooksul taganenud kõrge pankrannik on ookeani jätnud ligi 100 meetri kõrgused püstised tornjad kaljud. Teisel vabal päeval külastasime Wild Life Parki, kus tutvusime paljude vaid Austraalias elavate eksootiliste lindude ja loomadega. Väga oluline oli, et peale sisutihedat laagrit ja enne pingelisi

8. KOHA TOONUD MM-LÜHIRADA MARGUSE SILMADE LÄBI

STARDI EEL Kuna kõik võistlejad viidi hommikul korraga võistluspaika, tuli mul ühena viimastest startijatest oodata oma lähed 30 kraadises leitsakus ligi 4 tundi. Õnneks ei pidanud me olema lõõskava päikese käes — võistlejatele olid organiseeritud varjualused seineteta telkide näol. Roomas elades harjutasin suvel kuumatalumist, treenitud meelega keskpäeval, kui termomeeter näitas vahel ka varjus 40 soojakraadi. Seetõttu palavus mind rivist välja ei löönud, ehkki soojenduse ajal oli tunda kerget uimasust, aga eks olud olid samased kõigile. Eelstartis valasin külma vett kätele-jalgadele-näole ja oligi joonele mineku aeg käes.

START Nagu rattaorienteerumises kombeks, sain võistluskaardi minut varem kätte, kuid tingituna kaardi suurtest mõõtmetest kulus enamusi ajast selle plannsetile kinnitamiseks ja voltimiseks nii, et rajal teda enam pöörama ei peaks. Jõudsin ära vaadata raja üldplaan, kuid esimesse punkti ma oma lõplikku valikut veel teha ei jõudnudki kui juba käitsid stardipiirkond ja tuli teele minna.

1. K-punkti sõites adusin, et lühirajal on iga sekund tähtis ning tuleb teha kiirelt mingi valik. Korraks hoogu aeglustades viskasin pilgu etapile ning otsustasin — paremalt! Algul ainult laskumine, edasi sile ning tões alles viimasel veerandil. Aga see oli vale valik — isaks pikemale teele oli etapi lõpuosas üle sadula minnes veel paarisaja meetri ulatuses väga kitsast teerada, mis lõpus kujunes veel serpentiiniks ning oli ülimalt aeglane. Seal tuli 3 eelpool startinut ka veel vastu ning kaotasime kõik sekundeid üksteisest mõõdules. Etapiaeg: **9.42 (+1.26) 40.** / Üldaeg: **9.42 (+1.26) 40.**

MTB-O Symbols

- track: easy riding
- path: easy riding
- track: slow riding
- path: slow riding
- track: difficult to ride
- path: difficult to ride

Men

Middle

250

500m

4. Juba kolmandasse laskudes olin ära vaadatud täpitsuga löike kohta, mille märkamist hõlbustas seal just ära keeranud jaapanlane. Pooltel etapil tulid vastu 4 min hiljem startinud sveitslane Berger ja temaga koos 2 min hiljem startinud itaallane Casperotti. No nii, itaallane saab hea koha! Kuid, kas minu valik esimesse oli siis tõesti niivõrd kehv? Viga ma polnud ju teinud. Nad saavad ju mind varsti kätte? Täpitus oli kitsas ja järsk, jooksin. Lõpuosa läksin paremalt, sest olin välja vaagnud, et seal on vähem tõusu. **4.00 (+0.20) 7.** / **20.37 (+1.50) 13.**

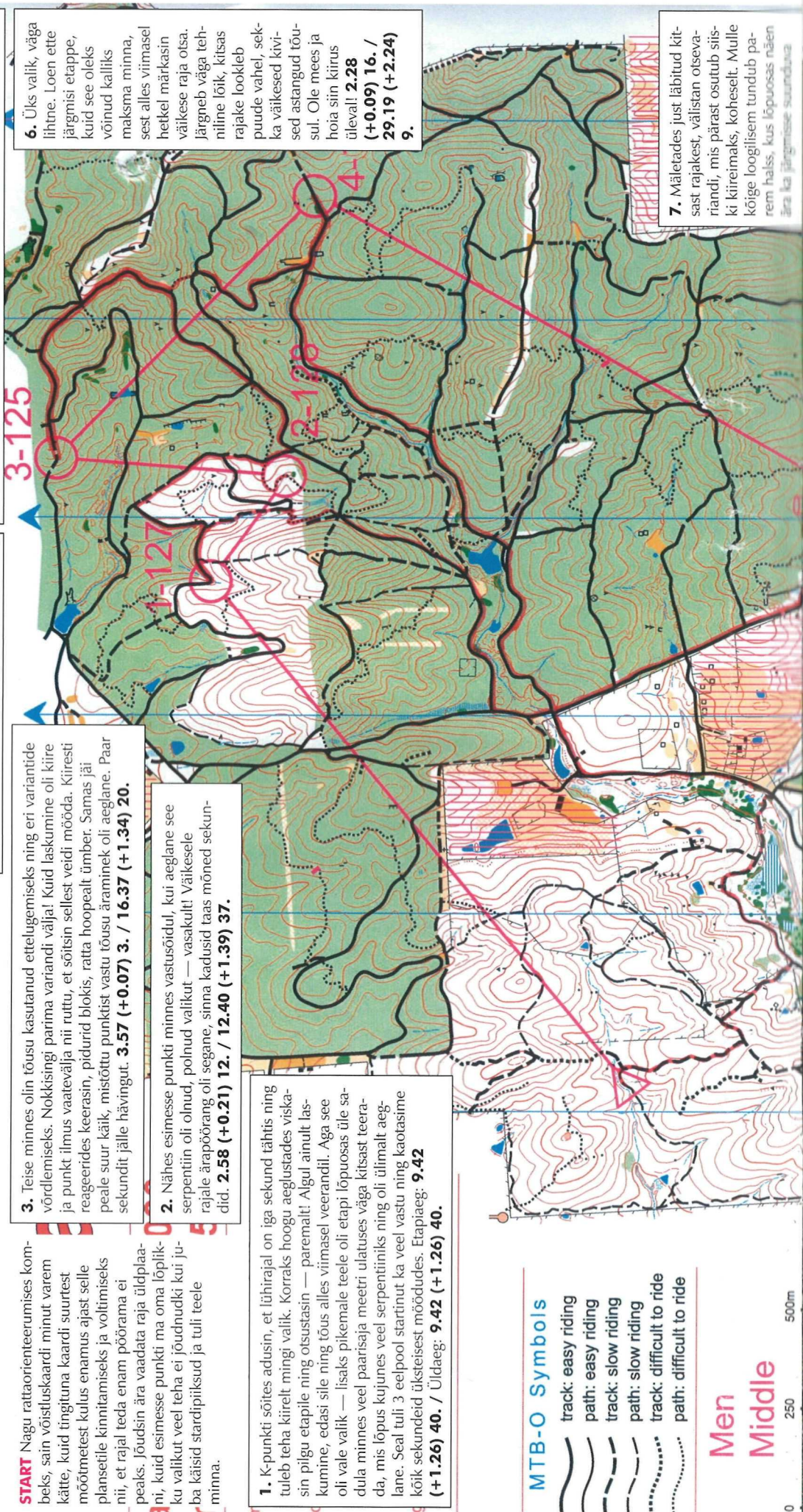
3. Teise minnes olin tõusu kasutanud ettelugemiseks ning eri variantide võrdlemiseks. Nokkisingi parima variandi välja! Kuid laskumine oli kiire ja punkt ilmus vaatevälja nii ruttu, et sõitsin sellest veidi mööda. Kiiresti reageerides keerasin, pidurid blokis, ratta hoopealt ümber. Samas jäi peale suur käik, mistõttu punktist vastu tõusu äraminek oli aeglane. Paar sekundit jälle hävingut. **3.57 (+0.07) 3.** / **16.37 (+1.34) 20.**

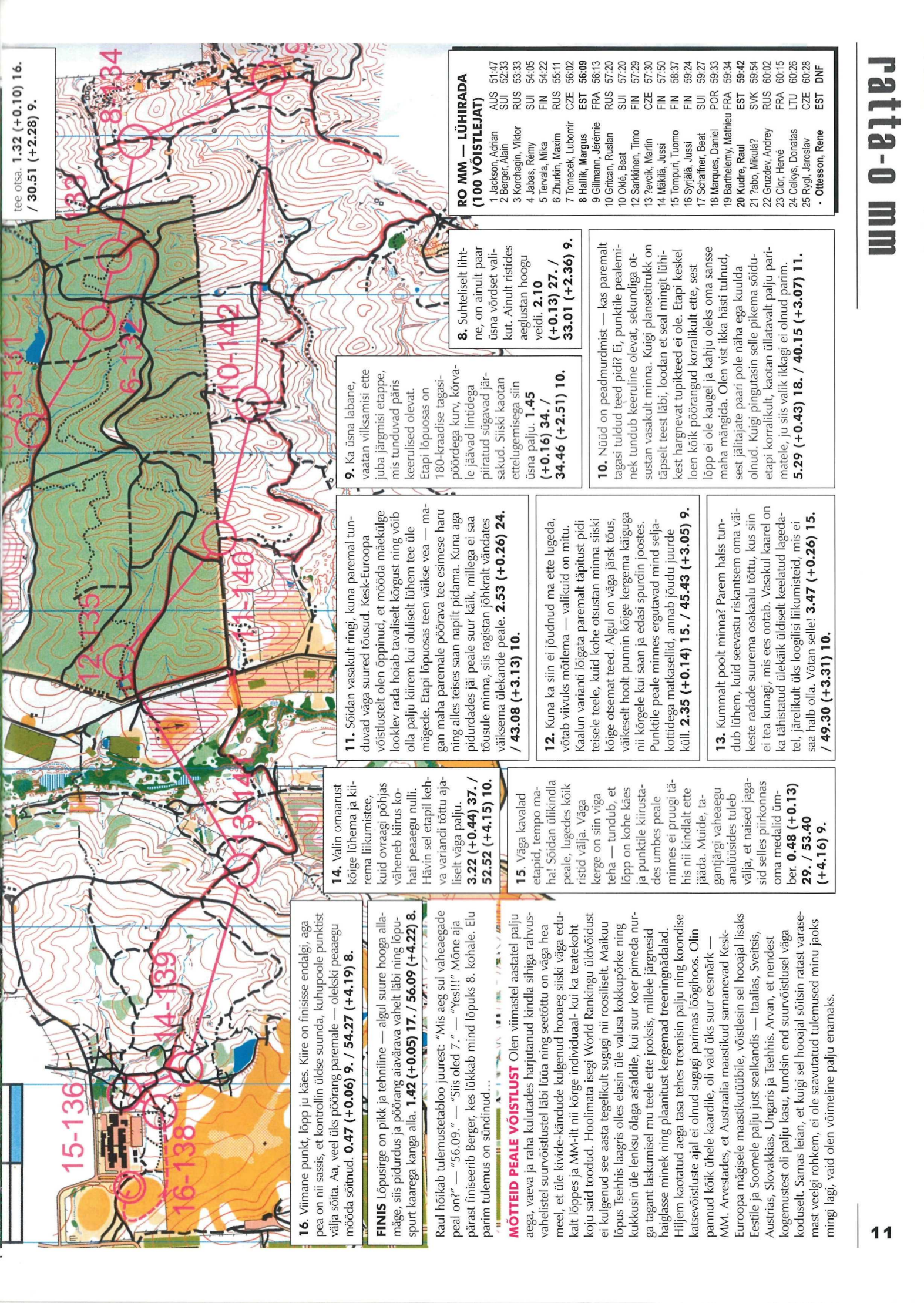
2. Nähes esimesse punkti minnes vastusõidul, kui aeglane see serpentiin oli olnud, polnud valikut — vasakult! Väikesele rajale ärapöörang oli segane, sinna kadusid taas mõned sekundid. **2.58 (+0.21) 12.** / **12.40 (+1.39) 37.**

5. Vot seda etappi ma ette ei olnud jõudnud vaadata. Seisma jääda ja korjusjooni lugema ma ka igatahes ei kavatsenud hakata. Peale mõnesekundilist segadust otsustasin juba sennapool liikudes raske südamega parempoolse variandi kasuks, kus tundus vähem tõusu olevat, ent mis oli see-eest pikem. Tol hetkel polnud ma endas üldse kindel. Akki oli vasakult ikka kiirem? Kas on võimalik, et jälitajad saavad sealtkaudu must mööda? Etappi esimene pool oli üks pikk laskumine — loe ainult riste ja hoiu lenkust kinni! Tagasirge tõusudel pingutasin metsikut, tallates sadulas püsti oles rajult pedaal, sest lootus polnud kadunud — teadsin, et hoolimata ühest kehvast variandist olin sõitnud suhteliselt veatult, mis minu füüsiliste võimete puhul tagab tavaliselt hea koha. **6.14 (+0.25) 9.** / **26.51 (+2.15) 9.**

6. Üks valik, väga lihtne. Loen ette järgmisi etappe, kuid see oleks võinud kalliks maksma minna, sest alles viimasel hetkel märkasin väikese raja otsa. Järgneb väga tehniline löik, kitsas rajake lookleb puude vahel, seeläbi väikesed kivist astangud tõul sul. Ole mees ja hoiu siin kiirus ülevall! **2.28 (+0.09) 16.** / **29.19 (+2.24) 9.**

7. Mäletades just läbitud kitsast rajakest, välistan otsevariandi, mis pärast osutub siiski kiiremaks, koheselt. Mulle kõige loogilisem tundub parem hals, kus lõpuosas näen ära ka järgmise suund

tee otsa. **1.32 (+0.10) 16.**
/ **30.51 (+2.28) 9.**

16. Viimane punkt, lõpp ju käes. Kiire on finisise endalgi, äga pea on nii sassis, et kontrollin üldse suunda, kuhupoole punkti välja sõita. Aa, veel üks pöörang paremale — olekski peaaegu mõnda sõitnud. **0.47 (+0.06) 9. / 54.27 (+4.19) 8.**

FINIS Lõpusirge on pikk ja tehniline — algul suure hooga allamäge, siis pidurdus ja pöörang aiavärava vahelt läbi ning lõpu-spurt kaarega alla. **1.42 (+0.05) 17. / 56.09 (+4.22) 8.**

Raul hõikab tulemustetabloo juurest: "Mis aeg sul vaheajaga peal on?" — "56.09." — "Siis oled 7." — "Yes!!!" Mõne aja pärast finiseerib Berger, kes likkab mind lõpuks 8. kohale. Elu parim tulemus on sündinud...

MÕTTEID PEALE VOISTLUST Olen viimastel aastatel palju aega, vaeva ja raha kulutanud harjutanud kindla sihiga rahvusvahelistel suurvoistlustel läbi lüüa ning seetõttu on väga hea meel, et üle kivide-kändude kulgenud hooaeg siiski väga edukalt lõppes ja MM-ilt nii kõrge individuaal- kui ka teatekoht koju said toodud. Hoolimata isegi World Rankingi üldvõidust ei kulgenud see aasta tegelikult sugugi nii roosiliselt. Maikuu lõpus Tsehhis laagris olles elasin üle valusa kokkupõrke ning kukkusin üle lenkisu õlaga asfaldile, kui suur koer pimedal nurga tagant laskumisel mu teele ette jooksis, mille järgnesid haiglasse minek ning plaanitust kergemad treeningpälad. Hiljem kaotatud aega tasa tehes treenisin palju ning koondise katseteostluste ajal ei olnud sugugi parimas looühioos. Olin pannud kõik ühele kaardile, oli vaid üks suur eesmärk — MM. Arvestades, et Austraalia maastikud sarnanevad Kesk-Euroopa mägiselle maastikutüübile, võistlesin sel hooajal Itaalias, Austrias, Slovakkias, Ungaris ja Tsehhis. Arvan, et nendest kogemustest oli palju kasu, tundsin end suurvoistlusel väga koduselt. Samas leian, et kuigi sel hooajal sõitsin ratast varasemast veelgi rohkem, ei ole saavutatud tulemused minu jaoks mingi lagri, vaid olen võimeline palju enamaks.

14. Valin omaarust kõige lähema ja kiirema liikumistee, kuid ovraagi põhjas väheneb kiirus kohati peaaegu nulli. Hävin sel etapil kehva variandi tõttu ajaliselt väga palju. **3.22 (+0.44) 37. / 52.52 (+4.15) 10.**

15. Väga kavalad etapid, tempo maha! Sõidan ülilindla peale, lugedes kõik ristid välja. Väga kerge on siin väga teha — tundub, et lõpp on kohe käes ja punktite kiirustades umbes peale minnes ei pruugi tähis nii kindlalt ette jääda. Muride, tagantjäreli vaheajagu analüüsidest tuleb välja, et naised jagasid selles piirkonnas oma medalid ümber. **0.48 (+0.13) 29. / 53.40 (+4.16) 9.**

11. Sõidan vasakult ringi, kuna paremal tunduvad väga suured tõusud. Kesk-Euroopa voistlustel olen õppinud, et mõnda mäekülge looklev rada hoiab tavaliselt kõrgust ning võib olla palju kiirrem kui oluliselt lühem tee ülimalgedele. Etapi lõpuosas teen väikese vea — maagan maha paremale pöörava tee esimese haru ning alles teises saan napilt pidama. Kuna äga pidurdades jäi peale suur käik, millega ei saa tõusule minna, siis ragistan jõhkvalt vändades väiksema ülekande peale. **2.53 (+0.26) 24. / 43.08 (+3.13) 10.**

12. Kuna ka siin ei jõudnud ma ette lugeda, võtab viivuks mõtlema — valikuid on mitu. Kaalun varianti lõigata paremalt täpitud pidi teisele teele, kuid kohe otsustan minna siiski kõige otsemat teed. Algul on väga järsk tõus, väikeselt hoolt punnin kõige kergema käiguga nii kõrgele kui saan ja edasi spuridin joostes. Punktite peale minnes ergutavad mind seljakottidega matkasellid, annab jõudu juurde küll. **2.35 (+0.14) 15. / 45.43 (+3.05) 9.**

13. Kummalt poolt minna? Paremm halss tundub lühem, kuid seevattu riskantsem oma väikeste radade suurema osakaalu tõttu, kus siin ei tea kunagi, mis ees ootab. Vasakul kaarel on ka tähistatud ülekaik üldiselt keelatud lageda-tele, järelikult tiks loogilisi liikumisteed, mis ei saa halb olla. Võtan selle! **3.47 (+0.26) 15. / 49.30 (+3.31) 10.**

9. Ka üsna labane, vaatan vilksamisi ette juba järgmisi etappe, mis tunduvad päris keerulisel olevat. Etapi lõpuosas on 180-kraadise tagasi-pöördega kuru, kõrvalle jäävad linitõega piiratud sügavad jätisakud. Siiski kaotan ettelugemisega siin üsna palju. **1.45 (+0.16) 34. / 34.46 (+2.51) 10.**

10. Nüüd on peadurmist — kas paremalt tagasi tulnud teed pidi? Ei, punktite pealeminek tundub keeruline olevat, sekundiga otsustan vasakult minna. Kuigi plansetitrukk on täpselt teest läbi, loodan et seal mingit lühikest hargnava tujupiteed ei ole. Etapi keskel loen kõik pöörangud korralikult ette, sest lõpp ei ole kaugel ja kahju oleks oma sansse maha mängida. Olen vist ikka hästi tulnud, sest jälitajate paari pole näha ega kuulda olnud. Kuigi pingutasin selle pikema sõiduetapi korralikult, kaotan üllatavalt palju parimatele, ju siis valik ikkagi ei olnud parim. **5.29 (+0.43) 18. / 40.15 (+3.07) 11.**

8. Suhteliselt lihtne, on ainult paar üsna võrdset valikut. Ainult ristides aeglustan hoogu veidi. **2.10 (+0.13) 27. / 33.01 (+2.36) 9.**

RO MM — LÜHIRADA (100 VOISTLEJAT)

1 Jackson, Adrian	AUS	51:47
2 Berger, Alain	SUI	52:33
3 Korohagin, Viktor	RUS	53:33
4 Jabas, Rémy	SUI	54:05
5 Tervala, Mika	FIN	54:22
6 Zhurkin, Maxim	RUS	55:11
7 Tomecek, Lubomir	CZE	56:02
8 Hallik, Margus	EST	56:09
9 Gilmann, Jérémie	FRA	56:13
10 Gritcan, Ruslan	RUS	57:20
10 Okle, Beat	SUI	57:20
12 Sarkkinen, Timo	FIN	57:29
13 Ževcic, Marlin	CZE	57:30
14 Mäkiä, Jussi	FIN	57:50
15 Tompuri, Tuomo	FIN	58:37
16 Syrjäjä, Jussi	FIN	59:24
17 Schaffner, Beat	SUI	59:27
18 Marques, Daniel	POR	59:33
19 Barthélémy, Mathieu	FRA	59:34
20 Kubre, Raul	EST	59:42
21 ?abo, Mikuláš?	SVK	59:54
22 Grudzev, Andrey	RUS	60:02
23 Clor, Hervé	FRA	60:15
24 Celkys, Donatas	LTU	60:26
25 Rygl, Jaroslav	CZE	60:28
- Ottesson, Rene	EST	DNF

Rene tavaraja finaalis

ALGUS LK 9

parima hulka platseerumine mingeid probleeme ei valmistanud, siis näiteks kaks hiljem teatesõidus maailmameistriks tulnud soomlast edasi ei pääsenud. Neile ei saanud saatuslikuks mitte kehv vorm, vaid tehnilised probleemid, kuigi kvalifikatsioonisõidus võeti rajale kaasa kõikvõimalikud ratta- ja kummparandusvahendid. Hoolimata lisakaalust kindlustasid need nii mõnelegi lisaks finisise jõudmisele ka koha finaali võistluse stardiprotokollis. Eriti õnnetult läks tiitlikaitsjal Jussi Mäkiläl, kes pidi rajal parandama nii esi- kui tagakummi, millest viimast enam pidama ei saanudki ning riski võttes sõitis ta lõpuni paljal ülikallil keraamilisel veljel, millest edasipääsemiseks siiski abi polnud.

TAVARAJA FINAAL — DAYLESFORD

Kohe järgmisel päeval sõideti tavaraja finaali Daylesfordis, kus meestel tuli läbida mägisel maastikul 38 km pikkune rada tõusude summaga 915 meetrit. Kuna kontrollpunkte oli metsas vaid 15, taandus kõik tavarajale kohaselt pikkadele teevalikutappidele. Läbiti kõrvuti asetsevatel kaartidel 2 erinevat ringi, millest esimene oli nõudlik rohkem orienteerumistehniliselt, teine aga füüsilise raskusastme poolest. Victoria maakonna meistrivõistlustel ja kvalifikatsioonis näidatud tulemused lubasid oodata eesti rattaorienteerujatelt häid resultate, kuid seekord end realiseerida ei suudetud ja protokollis kanti suhteliselt keskpärased kohad: 20. Margus, 25. Rene ja 41. Raul.

Kõige rohkem lootis pikalt ja füüsiliselt raskelt tavadistantsilt Margus, kes aga leidis raja algul üles kaardistamata tee, mille seiklemine lisas lõpuajale mitmeid lisaminuteid ning löi ka rütmi sassi. Samuti eksis Rene eelmise päevaga võrreldes palju rohkem ning kurtis, et kaks päeva järjest tavarajal võistelda on ränk — ei jäänud aega taastumiseks. Rauli esitusele vajutas oma pitseri kaardist üldse välja sõit, samas kohas eksis sarnaselt muide ka üks favoriit Victor Kortchagin. Väga täpsete kaartidega harjunud eurooplastele tekitas natuke probleeme austraalaste kaardistusstiil, kus laide, ent lõpus kaduvate teede otsi polnud kaardile märgitud.

Tavaraja MM-kulla võitis meestest oma karjääri lõpetav sveitslane Alain Berger, kes viimastel aastatel on põhiliselt seiklusspordile keskendunud, olles maailma ühe tugevaima võistkonna "Salomon Swiss" kapteniks. Oma pika sportlastee jooksul on ta tulnud maailmameistriks ka orienteerumiskujus ja seda nii juunioride kui kahel korral ka täiskasvanute seas. Hõbemedal oli ehk väike pettumus soomlasest maailmameistrile ning MK-sarja mitmekordsele võitjale Mika Tervalale. Pronksile tuli koduradadel noor austraallane Adrian Jackson.

Naiste maailmameistriitel läks kõigi üllatuseks saksa neiu Anke Danowskile, kes oli endast märku andnud alles World Rankingu viimase etapi võiduga. Sarnaselt meestega pidi tiitlikaitsjast soomlanna Päivi Tomola leppima hõbedase autasuga. Pronksi võitis teine sakslanna Antje Bornhak, kellele see tähendas suurt kordaminekut — eelmisel sügisel oli ta elanud üle ränga kukkumise ja murdnud selgroo.

LÜHIRADA — CASTELMINE

Peale puhkepäeva koguneti Castelmine'i, et selgitada parimad lühirajal. Võistlusmaastik oli jällegi väga mägine — mehed pidid 20,1 km pikkusel rajal võtma tõusu 590 meetrit ning läbima 16 kontrollpunkti, kusjuures teede ja radade tiheus oli oluliselt suurem kui tavarajal. Rajameister oli teinud väga tõsist tööd ning nuputanud välja rasked etapid. Näi-

teks jäi paljudel võistlejatel aega väheks, et minutiga mahutada suuremõotmeline kaart plansetile ning teha seejuures ka oma valik esimesse üsna keerulisse kontrollpunkti, mis osutus kõige olulisemaks võtmeetapiks rajal.

Hoolimata mägisest maastikutüübist Eesti koondistlastele tegelikult selline raja ülesehitus, kus tavarajast enam määras kaardilugemisoskus, sobis ning kõik mehed omasid reaalseid võimalusi sõita esikümnesse. Oma potentsiaali realiseeris kõrge 8. kohaga seekord siiski ainult Margus, kelle sõit ei olnud samas aga kaugeltki ideaalne. Ka Raul platseerus lõpuks korralikule 20. kohale. Kahjuks pidi raja algul head sõitu tehes esikümne piiril figureerinud Rene katkestama kummi purunemise tõttu. Kivisel aluspinnal peetud võistlusel leppisid sama saatussega mitmed teisedki sportlased. Kõige nukramalt läks ühel naiste suur-favoriidil Päivi Tommolal, kes juhtis veel paar kilomeetrit enne finit, kuid pidi peale tühja kummiga lõpuni pingutamist taanduma protokollis 6. reale.

Lühiraja maailmameistriitel läks meeste seas üllatuslikult noorele austraallasele Adrian Jacksonile, kes veel eelmisel aastal võistles juunioride klassis ja osales Põlvas peetud Juunioride MM-ilgi. Hõbemedalist ei tundnud täit rahulolu tavaraja võitja Alain Berger, kes kukkus raja algul nii õnnetult, et murdis planseti ja pidi sõitma lõpuni kaart käes, mis aga segas lisaks kaardi enda lugemisele veel oluliselt käiguvahetust ja pidurdamist. Oma esimese rattaorienteerumise MM-medali võitis pronksi näol 4 talvise MM-kulla kõrvale 37-aastane legendaarne Vene suusaorienteeruja Victor Kortchagin.

Naiste seas kuulus kuldmedal Austria armees rattaorienteerujana leiba teenivale Michaelle Gigonile. Hõbedasi aurahasid tuli naiste lühirajal anda välja kaks tükki, sest nii tiitlikaitsjast prantslanna Laure Coupat kui ka võõrustajate esindaja Belinda Allisson sõitsid välja sekundi pealt sama aja.

TEADE — MARYBOROUGH

MM-i viimasel võistluspäeval

selgitati välja maailmameistrird teatesõituses Maryborough's. Nagu kaardi "Mosquito Flat" nimigi ütleb, oli tegemist suhteliselt tasase maastikuga, kus 22,5–23,5 km pikkustel radadel kogunes tõusu kokku vaid 230 meetrit. Lisaks oli teedevõrk veelgi tihedam kui eelmistel päevadel — see meenutas meile väga kodust maastikutüüpi. Ainus suurem erinevus oli, et rajad olid enamuses laiad. Meie kõige suuremad ootused olidki seotud teatevõistlusega, kuna eelmise aasta MK teatesõidud ning ka individuaaletapid, kus meie meeste kontsentratsioon võistlejaterivi eesotsas oli tihe, andsid kõrgeid lootusi. Seetõttu saadetigi just täpselt teatevõistkonna jagu mehi kaugele ja kallile reisile tulemust tegema. Kindel eesmärk oli jõuda kuue parema hulka, seniseks parimaks tulemuseks oli jäänud 2003. aasta Poola MK teate 5. koht riikide arvestuses (Kudre, Rae, Hallik). Kaks aastat tagasi Prantsusmaa MM-il olime lõpe-

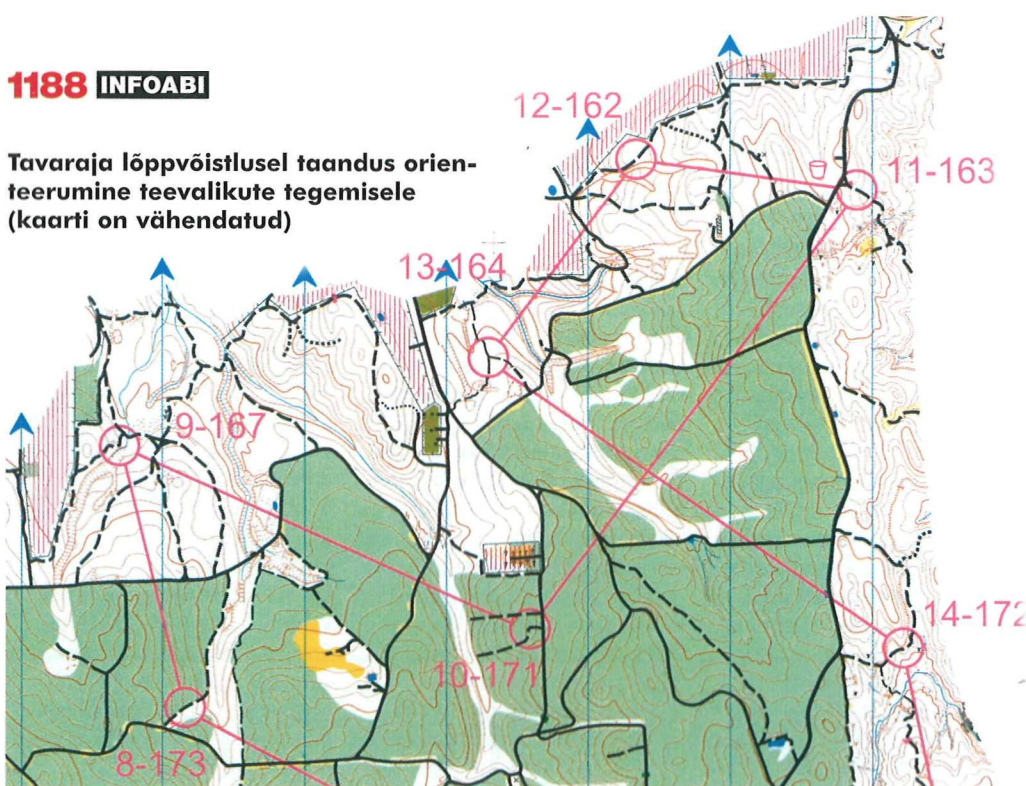
Raul tavaraja finaalis

tanud teatesõidu 10. kohaga (Rae, Ottesson, Hallik).

Kuna kõik võistkonna liikmed olid saanud aastate jooksul suurvõistluste karastuse, siis mingit suurt riski ei oleks kujutanud ükskõik milline meeskonnasise teatejärjestus. Kõige mõttekam tundus siiski järjekord Rene — Raul — Margus. Meeste teatevõistluse stardis rivistus üles 20 riigi esindused, kellest 12 suutis välja panna ka duubelmeeskonna (see reegel kaob järgmisest aastast), mis tähendas kokku 32 võistlustulle sõostvat võistkonda.

Esimene vahetus algas meile suurepäraselt — ehkki Rene kulutas stardis kaardi vaatamisele enamikest konkurentidest rohkem aega, oli ta poolle

Tavaraja lõppvõistlusel taandus orienteerumine teevalikute tegemisele (kaarti on vähendatud)

võistlusmaal 7. kontrollpunkti tõusnud liidriks. Kahjuks järgnes kohe suur, ligi 3-minutiline viiga, mis langetas mehe 16. positsioonile. Lõpuks suutis ta vaatamata veel mõnele väiksemale eksamusele tõusta küll koha

Raul lühirajal

võrra ning anda teate Raulile üle riikidest 10.-ndana, kuid kaotust oli kogunenud juba 5.05. See oli kerge tagasilööök, olime arvestanud väiksema vahega. Kõige kurvem oli mees ise, kes kommenteeris oma sõitu nii: "Erinevalt teistest kasutasin märja ilma plansetti, kus pealiskile trukid kinnituvad serva alla ning kuhu kogu suurt kaarti korruga peale panna polnud võimalik. Minu võistluskaart oli väikeseks volditud ning 8. punkti minnes püüdsin seda pöörata sõidult, mille tõttu ei jälginud aga piisavalt maastikku ning sõitsin ühest teeotsast mööda, mistõttu ka järgmised ristid ei klappinud ning sinna kadus päris mitu minutit."

Teisel etapil tegi väga hea sõidu Raul, kes oma vahetuse 5.

ajaga tõstis võistkonna üldarvestuses hoobilt 8 kohta ettepoole kaotades liidritele juurde vaid 15 sekundit. Raul saatis Marguse metsa 7.-ndana (riikidest 6.) kaotusega 5.20. Kõik oli veel võimalik. Raul hindas oma etteastet järgnevalt: "Teatesõit, mida pidasin tähtsaimaks võistluseks, õnnestuski sellel MM-il kõige paremini, kuigi mitte täitsa ideaalselt, sest sisse tuli siiski mitmeid pisivigu. Olin enne MM-i haige ning ka kohapeal ei olnud tervis kõige parem, mistõttu ei sujunud individuaaldisantsid nii nagu tahtnuks. Samas õnnestus teatesõit kokkuvõttes väga hästi ja saadud kohaga tuleb igati rahul olla, olgugi et medalid jäid käeulatusse."

RO MM — TAVARADA (100 VÕISTLEJAT)

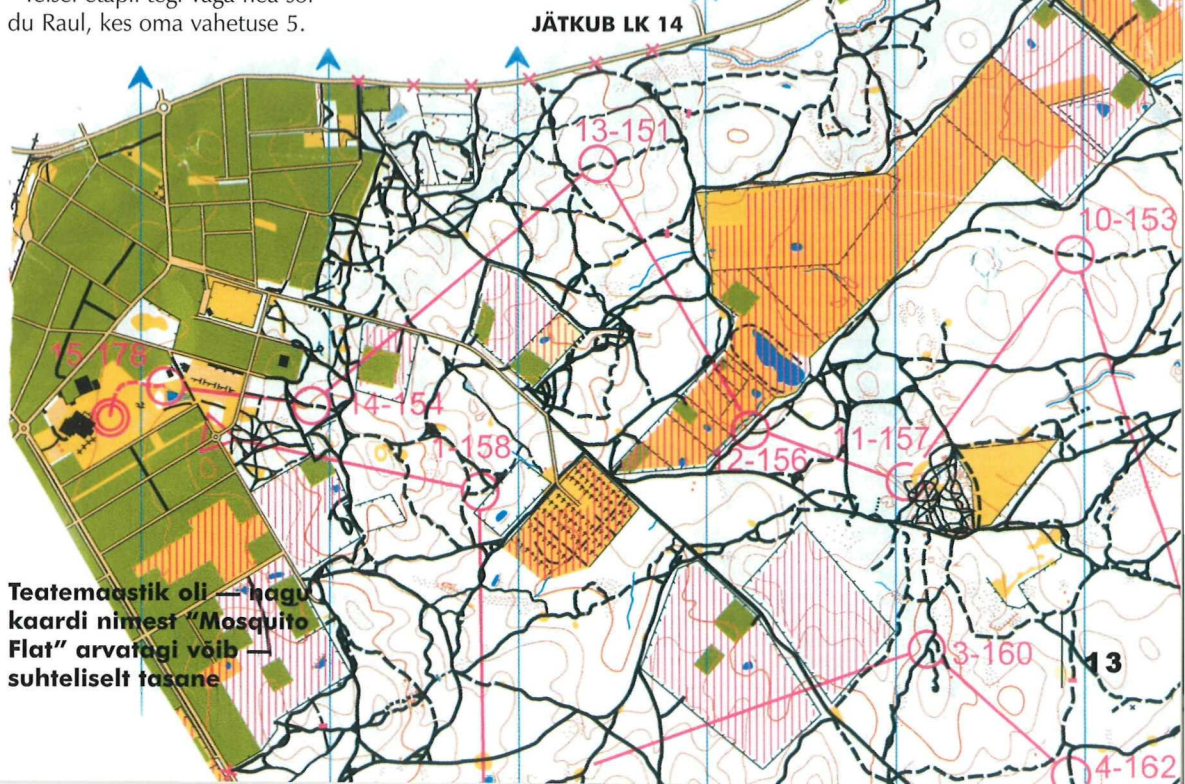
1 Berger, Alain	SUI	94:36
2 Tervala, Mika	FIN	95:22
3 Jackson, Adrian	AUS	95:45
4 Tomecek, Lubomir	CZE	97:09
5 Jabas, Rémy	SUI	97:18
6 Walter, Tom	AUS	100:28
7 Gillmann, Jérémie	FRA	100:33
8 Seger, Simon	SUI	101:05
9 Tompuri, Tuomo	FIN	101:06
10 Oklé, Beat	SUI	101:29
11 Rygl, Jaroslav	CZE	102:03
12 Zhurkin, Maxim	RUS	102:39
13 Gruzdev, Andrey	RUS	103:16
14 Barthelemy, Mathieu	FRA	103:24
15 Korchagin, Viktor	RUS	103:45
16 Grende, Ants	LAT	103:47
17 ?abo, Mikulá?	SVK	104:00
18 Celkys, Donatas	LTU	104:25
19 ?evcik, Martin	CZE	105:29
20 Hallik, Margus	EST	105:38
21 Syrjälä, Jussi	FIN	105:47
22 Delins, Kaspars	LAT	106:00
23 Mager, Holger	GER	106:02
24 Gasperotti, Ivan	ITA	106:27
25 Ottesson, Rene	EST	106:42
41 Kudre, Raul	EST	115:33

Margus teatesõidus

RO MM — TEADE (23 VÕISTKONDA)

1. Soome	171:53
Sarkkinen, Timo	58:48
Mäkilä, Jussi	56:34
Tervala, Mika	56:31
2. Tsehhi 1	175:30
Tichacek, Radek	64:19
Rygl, Jaroslav	56:01
Tomecek, Lubomir	55:10
3. Austraalia	175:31
Randall, Alex	60:59
Walter, Tom	58:14
Jackson, Adrian	56:18
4. Tsehhi 2	175:53
Tihon, Michal	60:22
Sevcik, Martin	57:36
Sruta, Milan	57:55
5. Eesti	176:00
Ottesson, Rene	63:01
Kudre, Raul	57:41
Hallik, Margus	55:18
6. Sveits	180:51
Schaffner, Beat	59:39
Dauwalder, Urs	61:30
Oklé, Beat	59:42

Teatemaastik oli nagu kaardi nimest "Mosquito Flat" arvatagi võib suhteliselt tasane

ALGUS LK 13

Viimase vahetuse alul andis Margus ankruetappi sõitvatele tugevatele koondiste liidritest konkurentidele veidike järele, kuid sisse elades tõstis tempot ning 7. kontrollpunktis püüdis kinni mõlemad Tsehhi võistkonnad, mis tähendas sekkumist medaliheitlusse, sest vahepeal oldi mõnda saadud veel tehnikaga kimpus olnud Venemaal ja Sveitsist ning eespool olid vaid Soome ja Austraalia. Kassihire mäng koos tsehhidega kestis peaaegu kogu raja teise poole, vahepeal küll veidi hargneti valides teistsuguseid variante, kuid kedagi maha raputada ei suudetud. Lahendus saabus alles kilomeeter enne lõppu, kus hajutuspunkti tehti erinevad teevalikud. Tsehhi I võistkonna ankrumehel Lubomir Tomecekil oli siinkohal kõige lähem hajutus ning ta pääses minema. Viimases punktis sai ta üllatuslikult kätte veel ka lühiraja maailmameistri Adrian Jacksoni, kes sõitis ankruetappi Austraalia eest. Kiirem kompositeerimine tagas tsehhidele finisirsirgeks väikese edumaa, mis tähendas neile ka hõbe- ja austraallastele pronksmedaleid. Eesti ja Tsehhi II olid koos veel paarsada meetrit enne lõppu, kuid hea löige viimasesse punkti tagas ka siin edu tsehhidele.

Margus finiseeris 5.-ndana, mis riikidest tähendas 4. kohta! Hoolimata sellest, et tulime viimase vahetusega võitjatele lähemale 1.13, jäid hõbemedalid seekord 30 ja pronksmedalid 29 sekundi kaugusele, midagi polnud teha — ka Marguse päeva paremuselt teisest ajast ei piisanud enamaks. 8 sekundit kiirema ajaga oli Tomecek olnud teatepäeval absoluutselt parim.

Marguse enda kommentaar: "Situatsioon viimases vahetuses oli ülimalt pingeline, sõitsime koos peaaegu poole rajast ning kõik teadsid, et kes sellest kolmikust esimesena finisisse jõuab, selle päral on medalid. Konkurents tsehhidega oli nagu võitlus kahepäise lohega — ühe alistamine ei tähendanuks veel midagi, tuli mõlemat meest jälgida, mis tegigi asjaolu keerukaks. Pingelisust lisas veel töö, et seejuures olid nad ka veel üksteisele konkurentideks."

Meeste teatekullad riputati kaela soomlastele, mis ei olnud ka mingi suur üllatus, sest oma ühtlaselt tugeva koondisega on nad viimastel aastatel rattaorienteerumise maailmas selgelt tooni andnud, kuigi neil on ette tulnud ka altminekuid — eelmisel MM-il pidid nad leppima "vaid" pronksmedaliga. Nagu

eespool juba juttu oli, pidid ühed suurfavoriidid tsehhid seekord väga rahul olema üldse medalile jõudmisega, kuna nende esimene vahetus ebaõnnestus totaalselt, olles alles 19. Võõrustajad austraallased olid kodus nii tugevad, et nende saagiks langesid pronksmedalid. Eesti 4. kohta hinnati väga tugevaks, sest heal juhul arvati meid õnnestumise korral napilt kuue hulka jõudvat.

Enne võistlust peeti kõige suuremateks kullasoosikuteks hoopis ülimalt tugeva ja ühtlase koosseisuga sveitslasi, kes individuaaldistsidel olid esikümnes figureerinud lausa 3–4 mehega. Nende esindusvõistkonda aga tabas täielik ebaõnn — viimases vahetuses pidi Alain Berger katkestama teiselt positsioonilt poolel rajal purunenud kummi tõttu ja seepärast võttis maade arvestuse 5. koha vastu hoopis Sveitsi II koosseis. Sama saatus tabas ka ankruetapil kolmandal kohal sõitnud venelast, kes aga suutis kummi kiiresti ära lappida, lastes torkehaavaga lohvi spetsiaalsest balloonest liimi ja suruõhu segu ning tõi Venemaa finisisse riikidest kuueendana. Eelmise MM-i võitjad prantslased platseerusid lõpuks 7. ja viimase MK parimad itaallased alles 13. kohale.

Ainus, kes oma kahe aasta tagust MM-tiitlit Austraalias

kaitsta suutis oli Soome naiskond, kes oli ka selge esikoha soosik. Hõbemedali võiduga serveeris MM-võistluste suurima üllatuse Austria naiskond, kelle edus oli ülimalt suur osa ankruetapil ülekaalukalt päeva parima aja sõitnud Michaela Gignoni — lühiraja maailmameistril ja selle aasta World Ranking võitjal. Austraalia II naiskonna pronksile jõudmine oli suur ootamatus neile endilegi, millest nende ankrunaine ise sai teada alles finisirsirgele jõudes. Kindlad medalipretendendid, kahe aasta tagusel MM-il fotofinisi abil hõbeda ja pronksi jaganud Prantsusmaa ja Tsehhi olid seekord alles 5. ja 6. Nende ette 4. kohale jõudis õnnega pooleks Venemaa.

Austraalia MM-i üheks märksõnaks oli väga rohke kummide purunemine, mis oli tingitud nii kivistest teedest kui okastaimedest. Ka ükski eestlane ei pääsenud — Raulil ja Margusel leidis see aset õnneks treeningpäeval, kuid Renel läks õnnetus kahjuks maksma lühiraja tulemuse.

LÕPPSÕNA

Miks Austraaliale üldse MM korraldada anti? "Rohelist mandrit" võib lugeda rattaorienteerumise kodumaaks, seal on võistlusi on peetud juba aas-

Kinnitatud EOL juhatuses 01.21.2004 (otsus nr 379)

EESTI KOONDISE KOOSTAMISE ALUSED SUUSAORIENTEERUMISES 2005. AASTAL

HD21 MM 06.–12.MÄRTS 2005 LEVI, SOOME

1. Võistkonna suurus sõltub sportlaste sportlikust tasemest ja koondise koostamisel arvestatakse 2004.a saavutatud tulemusi ning tulemusi 2005.a Põlva MV-I ja Eesti MV-I

1.1 Katsevõistlustel arvestatakse tulemusi ja punkte ainult neil sportlastel, kes on hiljemalt 30.12.2004 teatanud oma soovist kandideerida koondisesse Raul Kudrele.

H21 koondise valikukriteeriumid:

Katsevõistlusteks on Põlva MV (2 päeva) ja EMV (3 päeva) H21 võistlusklassis. Igal võistlusel jagatakse punkte alljärgnevalt: I koht 1p, II koht 2p, III koht 3p, IV koht 4p jne. Arvesse lähevad 3 parima võistluste tulemused (EMV ärajäämisel läheb arvesse 2 paremat tulemust Põlva MV-I). Väiksemate kohapunktide alusel selguvad 2 paremat, kes pääsevad koondisesse. Võrdsete punktide korral on määravaks EMV lühirada (EMV ärajäämisel Põlva MV 1.päev). 1–2 sportlast nimetatakse koondisesse Raul Kudre ja Mati Ojandu ettepanekul 2004.a tulemusi ja 2005.a katsevõistluste tulemusi arvestades.

D21 koondise valikukriteeriumid:

Katsevõistlusteks on Põlva MV (2 päeva) ja EMV (3 päeva) D21 võistlusklassis. Igal võistlusel jagatakse punkte alljärgnevalt: I koht 1p, II koht 2p, III koht 3p, IV koht 4p jne. Arvesse lähevad 3 parima võistluste tulemused (EMV ärajäämisel läheb arvesse 2 paremat tulemust Põlva MV-I). Väiksemate kohapunktide alusel selguvad 2 paremat, kes pääsevad koondisesse. Võrdsete punktide korral on määravaks EMV lühirada (EMV ärajäämisel Põlva MV 1.päev).

- 2. Koondise miinimumsuurus on 3 meest ja maksimaalne 4 meest + 3 naist.
- 3. Koondise nimetavad Raul Kudre ja Mati Ojandu ning kinnitab EOL juhatus.
- 4. EOL tasub vähemalt koondise stardimaksu MM-il.
- 5. EOL kannab koondise treeneri MM-reisi kulud.

JUUNIORIDE MM JA NOORTE EM 23.–29.JAANUAR 2005 S-CHANF (SVEITS)

1. Koondise koostamisel arvestatakse sportlaste 2004.a tulemusi ning tulemusi 2005.a Põlva MV-I ja Hansapanga karikavõistlustel suusatamises Käärikul 30.12.2004.

- 1.1 Katsevõistlustel arvestatakse tulemusi ja punkte ainult neil sportlastel, kes on hiljemalt 30.12.2004 teatanud oma soovist kandideerida koondisesse Raul Kudrele.
- 1.2 Katsevõistluste klassid on Junioride MM — HD20 Euroopa MV — HD20
- 2. Katsevõistlusteks on Põlva MV kaks päeva, millest arvesse lähevad mõlemad. Igal võistlusel jagatakse punkte alljärgne-

- vall: I koht 1p, II koht 2p, III koht 3p, IV koht 4p jne. Võrdsete punktide korral on otsustavaks Põlva MV 1. päev.
- Koondise valikukriteeriumid Junioride MM-ile:** Kaks sportlast kummaski klassis (H20 ja D20) pääsevad koondisesse väiksemate kohapunktide alusel ja ühe sportlaste võivad määrata Raul Kudre ja Mati Ojandu, arvestades 2004. aasta, 2005. aasta katsevõistluste ja Hansapanga suusatamise karikavõistluste tulemusi.
- Koondise valikukriteeriumid noorte EM-ile:** Üks sportlane kummaski klassis (H17 ja D17) pääsevad koondisesse väiksemate kohapunktide alusel ja ühe sportlaste võivad määrata Raul Kudre ja Mati Ojandu, arvestades 2004. aasta, 2005. aasta katsevõistluste ja Hansapanga suusatamise karikavõistluste tulemusi.
- 3. Koondise nimetavad Raul Kudre ja Mati Ojandu ning kinnitab EOL juhatus.
- 4. Koondise maksimaalne suurus:
- 4.1 Junioride MM — 3 noormeest +3 neidu
- 4.2 Noorte EM — 2 poissi + 2 tüdrukut
- 5. EOL tasub koondise stardimaksud MM-il ja EM-il.
- 6. EOL kannab koondise treeneri MM-reisi kulud.
- 7. EOL võib vajadusel eelpoolnimetatud koondise suurust suurendada ja lähendada lisatud sportlasi võistlustele oma finantseerimisel.

Margus Hallik vaatab tulevikku optimistlikult

takümneid. Kuna orienteerumine on Austraalias üldse üsna kõrgelt arenenud ja edukalt on korraldatud nii orienteerumiskajaks MM-i kui ka MK-etappe, siis ei võtnud IOF nende korraldustootlust rahuldades suurt riski. Rattaorienteerumise traditsioonid on seal Euroopaga võrreldes isegi sügavamalt juurdunud, mida näitas ilmekalt ka koondise väga edukas esinemine ja seda mitte ainult koduseinte toel — võideti 1 kuld, 4 pronksi ning saavutati kokku 10 esikuuiku kohta. Olgugi, et nad

pole täiskoondisega varasematel aastatel Euroopas võistlema käinud, näitas Emily Viner oma medalivõitudega Prantsusmaa MM-il selgelt nende tugevat tõusvat potentsiaali ning ka näiteks meesteklassis lõpetas Alex Randall eelmisel hooajal korra MK esikolmik.

Järgmised MM-võistlused toimuvad juba aasta pärast ja sedakorda on korraldajaks Slovakkia ning võistluspaiagaks Banská Bystrica. Loodetavasti on Eesti

koondis seal esindatud suurema ja veelgi tugevama võistkonnaga, kõrgendatud ootused on põhjendatud sellega, et juba sel aastal oli MM-kohtadele äärmiselt tihe ja tasavägine kodune konkurents.

Lõpuks tahaksin kogu koondise nimel tänada kõiki toetajaid-kaasaelajaid ja loodan, et saite positiivseid emotsioone ning ei pidanud meis pettuma!

Suusaorienteerujad valmistuvad algavaks hooajaks

Mis siis on 2004/2005a. hooaja põhieesmärgid?

Raul Kudre

talvekoondise treener

NOORED

Suusaorienteerumises on juunioride MM ja noorte EM iga aasta tagant ja sellel hooajal tuleb sõita jaanuari lõpus Sveitsi ennast näitama ja tõestama. Eesmärkideks on tulemus 15 seas, mis võib tulla ainult väga hea soorituse puhul. Teatevõistluses loodame anda tugeva lahingu Põhjamaadest järgmiste riikide grupile ehk püüame 5–6 kohta poiste juuniorite arvestuses.

Koondise katsevõistlusteks on Põlva MV 15–16. jaanuaril, samuti tuleb näidata oma suusavõimsust Hansapanga suusasarja esimesel etapil 30. detsembril Käärikul.

TÄISKASVANUD

Põhieesmärk on 2 aasta tagant toimuv SO MM, mis sel aastal on meie põhjanaabrite korraldada märtsi alguses Levil.

Põhieesmärgiks pole muidugi lihtsalt osavõtt, vaid meeste teatevõistluses mõned aastad tagasi unistusena tunduv 5. koht ja üle mitme aasta välja minna naiste teatevõistkonnaga. Individuaalselt ei tohiks me latti 10. kohast allapoole lasta, sest meil on varasemast ette näidata kohti esikümnes nii MK, kui MM võistlustelt.

Katsevõistlusteks on Põlva MV 15.–16. jaanuaril ja Eesti MV 18.–20. veebruaril.

Kes on need sportlased, kes esindavad Eestit?

Meeste koondisse, kus raudvaraks on Ander Ojandu ja Margus Hallik, pürgib praeguse seisuga 6 sportlast.

Juunioride koondise kandidaatideks on enamjaolt 18-klassi poisid, kelle tiptule-

Suusa-O mehed sügisese lumelaagris Levil: Tagareas Margus Hallik, Taavi Nurm, Ander Ojandu ja Tõnis Erm, ees koondise treener Raul Kudre

mused peaksid tulema paari aasta pärast, kui on vaja korrata Eesti 1998. aasta pronksmedalikohta teatevõistluses. Tollasest võistkonnast on praeguseks meeste koondisse välja jõudnud Margus ja Taavi Nurm, kes kindlasti näitab sellel aastal oma tõelist sisu. Tõnis Erm näitas Soomes eel-MM võistlustel head tehnilist vormi ja tugevad treeningud toovad kindlasti edu.

Artikli kirjutamise ajal on koondis lumelaagris Levil. Laagris valitseb sõbralik ja väga sportlik õhkkond, kus noored ammutavad kogemusi põhikoondisega koos treenides ja

ühises söögilauas võistlus kogemusi vahetades.

Kes on korralikult treeninud ja tunneb endas soovi kandideerida noorte, juunioride või täiskasvanute koondisse peavad seda tegema hiljemalt 30. detsembriks Raul Kudrele (raul48@hot.ee, 5256695).

Soovin koondisse pürgijatele head treeninguid!

EM 2006

— ei midagi ületamatut

2006. aasta kevadel toimuvad Eestis meie orienteerumisele tähtsad sündmused — Euroopa meistrivõistlused orienteerumisjooksus.

Margus Sarap

EOC 2006 peakorraldaja

Alguse sai kõik 2003. aasta sügisel, mil EOL president tegi OK Ilvesele ettepaneku hakata selle ürituse eestvõtjaks. Kuigi kõhklusi oli, otsustati Ilvese klubi selle mõttega siiski kaasa minna ning EOL esitas rahvusvahelisele orienteerumisföderatsioonile vastava taotluse. Üks tähtsamaid eesmärke oli sealjuures anda võimalus meie 2003. a juunioride maailmeistrivõistlustel osalenud noortele ennast ka täiskasvanute konkurentsis näidata.

2004. aasta alguseks oli üsna kindel, et Eesti EMi korraldamise õiguse ka saab. Maastikena pakuti välja Otepää, Kääriku ja Haanja, lisaks sprindivõistlus Tartus Toomemäel, mis peaks sellele alale sobima ideaalselt. Vaikselt alustati klubis eeltöid ning asuti koostama võistluse eelarvet, mis vaatamata sellele, et võistlejaid koos treenerite ja esindajatega tuleb vaid ca 400 ringis, kujunes esialgu üsna aukartustäratavaks. Kuna aga just hiljuti (aastal 2003) olid Põlvas toimunud juunioride MM võistlused, oli võrdlusmoment ja eeskuju olemas ning eelarve koostamine selle võrra lihtsam. Paljud meie klubist olid juunioride võistlustega seotud ning omasid seeläbi arusaama, kuidas võiks rahvusvaheline tiitlivõistlus välja näha ja toimida.

Esialgu pakuti maastikena välja Otepää ning Kääriku, ent kaalu ti ka teisi alternatiive, sest häid maastikke Lõuna-Eestis jätkub. Kahjuks tekivad paljude maastike juures aga omad takistused. Kui maastik sobib ideaalselt, siis sageli puuduvad kommunikatsioonid, nendega aga tuleb selles tasemega võistluste puhul

esmajärjekorras arvestada. Orienteerumise populariseerimise seisukohalt on Otepää, Haanja ja Tartu üsna ideaalsed — olemas on head suusastaadionid koos võistluskeskusega, lähedal Pühajärve Puhkekeskus, kuhu võimalik majutada suurem osa osalejatest.

Omandamaks kogemusi käis allakirjutanu koos Arvo Kivikaga 2004. a juulis Taanis Roskildes lähemalt tutvumas Euroopa meistrivõistluste kõõgipoollega. Vaatamata sellele, et visiit Taanimaa oli üsna lühike, saime seal julgust juurde. Tõdesime, et enamik Eesti korraldatud võistlustest on üsna samal tasemel ning meil pole midagi häbeneda. Kindel on aga see, et võttes arvesse EM osalejate väikest arvu, tuleb sellised võistlused siduda suuremate rahvavõistlustega. Taanis pakuti EM ajale tervelt viiepäevast Taani o-jooksu. Huvitav oli sealjuures, et lisaks tavalistele võistlejatele oli väga populaarne avatud rada, kuhu enne starti tekkis pikk-pikk järjekord. Ka selgus, et orienteerujad on üsna tolerantne rahvas. Nimelt asus see võistluskeskus, mida meie külastasime, otse karjakopliks, nii et see, mis enne oli hunnikutes, kanti ühtlase kihina platsile laiali.

Eriti jäi silma, et EM on täiesti eraldi võistlus, eraldi reeglitega nii pealtvaatajatele (piiratud stardiala, kuhu pole peale sportlaste ja treenerite teistele kõrvalistele inimestele asja), kui ka sportlastele (dopingu telgid). Lõppkokkuvõttes ei avastanud me mitte midagi ületamatut.

2006. a EMi logo tekkis tänu Tarmo Klaarile. Ühel hetkel tegi ta selle valmis ja EMi logo idee osutus meie arust õnnestunuks. Järgmiseks ülesandeks oli alg-

töörühma kokkupanek. Kuna klubil on pikk pagas võistluste korraldamiseks olemas, siis olime selles osas lootusrikkad. Kõige suuremahulisemat tööd — kaardistamist ja radu — oli valmis vedama Madis Oras, Meelike Pandis oli nõus kandma sekretäri koormat ja Tarmo Klaar otsustas arendada IT poolt.

22.–24. oktoobrini väisas meid IOFpoolne nõunik Lars Forsberg. Koos EOL voliniku Leho Haldna ja kaardistajatega käidi läbi võistlusmaastikud ja arutati, milline võistlus ühte või teise kohta sobiks. Selle tulemusena tekkis alljärgnev esialgne võistluste programm:

LAUPÄEV, 6. mai 2006:

avatatakse võistluskeskus Pühajärvel;

PÜHAPÄEV, 7. mai: hommikul

toimuvad sprindi eeljooksud

Otepääl, pärastlõunal

võistluste ametlik avamine

Tartus Raekoja platsil ning

sprindifinaalid Toomemäel;

ESMASPÄEV, 8. mai: Haanjas

lühiraja eeljooksud;

TEISIPÄEV, 9. mai: lühiraja

finaalid Haanjas;

KOLMAPÄEV, 10. mai:

puhkepäev, mil osalejad

saavad oma päeva sisustada

kas treeningute või ekskursioonidega;

NELJAPÄEV, 11. mai: tavaraja

eeljooksud Käärikul;

REEDE, 12. mai: tavaraja finaalid Otepääl. Algab rahvavõistluse Ilves-3 esimene võistluspäev;

LAUPÄEV, 13. mai: kavas on viimane ala — teatevõistlus, mis toimub esialgsete kavade kohaselt samuti Otepääl. Jätkub Ilves-3;

PÜHAPÄEV, 14. mai: võistluskeskus Pühajärvel suletakse ning lõpeb Ilves-3.

Kõige raskem osa on esialgu vajalike koostööstuste saamine omavalitsuste tasandil ja hiljem ka maaomanikelt. Hea meel on selle üle, et kõik omavalitsused, kelle maadele võistlused on planeeritud, on load andnud ning mõttega kaasa tulnud. Lähiaja tegevused keskenduvad põhiliselt lepingute sõlmimisele sponsorite, meedia ja korraldajatega.

Kes soovib täpsemat infot võistluste kohta (kinniseks kuulutatud maastikud) ning tutvuda programmiga, olge head ja külastage Euroopa Meistrivõistluste kodulehte aadressil <http://www.arvutid.ee/tarmo/ilves/eoc2006> või kirjutage meile eoc2006@mail.ee.

Kohtumiseni võistlusel Ilves-3 2005 Otepää lähistel Mägestikul, mis on kuulutatud EOC 2006 ametlikuks treeningvõistluseks.

Eesti esindus tänavusel EM-il Taanis Roskildes

FOTO: KIRTI REBASE ERAKOGU

FOTO: TARMO KLAARI ERAKOGU

Aasta tegija 2004: Tarmo Klaar

Intervjuu mehega, kellele võlgname tänu Eesti orienteerumise tänase IT-alase taseme eest

Sind valiti EOL Üldkogu poolt selle Aasta Tegijaks Eesti orienteerumises. Oli see Sulle üllatuseks?

Tegelikult ei olnud. Seda võis oletada listi viimase aja reageeringutest. Nominendina olen vist olnud ka eelnevatel aastatel nimekirjas, kuid siis on olnud ka säravamaid tähti orienteerumistaevas.

Orienteerujad on harjunud nägema Sind tegutsemas, kui mõnel võistlusel korraldajad järjekordselt arvutite ja ajavõtuprogrammidega jänni on jäänud, kuid see on arvatavasti pelgalt jäämäe veepealne osa. Kui

palju oma põhitöövälisest ajast pühendad Sa orienteerumisele vajalike infotehnoloogiliste lahenduste loomisele?

Enamuse. Kui ma just ei maga või ei viibi rajal. Ka siis, kui ma ei ole arvuti taga — näiteks sõidul Tallinnast Lõuna-Eestisse saab kaks tundi mõelda nendel teemadel. Aga põhiliselt valmivad programmid õhtustel tundidel kodus.

Suuremad arendused teen talvel, et kevadel oleks korraldajatel jälle midagi uut õpida. Hooaja sees püüan teha vähemolulisi muudatusi programmides. Kuna korraldajad on erineva arvutialase taustaga ja kasu-

TARMO KLAARI KIRJUTATUD ORIENTEERUMISPROGRAMME:

ORIENTEERUJA MÄRKMİK — statistika-huvilisele orienteerujale võistlusjärgse analüüsi tegemiseks

SIME — väike programm väiksemate võistluste, treeningute ja päevakute korraldamiseks

VÕISTLUSED 2K-PEREKOND:

VÕISTLUS 2K — individuaalvõistluste läbiviimise programm, millela ükski korraldaja Eestis läbi ei saa

TEADE 2K — programm teate-orienteerumisvõistluste läbiviimiseks

SPIIKER 2K — programm võistluse kommentaatorile (arendab Toomas Viirsalu)

ATS — laeb tulemused automaatselt interneti (arendab Kaido Hallik)

tajad on tavaliselt leidlikud, siis tuleb täiendada programme võimalike kontrollidega ja loomulikult leitud vead kiirelt kõrvaldada. Õnneks on „viimase öö helistajatest“ korraldajaid tasapisi vähemaks jäämas.

Kuidas sai alguse Sinu orienteerumiskarjäär?

Minu esimene kaardiga metsas käimine oli 25. septembril 1986 Ihastes, Tartu neljapäevakul.

Meil klassis oli mitu poissi, kes käisid suusatrennis ja suvise treeningu hulgas oli neil ka orienteerumine. Täpselt enam ei mäleta, aga ju nad rääkisid oma elamustest ja eks see tundus huvitav, et ma otsustasin ka ise seda asja lähemalt proovida. Nii ma siis nendega viimasele päevakule Ihastesse läksin. Startisime vist koos, aga juba esimese punkti pidin ise üles leidma. Kokku võtsin 3 kontrollpunkti. Kahjuks see tulemus ametlikku protokollile ei läinud, kuna ma ei osanud midagi teha kontrollkaardi nn „B“-osaga. Finisist vist öeldi, et midagi peab tegema selle „B“-osaga, aga ju see jäi arusaamatuks ja nii ma selle koju kaasa võtsin. Värviproovidega (siis olid kontrollpunktis kasutusel värvipliatsid) kontrollkaart peaks mul veel kodus alles olema.

Agas juba järgmisel, 1987. aastal, hakkasin käima kevadest Tartu päevakutel ja aasta lõpuks kogunes 20 starti. Samal aastal tegin ka oma esimese suurvõistluse M13 klassis Ilves-GP nimelisel võistlusel Liival, kus 3,7 km rada läbisin 38:42-ga ja sain eelviimase koha.

Mis oli Sinu esimene töö arvuti ja orienteerumise ühendamisel?

Oma esimese sporditeemalise programmi kirjutasin 1990. aastal. Meil olid tookord koolis sellised arvutid nagu Yamaha MSX-2 ja minu üheks esimeseks suuremaks programmik oli programm „Võistlus“ millega oli võimalik teha lihtsama võistluse tulemusi.

JÄTKUB LK 18

ALGUS LK 17

Sellest ajast saati on võistluste programmi- de arendamisega tegeletud — algul klubi ja nüüd juba kogu orienteerumismaailma jaoks.

Mitu aastat oled Eesti orienteerumisele teinud vajalikke IT-lahendusi?

Esimene võistlus, kus mind arvuti taha lubati, oli vist 1993. aastal. Ilves korraldas Elvas Eesti meistrivõistlusi pikal rajal ja Veiko Ulp oli „arvutimees“. Siis ma vist aitasin numbraid ja aegu sisestada. 1994. aastast ülendati mind juba klubi „arvutimeheks“. 1994. aasta EMV tavaraja jaoks sai juba ise programm kirjutatud. Seega siis kümneaastane kogemus sellel alal!

EOLi jaoks esimesi suuremaid töid oli 1998. aasta Otepää orienteerumise MK-etappide kodulehekülje tegemine ja MK kontoril IT-asjadel silma peal hoidmine. Peale seda tuli EOLi kodulehekülje haldamise ülevõtmine Tarvo Avastelt ja programme arendamine mitte ainult Ilvesele vaid kõigile korraldajatele.

Millised olid selle aasta suurimad projektid, huvitavamad saavutused?

Sellel aastal väga suuri või erilisi projekte ei olnud. Töö käib EOLi erinevate andmebaaside omavahelise integreerimise nimel. Enamikes andmebaasides ja programmides oleme kasutusele võtnud XML andmevahetuse standardid. Klubide toel on enamusel päevakutel kasutusele võetud ühtne EOLi koodisüsteem. EOLi litsentsi tellimisel on võimalik maksta pangalingi kaudu, mis peaks kontori tööd vähendama.

Aasta lõpus hakkasin meid (ehk orienteerujaid) üle lugema. Eesmärk oli saada mingi

kindel pilt meie ala populaarsusest. Saadud andmete põhjal on võimalik edaspidi jälgida, kas orienteerumas käijate arv tõuseb või hoopis langeb.

Millise nende aastate jooksul sinu poolt loodud IT-lahendusega oled eriti rahul?

Ma ei ole vist päris rahul ühegi oma lahendusega — eks alati oleks võimalik olnud teha paremini, töökindlamalt või teistmoodi. Oleks aga rohkem aega, mõningad asjad on jäänud põlveotsas tehtuks finantsiliste vahendite puudumisel.

Kõige rohkem olen ehk siiski rahul 2003. aastal toimunud Juunioride MM-i jaoks loodud IT-lahendustega. Tegu oli minu senise kõige suurema ja laiahaardelisema IT-projektiga. Et võistluse tulemused oleksid korrektsed ja kümned tuhanded interneti-

Kõige rohkem olen rahul 2003. aasta juunioride MM-i jaoks kirjutatud tarkvaralahendustega

vaatajad saaksid võistlusest osa, tuli valmis kirjutada kümneid programme ja panna ühtse eesmärgi nimel tööle erinevaid inimesi, kes ei olnud seda enne teinud. Pike-malt saab tookord tehtust lugeda eelmise aasta Orienteerujatest.

Orienteerumise vestluslistis oli mõni aeg tagasi Sinu üleskutse jälgida Tallinna sprindi viimase osavõistluse tulemusi reaalajas internetis. Kuidas projekt õnnestus?

Metsast tulemuste saamise probleemiga olen tegeleenud alates 2002. aasta sügisest. Siis oli vajalik leida lahendus Juunioride

MM-i jaoks. Kuna Eesti firmad ei olnud huvitatud või suutelised sellist teenust meile pakkuma, sai tookord kutsutud seda tööd tegema Tsehhi firma Racom.

Racomil on olemas toimiv lahendus, kuid selle süsteemi ostmiseks meie suuremate võistluste jaoks on puuduseks suhteliselt suur hind. Seepärast hakkasin pärast Juunioride MM-i otsima odavamaid lahendusi ja tänavu kevadel sai välja valitud võimalik sidestandard. Samuti sai välja valitud võimalik riistvara, kuid selle tellimine väikestes kogustes ei oleks tulnud mõistliku hinnaga. Õnneks on selles valdkonnas maailmas konkurents väga tihe ja ka uute lahenduste hinnad langevad üsna kiiresti. Nii saigi augustis juba isegi Eestist vajalikku riistvara osta. Kuna ma sellel teemal olin mõtteid mõlgutanud juba aastakese, siis tarkvaralise lahenduse kirjutamine võttis aega ainult paar nädalat hilisõhtuseid tunde. Sellele järgnesid katsetused tubastes tingimustes. Novembriks olin testidega jõudnud niikaugele, et võis proovida seda mõnel võistlusel.

Tallinnas toimuvad lahedad orienteerumisüritused — perekond Tarmaku korraldatavad Tallinna Sprindi võistlused ja korraldajad lubasid lahkelt mul oma lahendust nende võistlusel testida.

Jah, testimine õnnestus. Saatjaga SI-jaama panime finisijaamaks ja kõigi, ligi saja võistleja tulemused olid internetis jooksvalt jälgitavad. Kuna meil seekord ei olnud teada võistlejate stardiaegu, siis tulemused olid järjestatud finiseerimise järjekorras. Järgmised testid tahaks teha juba asustatud aladest kaugemal ja vaadata, kas metsade ja mägede vahelt ka on võimalik andmeid kvaliteetselt kätte saada.

Kuna senised katsed on olnud edukad, siis järgmiseks aastaks on plaanis valmis teha vähemalt üks komplekt, mida korraldajad saaksid kasutada oma võistluste atraktiivsemaks muutmiseks.

Millised on järgmise aasta plaanid, et teha orienteerujatele metsas liikumise analüüsimine/jälgimine veel põnevamaks?

Nagu eelmises küsimuses juba vastasin, siis valmimas on lahendus korraldajatele saamiseks metsast vaheajad teada enne võistleja lõpetamist. Kontrollpunktist saadava info kvaliteet peaks selle tulemusena paranema ja teated stiilis „enne tuli üks punases särgis ja siis olid veel mõned võistlejad“ peaksid jääma ajalukku. Eelkõige peaks paranema võistluse kohapealse kommentaatori töö — kardan, et meie kohalike võistluste jälgijaid internetist palju pole, sest enamik huvilisi on ju ise metsas.

Mujal o-maailmas on edukaks saanud liikumisteede kajastamine internetis. Sarnast huvi on ka Eestis märgata. Olen ise erinevaid orienteerumise analüüsiprogram-

FOTO: TARMO KLAARI ORIENTEERUJAS

Rakvere OK-l (Ants Turban, Erkki Kriks) hakkab asi "hapuks" minema. Nüüd ei ole enam muud kui "Tarmo, appi"

me proovinud, aga senised on olnud keerukad kasutada, seepärast olen enda jaoks ühe ise kirjutanud. Kuid viimasel ajal on põhjamaades kasutusele võetud juba täiesti mugavad vahendid enda ja teiste liikumiste kuvamiseks internetis. Mõni analoogne rakendus on plaanis ka Eestis kasutusele võtta kui leiduks keegi, kel on huvi asja toimimise hoida. Probleemiks võib tõusta korraldajalt vajalik kvaliteedis kaardi kiire kättesaamine koos kõigi punktide ja tulemustega.

Orienteerumine on mitteeorienteerujatest pealtvaatajatele raskesti arusaadav ala. Kas võib aga öelda, et just siin peitub ahvatlev väljakutse IT-spetsialistidele?

IT abiga on võimalik orienteerumine tõesti huvitavaks teha. Orienteerujatele endile annab palju juurde juba elektroonilise märkesüsteemi kasutamine. Kui lisada sinna juurde veel võistlejate liikumisteed, siis vähemalt peale võistlust on uurimist asjatundjatele küllaga. Aga need numbrid ja värvilised jooned kaardil on mitteeorienteerujast pealtvaatajale raskesti arusaadavad. Nende jaoks on vaja tõlke — ehk siis teiste sõnadega väga häid, asjatundlikke ja oskuslikult pinget tõstvaid kommentaatoreid. Arvan, et hea kommentaator suudaks suvalise inimese kaasa elama panna, kui tal on olemas kvaliteetne info metsast.

Kui IT siduda veel professionaalselt tehtud telepildiga, siis vahe näiteks murdmaasu-

Kui IT siduda professionaalse telepildiga, on orienteerumine sama huvitav kui suusatamine

satamise ja orienteerumise näitamisel vahel on tavainimese jaoks väga väike. Tõsi, orienteerumise näitamine nõuab suuremat tööd, paremat planeerimist ja ala hästi tundvaid tegijaid. See kõik aga maksab... Selle aasta orienteerumise MM-il Rootsist toodeti minu arvates väga huvitavat programmi finaalist. Aga tegu oli ka Rootsi — sellises mastaabis ressursse ei saa meil siin Eestis olemas.

Tegid väga mahuka kokkuvõtte ja analüüsi tänavuste Eestimaa päevakute osavõtjate kohta ja osavõtjate arvult võitis selle edetabeli ... Tarmo Klaar! Oled juba ainuüksi selle aastaga üks kogunemaid päevakulisi Eestis. Kuid mida pakub Sulle o-päevak? On see suhe päevakuga aja ja kogemusega muutunud?

Ajaloolise tõe huvides peab mainima, et selle edetabeli esikoht läks see aasta jagamisele minu ja Jaan Kostjukovi vahel.

O-päevak pakub mulle võimaluse peale

tööd ennast liigutada. Niisama jooksma käimine ei ole minu jaoks eriti huvitav. 10 kilomeetri üksi jooksmisel hakkab igav ja peas liiguvad ikka samad mõtted mis enne jooksu. Samas, kaardiga jooksmine pole minu jaoks kunagi igav. Isegi siis, kui seda maastikku on juba kümneid kordi joostud, on rada erinev ja pea lülitub ümber orienteerumiseks. Olen täheldanud, et kui pea ikka korralikult ümber ei lülitu, siis on vead lihtsad tulema ka tuttavalt maastikul.

Mina võtan päevakuid kui võistlusi. Enne kõike võistlust iseenda, kaardi, rajameistri püstitatud ülesannetega ja loodusega. Kuid püüan ka päevakutel treenida mõnda olemasolevat elementi. Näiteks lihtsatel maastikel mõnikord ei võta kompassi rajale kaasa või püüan võimalikult pikalt mälu järgi orienteeruda.

Aga loomulikult võrdlen ennast ka teiste omasugustega. Kui kaotan, püüan analüüsida mispärast ma seekord talle kaotasin, kas viga oli „peas“ või „jalgades“.

Kas Sul on olemas lemmikmaastikud ja/või -kaardid Eestis ja mujal maailmas?

Kuna minu jooksualased võimed ei ole eriti tugevad, siis meeldivad mulle rohkem lamedamad, kuid detailiderikkamad ning seega orienteerumistehnilisemad maastikud. Seni olen selliseid maastikke leidnud kõige rohkem Rootsist. Sealsed kaardid ja rajad pakuvad mõttetööd kogu raja ulatuses ja kui sellisel võistlusel suudan teha vähe vigu, siis on tõeliselt hea tunne. Isegi saavutatud koht ei ole oluline.

Tänavu avastasin enda jaoks huvitava maastiku Riia lähelt, kus toimus Rigas Kausi (e.k Riia Kariakas) nimeline võistlus.

Eestis maastikud mind enam seljatada ei suuda ja vead etapil jäävad mõne minuti suuruseks. Minu jaoks head maastikud Eestis on Värska-Korela kandis — piisavalt tehnilised, mõõduka reljeefi ja vähesel määral alusmetsaga. Huvitava on ka vanad sõjaväe polügoonid või muud militaarses kasutuses olnud alad.

Mis Sind häirib meie praeguse orienteerumiselu juures kõige rohkem?

Häirib ehk see, et meil on Eestis piirkond, mis ignoreerib teistes piirkondades toimivaid võistlusi. Kui tegu ei ole just EMV-ga, siis oma kodukandist kaugemale ei sõideta ja teiste piirkondade korraldajate tahet ei hinnata. Tõsi, maastikud on lamedamad ja nõgest vähem, aga orienteerujale erinevatel maastikel jooks võiks tulla kasuks. Nii arvan mina.

Teine probleem on minu arust meie klubide suurus ja elujõulisus. Olles aidanud võistluste korraldamise juures väga erinevaid klube üle Eesti, tundub mulle, et paljud klubid eksisteerivad väga väikese

Väike päevakuline Tarmo 1980-ndatel aastatel

hulga aktiivsete inimeste najal. Põhilised tegijad on ikka ja jälle ühed ja samad inimesed. Kuid võiks hoopis tulla juurde uusi inimesi ja koos nendega uusi ideid. Uutes tegijates oleks vaja just soovi midagi endale (ja ka teistele) tõestada, püüda teha paremini, õppida oma ja teiste vigadest. Enne võistlust peaksid kõik korraldustiimi liikmed oma tegevused läbi mõtlema ja need teiste toimkondadega kooskõlastama. Väga tihti aga olen kohanud situatsioone, kus kõike peab ette näitama ja tegema peakorraldaja — alates hundiliini vedamisest kuni kaarti kiletamiseni. Selliselt korraldatud võistluste õnnestumine sõltub suuresti õnnest.

„Orienteeruja“ poolt tänane Tarmot tehtu eest ning soovime talle rohkesti noori abilisi, kes aitaksid meie ilusa spordiala võlud IT-rakenduste toel igapäevale arusaadavaks ja nauditavaks teha.

KÜSIMUSI ESITAS SIXTEN SILD

Orientteeruja kalender

2005

jaanuaristseptembrini

2005. AASTA O-KALENDERI PROJEKT

2005	2004	R	EST	SK	EST	SK
DESEMBER						
31.12.2004		R	Aastaliiduülevaatus 2004 (teade)		EST	SK Tallinna Kompass
JAANUAR						
15.01 .. 16.01	L-P	Põlva maakonna MV	Valgesoo		EST	OK Põlva Kobras
22.01	L	O-klubi korvpalliturniir	Türi		EST	JOKA
23.01 .. 29.01	P-L	SO Juun MM, vet MM ja noorte EM	S-chanf		SUI	IOF
29.01	L	SO Tallinna KV 1. etapp, ühiraada	Hilju		EST	OK Nõmme
30.01	P	SO Tallinna MV ja KV 2. etapp, tavarada	Hilju		EST	OK Nõmme
VEEBRUAR						
05.02	L	SO Tallinna KV 3. etapp, ühiraada	Pirita		EST	OK Nõmme
06.02	P	SO Tallinna KV 4. etapp, tavarada	Pirita		EST	OK Nõmme
13.02	P	Tartu Maraton	Värska		EST	Värska OK Peko
18.02 .. 20.02	R-P	SO EMV (sprint, ühiraada, tavarada)	Hatiku		EST	OK Põlva Kobras
MÄRTS						
05.03 .. 06.03	L-P	X Maatalimängud (sprint, ühiraada)	Levi		FIN	IOF
05.03 .. 06.03	L-P	SO EMV reservaeag (sprint, ühiraada)	?			
05.03 .. 12.03	L-L	SO MM	Hilleröd		DEN	FIF Hilleröd
19.03	L	EOL üidkogu	Karujärve		EST	Saaremaa OK
18.03 .. 20.03	R-P	Spring Cup 2005	Tabina		EST	OK Värü
26.03 .. 27.03	L-P	Metssiga 2005	Veriora		EST	OK Põlva Kobras
APRILL						
02.04 .. 03.04	L-P	Karjalaskevõistlus ja Lihavõttesprint	Männiku lasketiir		EST	LSF PT
08.04	R	Põlvamaa lahtised MV õises	Värska		EST	Värska OK Peko
13.04	K	Tallinna MV õine	Kose		SWE	Jõud, EOL, Mercury, Kose
09.04 .. 10.04	L-P	15. Peko Kevad	Upplands-Bro		EST	OK Orvand
16.04	L	46. Jüriööjooks	Keava mäed		EST	Xdream
23.04 .. 24.04	L-P	Tiomila	Palu-Mägestiku		EST	OK Ilves
23.04	L	Punktihaht	Surrey		GBR	IOF
23.04	L	1. seiklussporadi etapp	Paide		EST	JOKA
29.04 .. 01.05	R-P	ILVES-3 (WRE 2. päev)	Pudisoo		EST	Rakvere OK
MAI						
01.05 .. 07.05	P-L	OJ MK 1. ring	Neeruti/Ristamäe		EST	
03.05	T	Järvamaa lahtised MV, valik	Pudisoo		EST	
04.05	K	Harju Jõud MV, valik	Vehendi		EST	OK Kape
07.05 .. 08.05	L-P	Virumaa O-jooks	Valguta-Piigandi		EST	OK Kape
11.05	K	Harju Jõud MV, suund	Tallinna Lauluväijak		LTU	LOSf
13.05	R	EMV õine tavarada	?		EST	
14.05 .. 15.05	L-P	Tartu Kevad 2005	Värska		EST	OK Peko
18.05	K	Tallinna MV, sprint	Rõosa		EST	OK Orion
21.05 .. 22.05	L-P	Baiti MV	Kose		EST	SK Mercury
21.05 .. 22.05	L-P	III Peko MTBO (ühiraada, tavarada)	Joelähtme		EST	OK Nõmme
21.05	L	Tallinna MV, tavarada	Telemark		NOR	
22.05	P	Tallinna MV, teade	Kalga-Aabla		EST	OK Koppera
25.05	K	Tallinna MV, ühiraada				
25.05 .. 29.05	K-P	NOC 2005 (Põhijamaade MV)				
28.05 .. 29.05	L-P	3. Klubi Karikas				

28.05	L	38. Rosma metsajooks	Rosma	EST	OK Põlva Kobras	www.polvamaa.ee
29.05	P	XXVII Lõuna-Eesti Karikavõistlus	Kiidjärve	EST	OK Põlva Kobras	kobras.polvamaa.ee
29.05	P	Tartu Rattaralli				
JUUNI						
01.06	K	Hariju Jõud MV, teade	Vääna-Jõesuu	EST		
04.05 .. 05.05	L-P	EMV lühirada ja HD21 teade	Neeruti-Lasila	EST	Rakvere OK	www.raok.ee/index.php
05.06	P	Läänemaa MV	?	EST	OK Okas	osprint.ee
08.06	K	Tallinna MV, vaalik	Harku	EST	SK Tallinna Kompass	www.cism-orientteering-2005.com
10.06 .. 16.06	R-N	38. Sojaväelaste MM	Lappeenranta	FIN	Xdream	www.xdream.ee
11.06	L	2. seiklusspordi etappt	Nõva	EST	OK Orion	www.orion.ee
11.06 .. 12.06	L-P	Nõva rogain (II EM rogainia)	Laulasmaa	EST	OK Orion	
11.06 .. 17.06	L-R	EOL noortelaager	Rocca al Mare	EST	Tiiu Mägi	www.orion.ee
17.06	R	EMV sprint		EST	TAOK	keeks.cyber.ee/ta-ok
18.06 .. 19.06	L-P	Jukola viesti ja Venlajien viesti	Anjalakoski	FIN	OK Taikas	www.jukola2005.net
23.06 .. 26.06	N-P	Euroopa noorte MV	Sumperk	CZE	OK Taikas	www.eyoc2005.com
24.06 .. 26.06	R-P	XXVII ILVESTEADE	Välgi-Kaiu	EST	OK Ilves	www.okilves.ee

JUULI						
01.07 .. 03.07	R-P	XIX KAPA 2005 3 päeva jooks	Jurmala	LAT	OK Kapa	www.kapaok.lv/?id=eng
02.07 .. 03.07	L-P	Kalevi XXXII Suvejooks	Paluküla	EST	Kalev/OK Orion	www.orion.ee
02.07	L	XIII Valdade Suvemängud	Ülenurme	EST	MSL Jõud/OK Kape	www.kape.ee
02.07 .. 09.07	L-L	Itaalia 5-päeva jooks	Valle di Non	ITA		www.oripredaia.it
07.07 .. 10.07	N-P	4 EST	Tabina-Kapera	EST	OK Võru	www.server.ee/okvoru/html/index.html
06.07 .. 10.07	K-P	TAKAS 2005 5 päeva jooks	Klaipeda	LITU	OK Taikas	www.oktakas.of.it
10.07 .. 15.07	P-R	FIN 5	Tampere	FIN	OK Taikas	www.hiisirasti.fi/fin5
10.07 .. 17.07	P-P	Juunioride MM	Ticino	SUI	IOF	www.astfi-
11.07 .. 16.07	E-L	12. Meisameeste EM	Tenero	SUI		www.astfi-
14.07 .. 17.07	N-P	World Games	Ventspils	LAT	EFOL	www.efol.info
17.07 .. 22.07	P-R	O-Ringen	Duisburg	GER	IOF	www.worldgames2005.de/en
22.07 .. 31.07	R-P	World Masters Games (veteranide MM)	Småland	SWE	IOF	www.oringen.com
23.07	L	RO Tallinna KV 1. etapp, lühirada	Edmonton	CAN	IOF	www.wmoc2005.com
24.07	P	RO Tallinna MV ja KV 2. etapp, tavarada	Männiku	EST	OK Nõmme	www.hot.ee/oknomme
30.07 .. 31.07	L-P	Peraküla 2005	Peraküla-Nõva	EST	OK Nõmme	www.hot.ee/oknomme

AUGUST						
05.08 .. 07.08	R-P	XVII Koprakarikas	Akste	EST	OK Põlva Kobras	kobras.polvamaa.ee
09.08 .. 15.09	T-E	OJ MM ja MK 2. ring	Aichi	JPN	IOF	www.woc2005.jp
07.08 .. 14.08	P-P	WOC 2005 Public O-Festival	Aichi	JPN		www.woc2005.jp
13.08	L-P	3. seiklusspordi etapp	Keila-Joa	EST	Xdream	www.xdream.ee
20.08	L	3. RO EMV (tavarada)	Rauma	FIN	SK Nõmme	www.hot.ee/oknomme
20.08	L	XX Noorte Jukola	?	FIN	Rasfi Lukko	www.rasfilukko.fi
21.08	P	RO Tallinna KV 3. etapp, lühirada	Kitsemäed	EST	OK Nõmme	www.hot.ee/oknomme
27.08 .. 28.08	L-P	EMV tavarada ja n/v teade		EST	Värska OK Peko	my.tele2.ee/peko

SEPTEMBER						
03.09 .. 04.09	L-P	Hiumaa 44. Karikavõistlus	Leemeti-Puskü	EST	HOK	www.hot.ee/hok
04.09	P	Järvamaa lahtised MV, tavarada	Röösa	EST	JOKA	www.tyri.ee/~jkarud
04.09	P	Rapla maakonna MV	Paluküla	EST	OK Orvand	
05.09 .. 11.09	E-P	3. RO MM	Banska Bystrica	SVK		www.orientteering.sk/mtbo2005
10.09	L	EMV pikk rada	Hafiku-Mammaste	EST	OK Põlva Kobras	kobras.polvamaa.ee
16.09	R	Eesti Koollisportlilide MV	Mustla-Nõmme	EST	EKSJ/JOKA	www.tyri.ee/~jkarud
17.09 .. 18.09	L-P	Põlvamaa MV ja Eesti-Läti-Leedu noortemat	Küka	EST	OK Põlva Kobras	kobras.polvamaa.ee
18.09	P	Tartu rattamaraton				
24.09	L	4. seiklusspordi etapp		EST	Xdream	www.xdream.ee
30.09	R	Euromeeting — sprint	Põlva	EST	OK Põlva Kobras	kobras.polvamaa.ee

1	2	3	4	5	6	7	8
2	3	4	5	6	7	8	
9	10	11	12	13	14	15	
16	17	18	19	20	21	22	
23	24	25	26	27	28	29	
30	31						
Juuni							
1	2	3	4	5	6	7	8
6	7	8	9	10	11	12	
13	14	15	16	17	18	19	
20	21	22	23	24	25	26	
27	28	29	30				
August							
1	2	3	4	5	6	7	8
8	9	10	11	12	13	14	
15	16	17	18	19	20	21	
22	23	24	25	26	27	28	
29	30	31					
September							
1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	
16	17	18	19	20	21	22	
23	24	25	26	27	28	29	
30							
Oktoober							
1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	
16	17	18	19	20	21	22	
23	24	25	26	27	28	29	
30	31						

NOVEMBER						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

KALENDER POLE LÕPLIK

Ormar Lutsberg MM-võistlustel Rootsis

FOTO: ORMAR LUTSBERGI ERAKOGU

Vajame Tegijaid!

“Orienteeruja” intervjuu seitse aastat EOLi tegevjuhi ametis olnud Ormar Lutsbergiga

Ütlesid üldkogul, et oled kaua aega pikendanud koera saba raiumist. Mida sellega silmas pidasid?

Loobumist enam mittemidagi pakkuvast tööst. Viimastel aastatel olen seda otsust ikka jupp-haaval edasi lükanud.

Kas EOLi tegevdirektori töö on Sulle üldse kunagi „midagi pakkunud“? Kui „jah“, siis millal ja miks see stiimul kadus?

On küll, kuigi alguses olin uuest ametist eufoorias ja veidi hiljem ka väikeses shokis. Kuid siis toibusin ja tundsin, et just siin, Eesti Orienteerumislüüdis, on mul võimalik palju korda saata. Praegu on mul seda aega raske täpselt meenutada, aga tean, et nii mõnelgi õhtul sai eraldi sõit kontorisse ette võetud, kuna midagi jäi päeval tegemata.

Esimesed tõsisemad loobumismõtted tekkisid mul 2002. aasta lõpus, kuid ees ootasid 2003. aasta suusaorienteerumise MK-etapp ja Juunioride MM. Aga juba siis oli mulle selge, et just 2003. aasta lõpus on mõistlik aeg anda amet üle uut indu omavale tegevjuhile.

siiski otsus pikendada oma tegevust selles ametis aasta võrra. Millised olid otsuse ajendid?

Jah, jätkamine oli küll minu otsus, aga samas mitte eriline soov. Ajendeid jätkamiseks oli tookord palju — võtaksin need kokku nimetajaga “isiklikud”. Samas ma ei tundnud ka otsest välist survet, et aeg oleks amet maha panna. Tookord käis isegi peast läbi mõte veel kaks aastat vastu pidada, aga mingil hetkel tuli ikkagi see nn viimane piir ette

Omad orienteerumises põhjalikku kogemust sportlasena, võistluste korraldajana nii peakorraldajana kui ka üksiku valdkonna eest vastutajana ning alaliidu juhtiva ametnikuna. Kuidas ja miks järjestaksid need rollid ihaldusväärsuse järgi?

See on vale jutt — sportlasena ma orienteerumises küll suurt kogemust ei oma. Olen küll mõned aastad veidi tõsisemalt tegelenud suusaorienteerumisega, aga mingit erilist kogemustepagasit mul sealt kahjuks pole. Orienteerumine on minu

arust nii spetsiifiline ala, et alla viie aastase tegevusega tiptasemel pole suurt mõtet mingitest erilistest kogemustest rääkida. Tiptasemeks pean ma muidugi rahvusvahelist taset ja kuulumist seal vähemalt esimese poole sisse. Ma pole ka mingi koolitatud võistluste korraldaja ega spordiametnik, sest olen kõike õppinud ise läbi kogemuste — ühesõnaga amatöör.

Nimetatud ameteid või rolle ei oska ma küll järjestada. Tegelda tuleks ikka eelkõige sellega, mis mingil moel endale piisavalt ja ehk ka teistele natuke rahuldust pakub. Ja kui rahulolu kaob, siis tuleb teha midagi muud.

Kindlasti on EOLi tegevjuhi töös olnud meelde jäävalt ilusaid hetki ja saavutusi. Millised neist esmajärjekorras meenuvad?

Eks neid hetki on ikka olnud... Esimesena meenuvad mulle meie koondlaste edukad esinemised rahvusvahelistel võistlustel, kuigi kõige väärtuslikumaid medaleid pole viimastel aastatel Eestisse toodud. Aga näiteks Eveli Saue võidetud juunioride MM pronks jääb ilmselt

alaliseks meelde. Mällu on jäänud ka hetked, kui Eestis korraldatud suurvõistlused on edukalt läbi saanud ja hiljem on saanud EOLi aadressile tänukirju hästi korraldatud võistluste eest. Tean, et need tunnustused polnud küll minule, aga millegipärast on need minu meeli liigutanud. Heameelt olen tundnud ka siis, kui mõni klubi on järjekordse kodumaise võistluse korraldamisega edukalt hakkama saanud. Ja loomulikult olen tundnud mitmeid kergendustundeid, kui mingi suurem üritus või projekt sai edukalt lõpule viidud.

Huvitaval kombel on meelde jäänud mõned õnnehetked, mis on tekkinud sootuks proosalistematel ajenditel. Näiteks oli minule ääretult ilus hetk see, kui 2003. aastal Põlvas toimunud Juunioride MM-i neidude teatejooksu esimese vahetuse esimesest raadiopunktist vahetajad tulema hakkasid. Kümme minutit enne starti olin puhtalt inimlikust eksimusest just selle raadiopunkti SI-jaama lähistel mobiili kõnele vastanud (mobiiltelefoni elektromagnetväli võib teatavasti tekitada tõrkeid SI-jaamade funktsioneerimises). Kui pärast oma viga taipasin, siis olid paarkümmend järgnevat minutit ikka päris närvilised. Ja kui see jaam oleks minu telefonikõnele veidi vihasemalt reageerinud, siis...

Milline on Sinu hinnangul EOL kui alaliidu elujõulisus võrdluses teiste alaliitidega — mis on meie tugevuseks ja mis nõrkuseks? Siinkohal peame ilmselt kohe tegema mõõnduse, et riiklikul tasandil koheldakse olümpia- ja mitte-olümpiaalaseid järmselt ebavõrdset ja seetõttu ei saa nende võrdlemisel hästi kasutada ühesugust mõõdupuud?

See on päris keeruline teema, kuna spordialad on juba loomult, organisatsiooni ülesehituselt ja ka eesmärkidelt väga erinevad. Seega ma ei oskagi hetkel võrrelda meie elujõulisust teiste liitudega — ehk asume kusagil keskmike hulgas. Tegelikult oleks vaja küsimuses püstitatud teemadel teha tõsine SWOT-analüüs, aga praegu ei

näe ma orienteerujate seas piisavalt suurt pühendunute hulka, kes sellises analüüsis tahaks ja suudaks osaleda — enamusele on see kindlasti võõras mure või äärmisel juhul ootaksid nad ainult analüüsi tulemust.

Praeguse EOLi tugevuseks on vast see, et meil leidub veel inimesi, kes on ennastohverdavalt panustanud palju vaba aega ja teadmisi EOLi asjade ajamiseks ja arendamiseks. Praktika on näidanud, et nende inimeste koduklubid on ka meie omaastikul "tegitjad". Koos arengutega on paraku ka nõudmised kvaliteedile oluliselt kasvanud ning seejuures ei osata tihti hinnata teiste vaeva ja püüdlusi. Vahel on mul tunne, et orienteerujad lausa mõnuga "söövad" üksteist.

Arvan, et ega enne ei suuda EOL oma hetke positsiooni elujõulisuse skaalal parandada kui paljude orienteerujate hulgas levinud küsimus "mida EOL on minu heaks teinud?" asendub küsimusega "mida olen mina EOLi heaks teinud?".

Ainult riigi toetusele lootes me kaugele ei jõua. EOL on aga harrastajate arvult üks suuremaid alaliite, mis minimaalse tööjõuressursiga on seni kuidagi suutnud hakkama saada. Samas loodan, et EOLi töö- ja konkurentsivõime seisab tõusutee alguses. Viimasel EOL üldkogul kinnitatud uue toimimisstruktuuri käivitumisel on eeldused selleks täiesti olemas.

Millise tunde tekitasid Sinu orienteerujate vestluslistist läbijooksnud seidukohad "klubid on EOLi omanikud, kes on loonud EOLi, et kasutada seda tööriistana raha toomiseks orienteerumisse"? See peaks Sind kui alaliidu ainukest palgalist sisulise töö tegijat väga otsestelt puudutama...

Ei tekitanud mitte mingit tunnet. Üldisemalt on listis avaldatud ütmõtted tihti läbi kaalutlemata, kirjutatud hetke emotsioonist ajendatult ja lisaks minakse vahel isiklikuks. Kuidas saab mõni inimene EOLi tegeviste või orienteerumise arengusuundade kohta veendunult arvamust avaldada, kui ta ei osale otseselt ega ka kaudselt (näiteks küllalisena üldkogul

vms) EOLi töös, ei osale isegi oma klubi juhtimises või veel hullem — ei tea oma koduklubigi toimimisest lähemalt midagi. Mis siis veel rääkida teiste klubide tundmisest? Vestluse listist tõde otsida või seal kompromissi saavutada on sama võimatu kui saada kõikide eestlaste allkirjad ühiskondlikule leppele. Vestluse list oli, on ja jääb auru välja laskmise kohaks — soovitan seal avaldatut mitte väga tõsiselt võtta. Siiski on ka listist mõni hea idee, ettepanek või selgitus läbi jooksnud, aga eesti orienteerumiselu mõjavaid otsuseid tehakse endiselt EOL üldkogul ja EOLi juhatuses. Järgmisel aastal aitavad otsuseid ette valmistada ja ka kujundada loodavad EOL toimikonnad. Mitmed aktiivsemad orienteerujad leiavad omale kindlasti seal rakendust. Toimikondades tublit tööd teinutel on võimalus soovi korral pääseda järgmistel valimistel EOL juhatusse. Kes listist kaugemale ei taha näha ega jõuda, need sinna ka edasi heietama ja vaidlema jäävad.

Unistame veidi — kujutame ette, et EOLil on järgmisel aastal lisaks tavapärasele eelarvele kasutada miljon krooni oma põhikirjaliste eesmärkide elluviimiseks. Kuidas oleks kõige otstarbekam seda raha kulutada — kas jagada "omanikele" "dividendideks" või...?

Ma kardan, et ainult ühel aastal võib miljonisüst teha hoopis kahju, sest järgmistel aastatel oleks uuesti, jälle ilma selle miljonita, väga raske edasi elada. Aga... no kui oleks minu otsustada, siis ma planeeriks selle miljoni kulutamise näiteks kolmele järgnevale aastale. Palkaks kohe kontorisse lisaks tegevjuhile täiskohaga abilise-projektijuhi ja maksaks hea töö eest korralikku palka. Põhiline oleks tema oskus projekte kirjutada (ideid ikka ju leidub) ja neid ka oskuslikult juhtida, mis omakorda peaks rohkem vahendeid ja üleüldist kasu eesti orienteerumisele tooma. Projektide puhul on ju oluline omafinantseering ja sellest miljonist oleks hea seda võtta. Kindlasti finantseeriks veel koolitusi: klubide juhtidele, korraldajatele, kaardista-

FOTO: SIXTEN SILD

Võistlustel on Ormar tihti kohal kommentaatori rollis

jatele, EOL volinikele jne. Veel väärtustaks ma tunduvalt enam EOL volinike tööd. Toetaks ainult professionaalseid sportlasi nende püüdlustel maailma tippu. Harrastajad ja amatöörid saaksid ka kasu — tänu kvaliteetsematele koolitustele paraneks võistluste kvaliteet. Ehk midagi veel, aga kindlasti jätkaks mingi osa reservi või mõne hea idee/projekti realiseerimiseks või toetamiseks. Dividende ei saa MTÜ "õnneks" maksta.

Vestluse listis on tõde otsida või kompromissi leida praktiliselt võimatu

Mille poolest erineb nn. "professionaalne sportlane" teistest ja kui palju neid meie orienteerujate seas Sinu hinnangul on?

Tahan kohe alguses öelda, et nimetatud tiitlit ei saa keegi omale üleöö — see on pikk protsess. Professionaalse sportlase igapäevatöö ja puhkus on suunatud ainult ühele eesmärgile — saavutada sportlikus konkurentsis võimalikult kõrge koht. Selleks on sportlasel üldjuhul juba olemas kõrge eesmärgid, mis stimuleerivad pingutama teda ennast ja ka toetajaid. Sissetulek ja ülejäänud sarnased igapäevased olme probleemid peavad olema organiseeritud nii, et nendega tegele-

mine ei muutuks koormavaks teguriks eesmärgi saavutamisel. Ilma isikliku treenerita on ka vist suhteliselt keeruline maailmaklassi tippu jõuda. Või kui see on siiski võimalik, siis jääb vaid tunnistada, et erand kinnitab reeglit.

Professionaalselt võib muidugi valmistuda näiteks ka Eesti meistritiitli või Jüriöö teatejooksu võitmiseks, aga need eesmärgid ei ole kindlasti EOL poolt vaadatuna piisavalt kõrgeid.

Küsimuse teisele osale pole eriti raske vastust anda. Minu teada on meil hetkel vaid üks minu arust tõsiste kavatsustega ja maailma tipu poole pürgiv sportlane — Olle Kärner. Aga meil võiks neid rohkem olla.

Lahkud omal soovil EOL tegevjuhi ametikohalt. Kas midagi jääb ka kripeldama ja mis on Sinu edasised plaanid?

Täpsem oleks öelda, et ma enam ei osalenud EOLi tegevjuhi konkursil. Arvan, et olen oma tagasihoidliku panuse orienteerumisele viimase seitsme aasta jooksul andnud. Milline see oli — eks tulevik näita ja jäägu see teiste otsustada. Oleksin rahul siis, kui saaksin anda kogu asjaajamise ja info üle järgmisele juhile, kellel on sära silmis nagu oli minul, kui ametisse asusin. Kindlasti jäävad mind piinama teatud lahendamata probleemid ja samuti minu enda püstitatud, kuid saavutamata eesmärgid. Need vast ununevad.

Minu tulevane töökoht on hetkel veel leidmata. See muidugi kripeldab ja ärritab mind veidi. Kindel on aga see, et minu tulevases töökohas peab töötama vähemalt kaks inimest.

„Orienteeruja“ kollektiiv tänab Ormarit igakülge abi ja südamega tegutsemise eest meie ajalehe/ajakirja väljaandmisel kõigi nende seitsme aasta kestel. Soovime talle edu uuttes ettevõtmistes ning — kohtumiseni metsaradadel!

Kui palju meid on: Neli-viis-viis-üks

Eesti Orienteerumisliit on juba mitmeid aastaid jaganud jooksjatele unikaalseid numbreid — EOLi koode. Varasematel aastatel on EOLi kood olnud vajalik peamiselt litsentsi ostmiseks ja edetabelisse tulemuste saamiseks.

Tarmo Klaar

Kaks aastat tagasi sai EOLi koodide andmebaas interneti üle viidud, mis andis tehnilise võimaluse hakata koode kiiremini ja lihtsamalt väljastama. Algselt võtsid EOL koodid päevakutel kasutusele Lõuna-Eesti klubid. Sellel aastal lisandusid ka teised suuremad päevakute korraldajad EOLi koodisüsteemiga. Minu teada ei olnud EOLi koodid tänava veel kasutusel saarte päevakutel, kuid loodetavasti ühinevad ka nemad peagi ühtse süsteemiga.

Miks see ühtne EOLi kood siis hea on? Esialgu on tõesti korraldajal teha suurem töö uute koodide väljastamisel. Kuid kindlasti võivad need päevakulised, kes ei piirdu ainult ühe päevakute sarjaga ja käivad võimalusel ka teistes piirkondades — neil ei ole enam vaja võtta igas sarjas erinevat koodi, vaid seesama üks EOLi kood kehtib üle Eesti. Nii on vaja vähem numbreid meeles pidada. Tänu laialdasemale koodide kasutuselevõtule on võimalik mõõta meie arvukust uurimaks, kas orienteerumine on Eestis arenev või hoopis hääbuv ala, saada teada, kes on need inimesed

sed kellega me koos võistluselt võistlusele käime ning teha mitmeid statistilisi väljavõtteid.

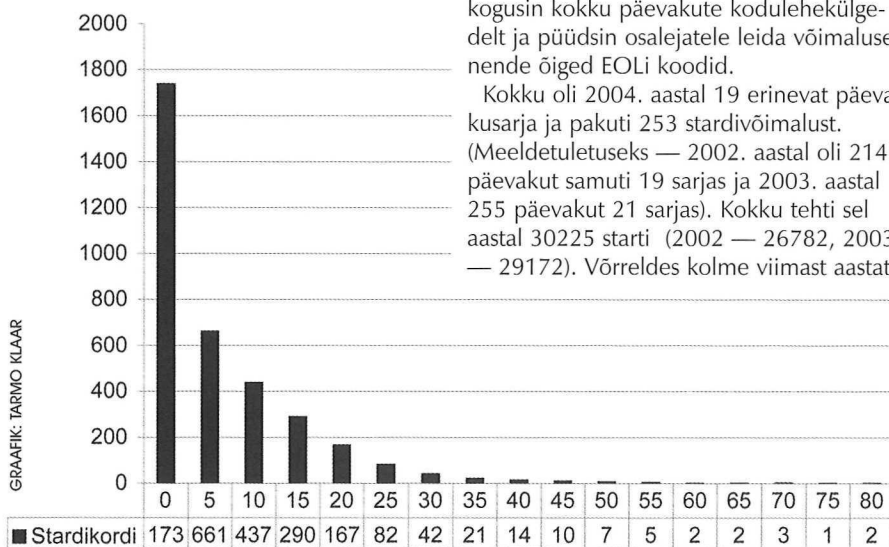
Alljärgnevalt teeksingi ajakirja lugejatele väikese kokkuvõtte meie hetkesisust.

Tänaseks (1. detsember 2004) on EOLi koodi välja võetud või reserveeritud 6638. Andmebaasi on sisestatud 6467 jooksja andmed, kellest 61% on mees- ja 38% naissoost (määramata on 36 koodi). Ainuüksi sel aastal sisestati 1820 võistleja andmed ja tänase seisuga on järgmine vaba EOLi kood number 7513.

EOLi orienteerumiskooku 2004. aasta edetabelis lugesin kokku 689 jooksjat. Meil oli ka 42 inimest, kes olid ostnud EOLi litsentsi, kuid minu andmetel ei olnud kordagi osalenud ühelgi päevakul või edetabelivõistlusel.

Nüüd siis aga lähemalt päevakutest. Sügisel võtsin ette ja seadsin eesmärgiks koguda kokku kõigi päevakute inforaamatusse kantud Eesti päevakute tulemused. Minu õnneks suuremad korraldajad juba kasutasid EOLi koode ja minu arvestuse jaoks sobilikku tarkvara. Teiste päevakute tulemused kogusin kokku päevakute kodulehekülgedelt ja püüdsin osalejatele leida võimalusel nende õiged EOLi koodid.

Kokku oli 2004. aastal 19 erinevat päevakusarja ja pakuti 253 stardivõimalust. (Meeldetuletuseks — 2002. aastal oli 214 päevakut samuti 19 sarjas ja 2003. aastal 255 päevakut 21 sarjas). Kokku tehti sel aastal 30225 starti (2002 — 26782, 2003 — 29172). Võrreldes kolme viimast aastat

Graafikul on ära toodud **STARDIKORDADE** jagunemine (kõikide graafikute juures on arvestatud ainult EOLi koodiomanike tulemusi).

Kõige rohkem stardikordi jagunes nende peale, kes käisid kuni neljal päevakul. Viiel kuni neljateistkümnel päevakul käijate hulk oli samas suurusjärgus. Üle 25 stardikorruga päevakulis juba palju vähem, aga neid usinaid on.

omavahel, võib öelda, et päevakuud on meile vaja ja osaluskindade arv tasapisi suureneb.

Kõige rohkem oli osalejaid Tallinna neljapäevakul Klooga rannas — 708 (korraldab SK Mercury) — number, mis jääb meie enamusele meie suurvõistlustest kättesaamatuks. Üle Eesti võttis ühest päevakust osa keskmiselt 120 orienteerumissõpra.

Peamiselt Põhja-Eestis on arenemas uus orienteerumisaala — rattaorienteerumine. Et arenevat ala oleks võimalik edaspidi mõõta, tegin sellest eraldi väljavõtte. Tulemus — uut ala harrastas 257 ratturit ja neile pakuti üle Eesti 32 stardivõimalust. Kokku tehti 2004. aastal rattaga 1106 starti ja orienteerujate seltskonnaga liitus 58 ratturit — nemad orienteerusid ainult jalgrattaga ja ei omanud eelnevalt EOLi koodi.

KES SIIS ON PÄEVAKUL OSALEJA?

3483 erinevat EOLi koodiomanikku käis vähemalt korra päevakul (40% naisi, 60% mehi), nende arvele jääb stardikordadest ühtekokku 28203 ehk keskmine päevakuline käis vähemalt kaheksal päevakul. SPORTident märkesüsteemi kasutasid nad 16822 korda (60% kõigist stardikordadest). Lisaks nimetatutele sain kokku 979 erinevat nime, kellel ei olnud EOL koodi või oli seda raske automaatselt leida. Nemat tegid 2022 starti, kusjuures üle 2 korra käis 191 inimest. Ülejäänud olid käinud metsas ainult ühe korra. Liites need kaks arvu kokku saame 2004. aastal päevakutel käinute koguarvuks 4463 erinevat inimest.

Päris suur arv? Vist küll. Kui võrrelda seda

EOK AMETLIK SPORDIALADE HARRASTAJATE STATISTIKA 2003

ALALIIT	TEGUTSEJAJAD	KLUBISID
1. Eesti Jalgpalli Liit	10383	177
2. Eesti Jahispordi Liit	9886	79
3. Eesti Korvpalliliit	9162	192
4. Eesti Võimlemisliit	8963	110
5. Eesti Kergetõustikuliit	7887	159
6. Eesti Võrkpalli Liit	6402	207
7. Eesti Orienteerumisliit	4137	87
8. Eesti Ujumisliit	3776	72
9. Eesti Suusaliit	3758	157
10. Eesti Maleliit	3118	89

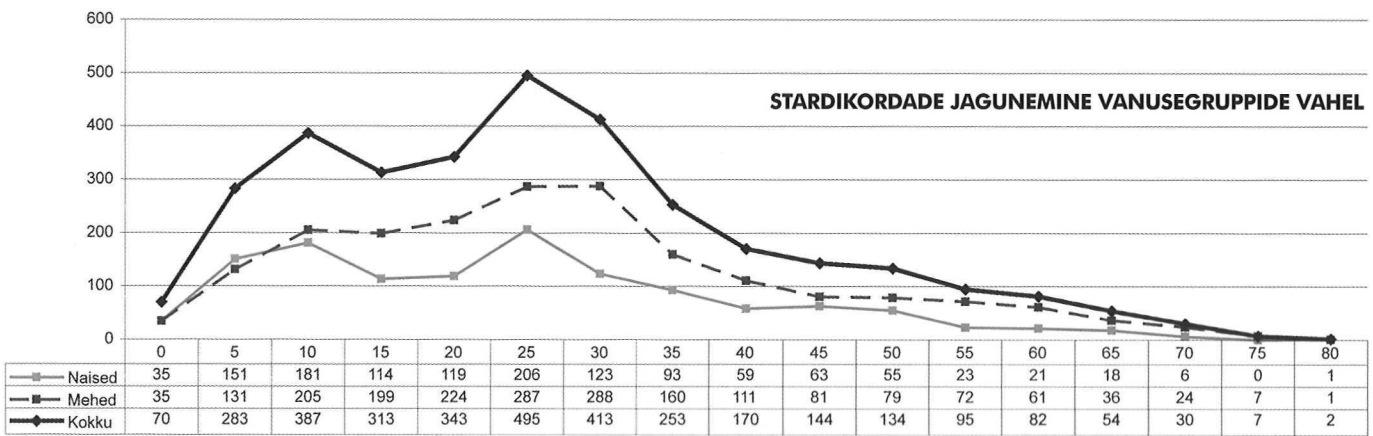

hulka mõne teise rahvaspordiga, siis tänapäeval annab otsida teist nii suure osavõtjaskonnaga üritust. Ilusa arvu sees on aga ka üks küsimust tekitav number — 1580. Niipalju päevakulisi käis metsas ainult ühe korra. Miks jäi see nii paljudele ainukeseks korra? See on küsimus, millele vastuse leidmine ei olegi nii lihtne. Ala on keeruline? Ilm kehv? Või mida arvab ajakirja

lugeja? Kui nüüd kokku lugeda kõik päevakutel käijad, edetabeli võistlustel jooksjad ja EOLi litsentsi ostjad, siis saame kokku numbrigi, mis toodud pealkirjas. Nii palju inimesi harrastas Eestis orienteerumist 2004. aastal.

EESTI USINAIMAD PÄEVAKULISED AASTAL 2004

- 1. Tarmo Klaar 80 starti
- 1. Jaan Kostjukov 80
- 3. Peep Koppel 79
- 4. Tiit Koppel 74
- 5. Kalju Tilk 73
- 6. Ove Uhtlik 70
- 7. Rein Küttim 66
- 8. Aivar Meindok 65
- 9. Maris Roosipuu 62
- 10. Heldur Väljamäe 60
- 11. Peep Otstavel 59
- 12. Mati Poom 57
- 13. Urmas Laev 56
- 13. Liisi Rist 56
- 13. Siim Valgeväli 56
- 16. Eerik Lossmann 54
- 17. Riina Laev 53
- 17. Sergei Rjabõshkin 53
- 19. Lea Leppik 51
- 20. Tõnu Kits 50
- 20. Tõnis Rist 50
- 20. Viktor Shavljuga 50

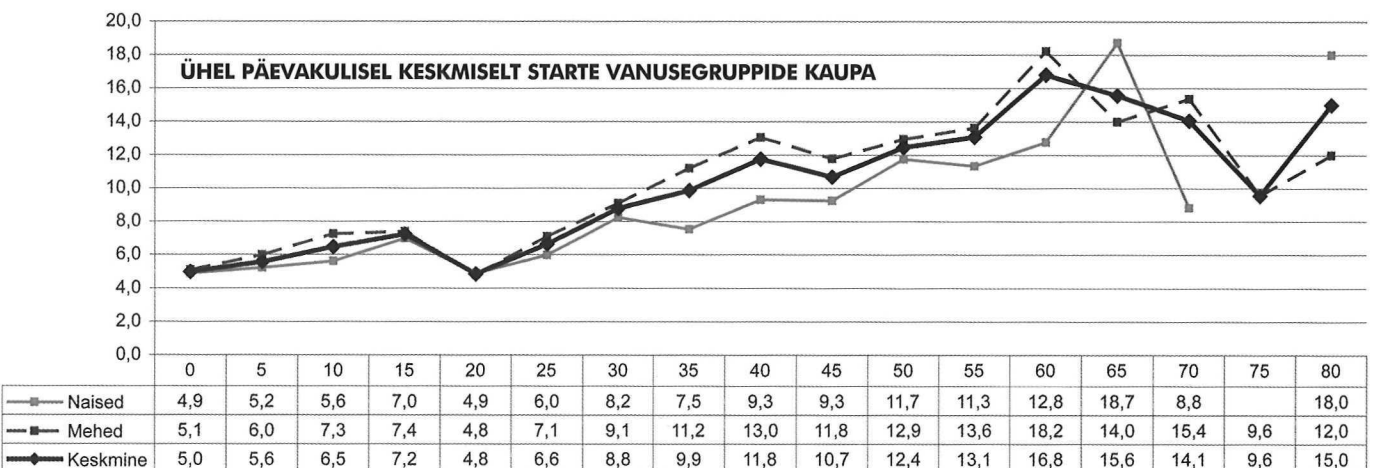
GRAAFIK: TARMO KLAAR

ÜLEMISEL GRAAFIKUL ON TOODUD PÄEVAKULISTE VANUSELINE JAGUNEMINE.

Pilt on rõõmustav — päevakutel käijate hulgas on palju noori. Kõige rohkem päevakulisi on vanuses 20–34 aastat. Väike

osavõtjate langus tekib vanuserühmas, kus noored on lõpetanud kooli ja otsivad oma kohta elus. Paistab, et just noortel naistel kaob vahepeal huvi orienteerumise vastu. Teistpidi trendiga graafiku saab, kui vaa-

data, millised vanuserühmad on usinamad — kuigi vanuse suurenedes osavõtjate arv väheneb, on vanemad päevakutel käijad väga usinad. **SELLINE ON ALUMINE GRAAFIK**

GRAAFIK: TARMO KLAAR

Jalgade seenhaigus

Orienteerujatel ja teiste välisalade harrastajate jaoks on alanud hooaeg, kus tavalisest rohkem treeninguid viiakse läbi spordisaalis ning siseujulates. Kindlasti on enamus meist tuttav külmetusohutudega, mis kaasnevad, kui trenni ajal (või pärast treeningut) märja särgiga tuule kätte jääda, aga selles artiklis tutvustan, millisesse haigusesse võime nakatuda hoopis toasooja aeroobikasaalis või ujulas.

Ruth Vaher

Mis on jalgade seenhaigus ehk jalaseen?

Jalgade seenhaigus ehk tinea pedis on naha seeninfektsioon, mille tekitajateks on seened. Jalgade seenhaigus avaldub peamiselt neljanda ja viienda varba vahele tekkiva naha ketenduse, lõhenemise ja punetusega. Haigus võib esineda ka mujal labajalgadel — jalatallal (kandadel) jalaseljal.

Haigestunud piirkond sügeleb, kipitab, valutab ja tekitab põletustunnet. Haigus võib avalduda ka villikestena. Jalaseen võib põhjustada ketendust üle kogu jala, mistõttu peetakse seda tihti ekslikult jalanaha kuivuseks.

Jalgade seenhaigus on väga laialt levinud probleem, mida pole põhjust häbeneda ja mida tuleb ravida.

KUIDAS JALASEEN NAKKAB?

Jalgade seenhaigusse on väga lihtne nakatuda. Enamasti saadakse nakkus kohtades, kus jalad on paljad. Nakatumine toimub haige inimese küüntelt ja taldadelt eraldunud seeneniidistiku tükikeste kaudu, mis sisaldavad seenespoore. Levinumad nakkuse saamise kohad on ujumisebasseinide äärsed pinnad ning üldkasutatavad dushi- ja riietusruumid.

Tugeva ja terve inimese kahjustamata nahk kaitseb organismi seennakkuste eest. Kui aga

seenteeostega saastunud jalad pannakse jalatsitesse, kus on mikroorganismide arenguks sobivalt soe ja niiske keskkond, siis hakkab infektsioon levima. Seentele meeldivad eriti tihkelt jala ümber istuvad, halvasti ventileeritud jalatsid. Ka jalatallad, milles sportimisel jalad higistama ja "hauduma" hakkavad, on jalaseene kasvuks hea pinnas.

Pärast nakatumist hakkab organismi immuunsussüsteem võõrsissetungijatega (ka jalaseenega) võitlema, millest ongi tingitud kohaline sügelus, kõrvetustunne ja kipitus. Nahk üritab seenest ja põletikulistest rakkudest vabaneda, see põhjustab naha muutumise valgeks ja ajab selle ketendama. Kui jalad veel umbsetes jalanõudes hauduvad, saavad ka bakterid hea kasvupinnase. Bakterid põhjustavad oma elutegevusega halvaltõhnalise jalahigi tekke.

MIKS TULEB JALASEENT RAVIDA?

Jalaseen ei parane ilma ravita. Jalaseen algab enamasti neljanda ja viienda varba vahelt, kuid võib mitte ravimisel areneda edasi teistesse kehapiirkondadesse ja küüntele. Jalaseene õigeaegse raviga saab takistada selle nakkuse levikut. Jalaseenel on oht muutuda krooniliseks või tüsistuda raskejuulisemate haigustega, näiteks küüneseene või roospõletikuga. Jalaseen

suurendab ka muude infektsioonide saamise ohtu.

Kui jalaseen on juba nakatunud ka küüsi, siis peab kindlasti minema arsti juurde, sest küüneseene ravi nõuab retseptiravimite kasutamist. Küüneseene vajab pikaajalist, mitmeid kuid kestvat ravi.

KUIDAS TULEB JALGADE SEENHAIGUST RAVIDA?

Enamikul juhtudel saab jalaseent ravida käsimüügist saadaolevate ravimpreparaatidega: Lamisil (kreem ja nahhaerosool) ning Terbisil kreem. Kõigi nende ravimpreparaatide toimeaineks on terbinafiin, millel on fungitsiidne ehk seenerakke hävitav toime. Ühte neist ravimpreparaatidest tuleb jalaseene raviks kasutada 1–2 korda päevas. Ravimi fungitsiidne mõju hakkab avalduma kohe, kuid silmaga ei pruugi see alguses nähtav olla, sest naharakkude paranemine algab kõige sügavamast kihist. Ravimi tõhususes saab veenduda alles pärast järjekindlat ravi paari nädala möödudes. Ravikuuri lõppedes peaks ravimi toimeaine olema ladestunud naharakkudes ning seega tagatud varvaste kaitse uute seeninfektsioonide eest kuni kolmeks nädalaks. Profülaktika mõttes oleks hea töödelda oma varbaid igas nädalas kord ravimpreparaadiga, seda eriti siis kui kuulatakse riskirühma: sportlased, ujulate ja spor-

disaaside külastajad või kui pereleliikmetel on jalaseen.

KUIDAS ON VÕIMALIK JALGADE SEENHAIGUST VÄLTIDA?

Püüdke hoida jalgu kuivana ning peske neid vähemalt korra päevas sooja vee ja seebiga. Pärast pesemist kuivatage jalad hoolikalt, eriti varvaste vahelt.

Peale spordisaalide ja ujulate kasutamist peaks jalgu desinfitseerima spetsiaalsete lahustega — Cutasept Feet või Chemisept FG. Need lahused omavad samuti seenerakke hävitavat toimet.

Kuivatage higised jalatsid enne järjekordset kandmist korralikult ära. Kingi kuivatades võib neisse panna kokkumurtud ajalehti või kuivatada kingi juuksefööni kerge kuumusega.

Püüdke vältida ebamugavaid või pigistavaid kingi.

Võtke korra päevas kingad jalast ära ja andke jalgadele võimalus puhata.

Üldkasutatavates pesuruumides kandke plätusid.

Eelistada tasub puuvillaseid sokke, mida tuleks iga päev vahetada ja pesta 60° temperatuuril. Lisaks on apteegis olemas spetsiaalne pesulahus Chemipharm Des New.

ARTIKLI KIRJUTAMISEL ON KASUTATUD INTERNETILEHEKÜLGE WWW.LAMISIL.EE

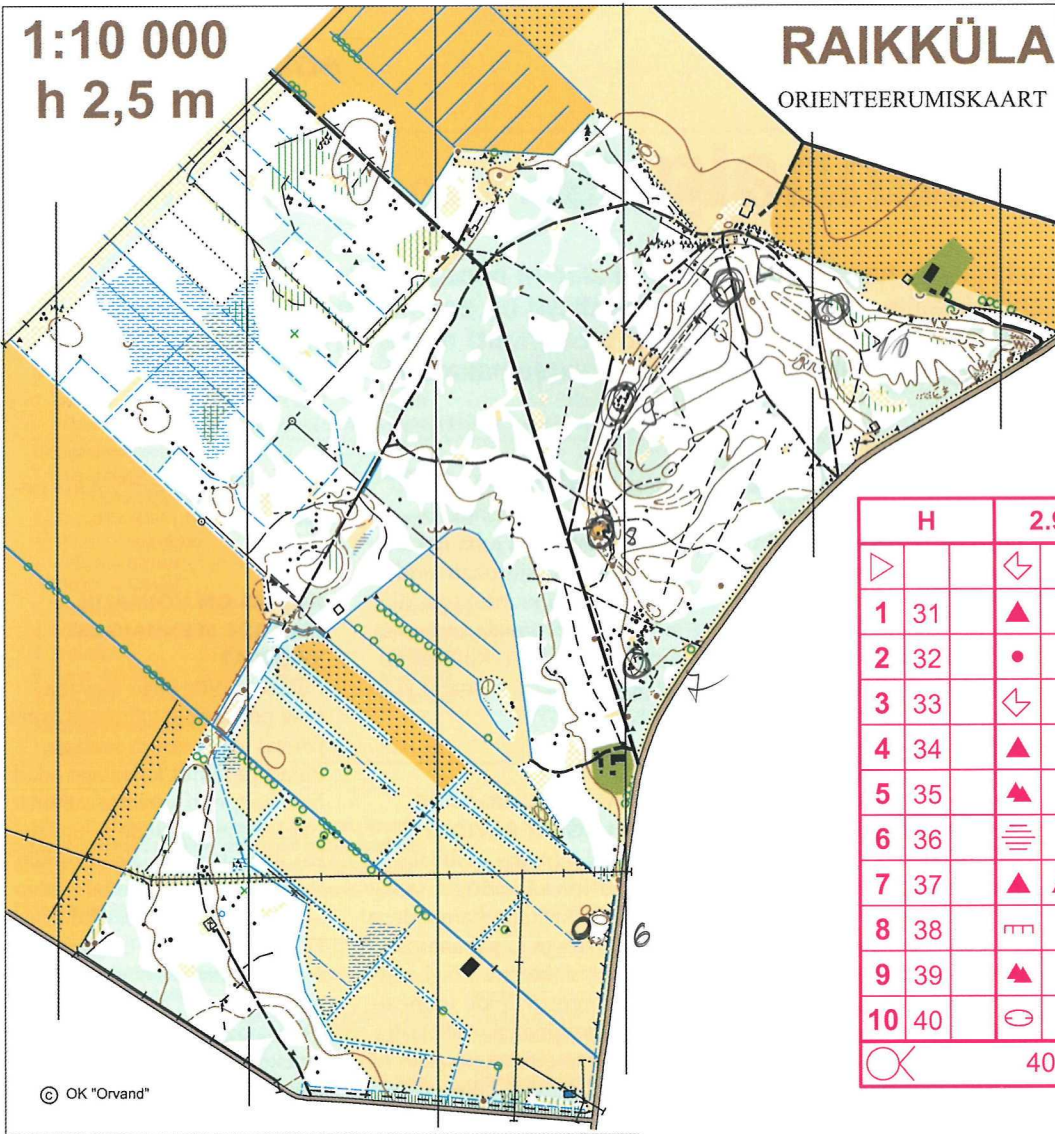
	Suusaorienteerumine											Ratta-O	Orienteerumisjooks											Ratta-O
	Sprint:			Lüühr:			Tavar:			Teade:			Pikk r.			Tavar								
	18.02	19.02	20.02	13.05	04.06	05.06	17.06	27.08	28.08	10.09	20.08		18.02	19.02	20.02	13.05	04.06	05.06	17.06	27.08	28.08	10.09	20.08	
H14	30		30		30				30															
H16	30	30	30		30				30	30	90													
H18	30	30	30		30				30	30														
H20	60	60	60		60				60	60	180													
H21	100	100	100		100	300			100	100														
H35	100	100	100		100				100	100	300													
H40	100	100	100		100				100	100														
H45	100	100	100		100				100	100	300													
H50	100	100	100		100				100	100														
H55	100	100	100		100				100	100	300													
H60	60	60	60		60				60	60														
H65					60				60	180	60													
H70					60				60		60													
H75					60				60															
D14	30		30		30				30															
D16	30	30	30		30				30	30														
D18	30	30	30		30				30	30														
D20	60	60	60		60				60	60	180													
D21	100	100	100		100	300			100	100														
D35	100	100	100		100				100	100														
D40	100	100	100		100				100	100														
D45	100	100	100		100				100	100	300													
D50	100	100	100		100				100	100														
D55					60				60	60														
D60					60				60	60														
D65					60				60	180	60													
D70					60				60															

1:10 000
h 2,5 m

RAIKKÜLA
ORIENTEERUMISKAART

JOONISTA LK 30-31
TRÜKITUD FODEL
KUJUTATUD KONTROLL-
PUNKTIDE ASUKOHAD
KAARDILE JA SAADA
VÄLJALÕIGATUD KAART
POSTIGA AADRESILE
REIN ROONI, AASA 5-6
RAPLA 79513

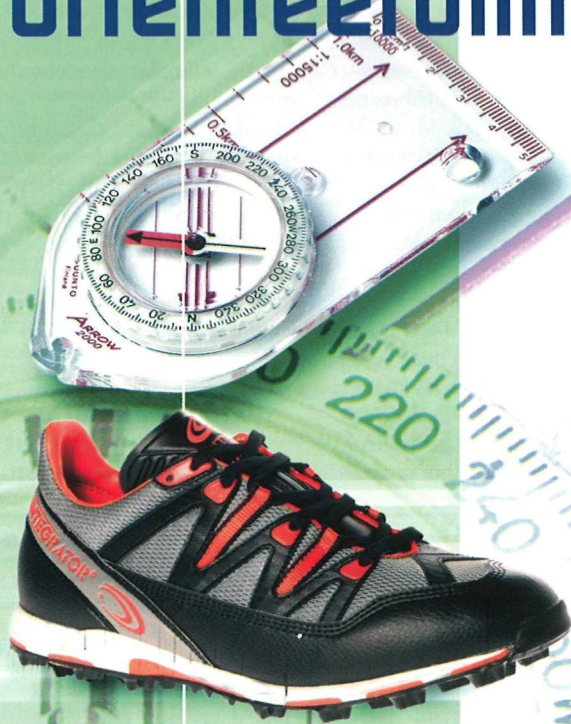
TÄPSEMA JUHENDI
LEIAD LK 29

H		2.940			
▷		↶		↙ ↗	
1	31	▲		○ ↕	
2	32	•		○ ↕	
3	33	↶		< ↕	
4	34	▲		○ ↗	
5	35	▲		♀ ↗	
6	36	≡		∧ ↖	
7	37	▲ ▲		≡ ↖	
8	38	≡	3	< ↘	
9	39	▲		↑	
10	40	○		↑	
○		40		○	

© OK "Orvand"

orienteerumiskauba osaühing

**NAASTARID,
SÄÄRISED,
KOMPASSID,
ABIVAHENDID
NII TIPPTEGIJALE
KUI HARRASTAJALE**

Muik Tallinna neljapäevakult ja hooaja suurematel võistlustel.

SUUNTO

jalas

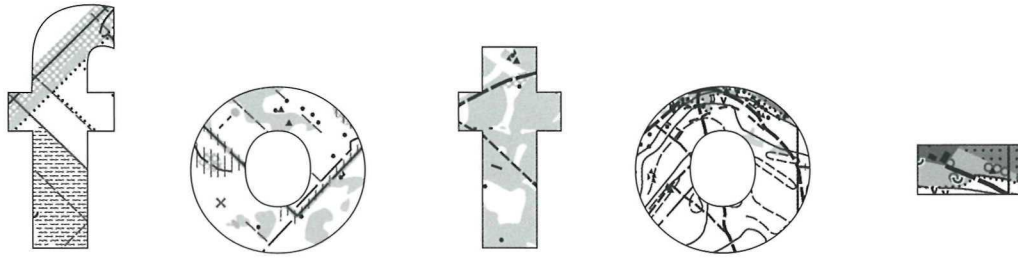
OLWAY

SPORT

HEA VARUSTUS TAGAB RAHULOLU

Orienteerumiskauba OÜ Nurmenuku tee 9 Randvere 74001 Viimsi tel. 609 8904
50 46 904

ORIENTEERUJA MEISTRIVÕISTLUSED

ORIENTEERUMISES

Foto-orienteerumine on olnud Rootsi orienteerumisajakirja „Skogssport“ lugejate seas juba aastaid populaarne tegevus pikadeks talveõhtuteks ja nädalalõppudeks. Sel aastal saatsid oma vastused ajakirjale näiteks ligi 350 orienteerujat, kodus omaette üritanuid oli kindlasti mitmeid kordi rohkem.

Toimetusele teadaolevatel andmetel on foto-orienteerumist harrastatud veel Soomes, Tsehhis ja Austraalias.

„Orienteeruja“ pakub käesolevas numbris pätklipuremist ka oma lugejaile.

MIS ON FOTO-ORIENTEERUMINE?

Foto-orienteerumine on tubase orienteerumise alaliik, kus fotodel esitatud kontrollpunktide asukohad tuleb kanda tühjale kaardile. Lisaks on pildid ka stardi ja finisi kohta ning kokku saadakse niiviisi orienteerumisarada. Legendites on sealjuures viimases veerus näidatud pildistamise suund piltnikust objekti poole. Sellest on

nuputamisel kõvasti abi.

Ülesanne ei ole kerge teha. Mõni KP on küll hõlpsasti leitav, kuid paljud põhjustavad kindlasti tõsiseid probleeme. Lahendamiseks tuleb olla väga tähelepanelik ja leida pildilt kõikvõimalik info, mis võiks asukoha määramisel abiks olla. Samuti peab omama ettekujutust, millisen paistab maailm läbi foto-objektiivi. Vahemaad, nurgad ja muu selline info võib fotol tihti-peale veidi teistsugune välja näha kui me kaardi järgi või oma silmaga asju vaadates arvame nägevat. Peale selle teame ju kõik, et maastiku väljanägemine sõltub oluliselt aastaajast — nii mõnigi tee on suvel näiteks täiesti rohtukasvanud jne.

Aga aitab etteütlemisest! Raskele ülesandele anname ka pika lahendamisaaja — vastuseid ootame hiljemalt 1. märtsiks 2005.a.

Tänavuste meistrivõistluste kaardiks on Raikküla kaart Raplamaal. Rajameistrid on Uku ja Rein Rooni.

Kaardi mõõtkava on 1:10 000, kõrgus-

joonte vahe 2,5 m. Raja pikkuseks stardist finisini on 2,94 km, etappide ristumist ei esine.

Vastused tuleb vormistada orienteerumisarajana ajakirjast väljalõigatud kaardile, mis tuleb saata postiga aadressil: Rein Rooni, Aasa 5–6 Rapla 79513.

Auhinnaks on ajakirja „Orienteeruja“ meistritiitel foto-orienteerumises ja stardimaksuvabastus kõigil OK Orvand ja OK Võru poolt 2005.a korraldatavatel päevakutel ja võistlustel! Täiesti õigete vastuste puudumisel võidab rajameistrite hinnangul õigele vastusele lähim versioon.

Mõnusat puremist!

FOTO.O PILDID LEIAD LEHEKÜLGEDELT 30–31 JA KAARDI KÕRVALLEHEKÜLJELT

EESTI NOORTE JA JUUNIORIDE KOONDISE KOOSTAMISE ALUSED ORIENTEERUMISJOOKSUS 2005.a

BALTI MV, LEEDU 21.05–22.05.2005.A

Koondises võistlejaid HD20 (5+5); HD18 (5+5); HD16 (4+4)
Koondisesse pääsevad:

Vanuseklasside kaupa vastavalt 3, 3 ja 2 võistlejat kahe katsevõistluse põhjal järgmiselt:

- Ilves-3 esimene päev 29.04.05: iga võistlusklassi parim võistlusklassides HD16A, HD18A, HD20A;
- Ilves-3 teine päev 30.04.05: HD20 ja HD18 klassides 2 parimat, HD16 klassis võitja. HD18 ja HD 20 klassidele sama rada kuna teine päev arvesse ka JWOC koondise moodustamisel.

Ülejäänud võistlejad igas võistlusklassis määratakse treenerite nõukogu poolt.

EUROOPA NOORTE MV, SUMPERK CZE 23.06–26.06.05

Koondises võistlejaid HD16 (4+4); HD18 (4+4)

Koondisesse pääsevad:

Igas vanuseklassis 3 võistlejat kahe katsevõistluse põhjal järgmiselt:

- Balti MV 21.05.05: iga vanuseklassi parim eestlastest;
- EMV lühirada 04.06.05: iga vanuseklassi 2 parimat.

Ülejäänud võistlejad igast vanuseklassist nimetab treener ja kinnitab treenerite nõukogu.

JUUNIORIDE MM, TICINO SUI 10.07–17.07.05

Koondises võistlejaid HD20 (6+4)

Kõik, kes soovivad osaleda juunioride MM-i, peavad esitama oma kandidatuuri ja sõlmima lepingu EOL-iga hiljemalt 31. detsember 2004.a.

Koondisesse pääsevad:

- Noormeestest 3 võistlejat kolme katsevõistluse põhjal:
 - Ilves-3 teine päev 30.04.05: parim (sama rada H18 ja H20, et saaksid kandideerida ka H 18 klassi võistlejad);
 - Balti MV 21.05.05.a: parim eestlastest H20 võistlusklassis;
 - EMV lühirada 04.06.05: parim H20 võistlusklassis.
- Ülejäänud noormehed määrab treenerite nõukogu.

Neidude koondis moodustatakse samuti nende kolme võistluse

- Ilves-3 teine päev 30.04.05, sama rada D18A ja D20;
 - Balti MV 21.05.05;
 - EMV lühirada 04.06.05
- põhjal, kuid kriteeriume ei seata, neidude koondise arvestamisel lähtutakse hetke tasemest.

Kinnitatud EOL juhatuses 30.11.2004 (otsus nr 378)

EST-LAT-LIT NOORTEMATS, KÜKA EST 17.09–18.09.05

Koondises võistlejaid HD14 (6+6); HD16 (6+6); HD 18 (6+6); HD20 (6+6)

Koondisesse pääsevad:

- iga vanuseklassi 4 võistlejat katsevõistluste põhjal:
- Kobras Karikas teine päev 06.08.05: iga vanuseklassi A klassi võitja;
- EMV tavarada, Kitsemäed 27.08.05: iga vanuseklassi 3 parimat.

Ülejäänud võistlejad määrab treener ja kinnitab treenerite nõukogu.

LISATINGIMUSED:

Treenerite nõukogul on õigus vastava sportliku taseme puudumisel koondisse nimetatavaid kohti kärpida ja kesise ettevalmistusega sportlasi võistkonnast välja jätta.

Juunioride MM-i ja Noorte EM-i kandidaadid on kohustatud esitama noortekoondise treenerile treeningu aruanded kuude kaupa ning läbima arstliku kontrolli kaks korda aastas. Kõik koondised kinnitab lõplikult EOL juhatus.

START

KP 3

KP 1

KP 4

KP 2

KP 5

KP 6

KP 9

KP 7

KP 10

KP 8

FINIS

noorendik

Junior X-Dream Laulasmaal

...kuus tundi sportlikku pinget, põnevust ja teravaid elamusi

27. oktoobri vihmane ja külm hommik. Sajale koolinoorele, kes Laulasmaale kokku olid sõitnud, et üksteiselt seiklusspordis mõõtu võtta, tähendas see tõsiselt katsumust. Stardihetkeks aga tuli päike välja ja kuuetunnine seiklussrogain Lohusalu poolsaarel ja Keila Joa ümbruses võis alata.

Tiiu Mägi

MTÜ Aktiivikeskus/KutiMuti Noortelaager

Kokku olid korraldajad metsa pannud 36 kontrollpunkti, need tuli 6 tunni jooksul metsast üles leida. Seitsmes punktis tuli sooritada erineva raskusega ülesandeid — laskuda kaljuastangult, ületada "kuristik" ja "tormav jõgi" kõite abil, tabada õhupüssist märki, läbida 50 meetrit meeskonnaga "suuskadel" ühes rütmis, sooritada nuputamises ülesandeid...

Kokku asus võistlustulle 21 võistkonda üle Eesti. Võisteldi kahes vanuseklassis: noorem 12–14 ning vanemas grupis 15–18-aastased. Kohale tuldi Eesti erinevatest paikadest, Rakverest osales koguni 4 võistkonda. Tegemist ei olnud orienteerujatega vaid tavaliste sportlike noortega, kes rohkem-vähem orienteerumisega kokku olid puutunud. Võistluse lõppedes tunnistasid paljud noored, et huvi orienteerumise vastu on tänu sellisele üritusele tõsiselt tekkinud-kasvanud.

Kõige rohkem meeldisidki osalejatele ülesannete sooritamised, saadi siit ka kõige rohkem võistluspunkte. Siin oli selge eelis neil, kes korralikku meeskonnatööd tegid ja oma kaaslaste võimetega arvestasid.

Võistlusjuhend nägi ette, et võistkond peab liikuma kogu aeg koos. Seega oli välistatud võimalus, et kiiremad jooksjad komposteerivad üksi punkte ja võistkonna kaaslased liiguvad mööda suuremaid teid neile järele. Tore oli tõdeda, et lapsed järgisid võistluseeskirju ja ei üritanud kohtunikke ega teisi võistlejaid petta! Metsas oli toitlustuspunkt, kolmes punktis sai joogi-varusid täiendada.

Nooremate arvestuses võitis **Püüsi Põhikool** koosseisus **Meeri Lembinen, Heili Randmaa, Vilmar Viik, Rainer Terve** ja **Tarmo Vartla**, teine oli **KutiMuti Noortelaager** ning kolmas **Sõmeru Spordiklubi**.

FOTOD: TANEL PREITOF

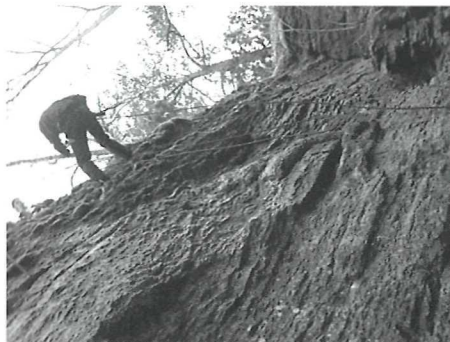
Seiklussrogaini muutsid eriti põnevaks mitmesugused lisaülesanded

Vanemas vanuserühmas saavutas ülekaaluka võidu KutiMuti Noortelaagri võistkond **Kihutav Kohuke** koosseisus **Kairiin Ruuven** (Mustamäe Gümnaasium), **Anna-Liisa Pajuviidik** (Lasnamäe Üldgümnaasium), **Juta Tarmak** (Tallinna Reaalkool) ja **Hendrik Savest** (Rocca al Mare Kool). Võitjad tegid korraliku teevali-

ku ja liikusid ühtlases tempos — see tagas neile edu. Kolm punkti jäid võtmata ajapuuduses ja üht ei leitud soost üles. Kokku said võitjad 120 punkti 132-st võimalikust. Ise jäi võitjameeskond oma sooritusega rahule, kuid arvas, et orienteerumistehnikat tuleb edaspidi hoolikamalt harjutada. Teisele kohale platseerus Rakvere Reaalgüm-

Kuidas virulased ekstreemsporti tegid

koolinoortele

Algas kõik sellega, et kell 9 hommikul kohatusin kooli juures teiste võistlejatega, et siis koos Laulasmaa poole teele asuda. Meid oli Rakvere Reaalgümnaasiumist kokku neli võistkonda! Oli kohutavalt halb ilm. Taevast sadas alla vihma ja rahet vaheldumisi. Kuid keegi ei kurtnud ega virisenud, vastupidi — oodati kannatamatult kohalejõudmist ja stardipauku.

Peale kahte ja poolt tundi bussis loksumist jõudsimme KutiMuti laagrisse Laulasmaal. Teised võistkonnad olid juba varem kohal ja ümbruskonnast mingi pildi saanud, meil selleks aga enam aega ei jäänudki. Tõmbasime spordiriided selga ja kohe antigi kõigile võistkondadele kätte kaardid. Saime pool tundi aega ja panime koos võistkonnaga oma raja paika.

Siis kõlaski stardipauk. Esimene ülesanne tuli suureks üllatuseks sooritada kohe startis. Tegu oli orienteerumistingmärkide tundmisega. Ja seda pidime me kolm korda lahendama! Vahepeal oli mul juba tunne, et kas ikka on mõtet metsa minna, kui me isegi orienteerumise algtõdesid ei tea. Lõpuks saime õiged vastused kohtunikele üle antud ja võistlus võis alata. Paljud meeskonnad olid juba ammugi teele läinud. Esimesed 60 minutit läksid suhteliselt rahulikult ja hästi. Jõudsimme ühena esimestest lasketiirupunkti. Iseendalegi üllatuseks sooritasime püssilaskmisharjutuse väga kenasti ja see andis jõudu ning tahtmist edasi võidelda palju juurde.

Siis aga jõudsimme sinnamaale, et üles oli vaja leida 47. punkt. Vot nüüd läks raskeks! Ekslesime selle punkti ümbruses terve tunni — käisime soos, võsas ja igalpool mujal, aga punkti ei leidnud. Olime mudased ja läbi vettinud ning iseenda peale ka natuke kurjad, kuid mitte hetkekski ei tekkinud tunnet, et enam ei jaksa ja võiks ära lõpetada. Viimaks leidsime õige teeraja üles ja saime selle õnnetu punkti võetud! Sealt suundusime "seitsmestesse" punktidesse,

kus tuli taas erinevaid ülesandeid lahendada. Mulle meeldis kõige rohkem kõiega panga-astangult laskumine. See oli õudselt lahe! Mõnel tekitas adrenaliini ja hirmuvõbinaid ka paralleelkõitel kuristikust üleminek, eriti siis, kui kõied kõikuma hakkasid. Aga tegelikult olime ju korralikult turvakinnitustega fikseeritud, nii et juhtuda ei saanud midagi.

Kell 3 avastasime, et jääme lõunasöögile hiljaks (söögipunkt oli avatud kella kahest neljani). Hetkeks tekkis küll väike paanika, sest meil oli kõht jube tühi ja energiat hakkas ka väheseks jääma. Üks võistkonna kaaslane helistas korraldajatele ja palus meid söögipunkti ära oodata. Nii saime siiski kõhud maitsvat hernesuppi ja kukleid täis. Kuid sellega veel väikesed äpardused ei lõppenud. Järgmiseks väänas mu sõbranna endal jala välja. See aeglustas meie liikumist päris palju. Kuid õnnetuke ise oli väga tubli ja meil õnnestus siiski rõõmus meel säilitada. Nii jõudsimme õnnelikult kontrollaja sees ka finisisse. Üle finisijoone jõudes oli hullult hea meel, et me ikkagi lõpuni võitlesime ja iseennast ületasime.

Minule jääb see võistlus alati meelde kui üks huvitavamaid, väsitavamaid ja lõbusamaid seiku mu senises elus. Oli hetki, kus tundsin ennast rajal olles läbiväsinuna, kuid meeskonnavaim oli ikkagi nii tugev, et alla ei tahtnud keegi anda mingi hinna eest. Meil oli superlahe võistkond, hoidsime üleväl väga hea tuju ja tegelikult oli ju ka ümberringne Lohusalu poolsaare loodus ilus. Mida muud võikski ühelt toredalt päevalt soovida? Järgmisel sellisel võistlusel oleme juba kogenud ja teame, mida arvestada rivaalidele äratagemiseks!

MARIA PIHLAK, 16A
Rakvere Reaalgümnaasium

naasiumi võistkond **Hellracers** ja kolmandaks jäi KutiMuti Noortelaagri **MaNoMe**.

LOE LEHEKÜLGEDELT 25 JA 26 KA SEIKLUSROGAINIL OSALENU-TE ARVAMUSI NING MARIA PIHLAKU JUTTU OMA VÕISTLUSMULJETEST

OSALEJATE ARVAMUSI:

SIIM SUVIORG 16 (RAKVERE): Lähen koju, hakkam täiega orienteerumist õppima. Siis tulen ja panen järgmisel aastal selle võistluse kinni. Väga põnev üritus ja ikka täiega vastupidavusala! Ma pean ennast

küll kõvaks suusatajaks, aga siin on ikka mõistust kõvasti vaja!

ETHEL HELEN KARINÖMM 13 (KUUSALU): Superlahe üritus! Eriti meeldis mulle need kõiega ronimised ja laskumised.

JÄTKUB LK 34

ALGUS LK 33

Kõik oli viimase peal. Ja meil oli väga tubli võistkond. Me ei hakanud kohe kiirustama vaid kõndisime-sörkisime kogu aeg ühtlases tempos. Ja pärast meeldis mulle disko, mis siis et jalad olid jube haiged!

RAIMO VILLEM 15 (TALLINN): Megalahe võistlus! Hästi korraldatud ja põnevust jagus kuni viimase minutini. Üks sai selgeks: selles spordialas peab meeskond olema väga üksmeelne, muidu põletakse läbi. Ja tuleb harjutada ennast vastupidavamaks, viimased kaks tundi olid juba päris rasked ja jalad olid hullult väsinud ja läbi-märjad. Auhinnad olid lahedad, neid karikaid ja medaleid oleks ise tahtnud saada.

KEIU KARELSON 14 (PÄRNU): Väga võimas üritus! See on täiega lahe, et keegi meile koolivaheajal selliseid asju korraldab! Tegijatele kogu meie võistkonna poolt tänusõnad hea ettevalmistuse ja ladusa võistluse kulgemise eest. Ainult pangalt laskumisel tekkis järjekord, seal võitis see rakmete kinnitamine aega. Tuleme kindlasti järgmisel aastal jälle! Kindlasti oleks meil paremini läinud, kui võistkond oleks füüsilistelt võimetelt ühtlasem olnud. Aga see üritus ise andis hästi positiivse laengu ja vähemalt meie meeskond õppis küll üksteist paremini tundma. Ja nalja sai ikka ka kõvasti!

MERILL MÄGI 15 (TALLINN): Üritus oli väga huvitav ja õpetlik! Läksime võistlema mõttega, et endast kuue tunni jooksul maksimum anda. Ja kõrbesime sellega, et teevalikul tegime väga

vale otsuse. Kaardile märgitud silda üle Keila jõe ei olnud tegelikult olemas või õigemini — see oli kinnine territoorium ja me ei pääsenud sealt läbi. Üritasime isegi jõge meresuudmes hakata ületama, aga üks kohalik elanik ajas meid (õnneks) minema. Vesi oligi hullult sügav ja vool väga tugev. Selle eksimuse tõttu kaotasime ajaliselt palju väärtuslikke minuteid ja see pärssis meie võitlusvaimu. Edasi liikumise täies rahun kõndides. Kuid tänu aja mahavõtmisele ja mittetormamisele rohkem vigu ei tulnud, suutisime ikkagi paljusid konkurente edestada ning tulime lõpuks endalegi üllatuseks kolmandateks.

MARIA KIVIMÄE 14 (TARTU): Mulle meeldis väga! See oli nii põnev võistlus — ja me kaotasime ju kolmanda koha ainult ühe punktiga! Kindlasti oleksime suutnud selle nimel veel pisut pingutada. Eriti adrenaliinirikas oli kõiega kaljuastangult laskumine. Kui ma algul alla vaatasin, hakkas ikka pea ringi käima ja põlved löid nõrgaks — see tundus nii jube. Aga tegelikult oli väga uljas tunne sealt alla hüpata. Finisise jõudes hüppasime kohe sauna ja kuumtasime ennast korralikult läbi. Küll oli pärast disko mõnus tunne, mis siis, et täiega väsinud.

KELLI FLOREN 13 (SÕMERU SUUSAKLUBI): Meie jooksime kogu aeg, ainult punktides võtsime hoo maha, siis sai hingamise jälle korda. Aga meile sai saatuslikuks kehv orienteerumisoskus — teised tegid sellega pika edumaa sisse, et oskasid paremini rada planeerida ja liikusid tunduvalt täpsemini. Meil kulus punktide leidmiseks ikka päris kaua aega. Sinna see loode-tud võit läkski.

INGRIT KALA, võistlusklass orienteerumisklass vahel D35 — muidu ikka D21, Värskas OK Peko

SÜNNIAEG: 17. detsember 1968

ELUKOHT: imekaunis Värskas

PERE: 4-liikmeline — elukaaslane Raul Kudre, tütre Daisy (11a) ja Doris (7a)

HARIDUS: Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskond, suusasporti treener-õpetaja

TÖÖKOHT: Värskas Gümnaasium, huvijuht. Lisaks 11. klassi klassijuhataja, tüdrukute kehalise kasvatusõpetaja ja orienteerumisingi juhendaja.

TAVALINE TÖÖPÄEV on kiire, püüan ennast jagada koolimaja kolme korruse, võimla ja staadioni vahel. Pean olema nagu elavhõbe, mis valgub kõikjale...

Huvijuhi põhitöö on koolis noortele ürituste, laagrite, reisi-de, pidude jms korraldamine. Samas koordineerin ka huvialaringide tööd ja suunan õpilasmavalitsuse tegemisi.

Tööndal on sätitud selliselt, et esmaspäeval ja reedel olen „ainult huvijuht“, siis saan lubada endale seelikut ja kingi. Joonistan, trükin, kirjutan projekte, valmistan ette järjekordset üritust, otsin toetajaid, vaidlen, arutan...

Teisipäevast neljapäevani: Hommikul annan 1–2 kehalise kasvatusetundi (hommiku-võimlemine endalegi!), seejärel tõttan huvijuhi kabinetis, teen valmis mõned kuulutused, veidi paberitööd, pean nõu juhtkonnale, kolleegide või õpilastega, heidan pilgu oma klassile, kes puudub, mis mureks jne...

Kiirelt taas kehalise kasvatusetundi... Mõned tunnid suusatamist või pallimängu ja uuesti koolielu probleemide juurde. Pärastlõunal toimuvad treeningtunnid või koosolekud.

Kehalise kasvatusetundides püüan õpilasi arendada võimalikult mitmekülgseks, nõ A-st Ü-ni ehk aeroobikast üle kitse hüppeni. Omaette eesmärk on mul seegi, et kõik Värskas kooli lõpetanud tüdrukud saaksid metsas orienteerumiskaardiga hakkama.

noorendiku puukool

Ruth Vaher:

Talvine treening annab põhjani järgmiseks suveks ka hilisemateks aastateks.

1. Talvel harjuta võimalikult mitmekesiselt.
2. Võta osa aeroobika- ja pallitreeningutest. Need trennid aitavad arendada sinu lihaskonda. Oled nende treeningute tulemusena liikuvam, painduvam, tugevam. Siis suudad suvel metsas nii märja soo kui ka tiheda võsa läbida teistest osavamalt ja kiiremini.
3. Nädalavahetustel tee või-

Talvine treening

malikult pikad jooksu- või suusatrennid. Nii muudad ennast vastupidavamaks. Kui suvel juhtub rada olema tavapärasest pikem või võtab tema läbimine planeeritust kogemata rohkem aega, siis jaksad ikka lõpuni võidelda.

4. Pikkadel jooksutreeningutel järel tee kindlasti venitus-harjutusi. Võid teha venitus-pause ka jooksu ajal. Pika töö tulemusena tõmbuvad lihased lühemaks ning lõpuks võib isegi tekkida mikrotrauma, mida sa ei panegi tähele. Need mikrotraumad kuhjuvad aastate jooksul ja nii võid lõpuks saada tõsise spordivigastuse, mida tuleb pikka aega ravida.
5. Parimaks talvitreeninguks on suusatamine. Sa arendad

oma teisi lihaseid kui jooks-misel. Nii annad sa puhkust oma jooksulihastele. Suusatamine võimaldab liikuda madalama pulsiga ja nii jaksad teha pikemaid treeninguid. Pikemad treeningud tõstavad vastupidavust.

6. Võta osa Orienteeruja foto-orienteerumise võistlusest. Planeeri oma vanadele orienteerumiskaartidele uusi radu. Loe Orienteerujat, eriti uuri seal avaldatud kaarte ja liikumisteid.
7. Püsi terve! Kõige kergemini kipub haigus ligi pääsema siis kui sulle trennid just kõige rohkem meeldima hakkavad ehk teiste sõnadega — heas vormis olles võid väga kergesti haigestuda. Hoia ja karasta ennast!

FOTO: INGRIT KALA ERAKOGU

Ingrid Kala: Õpetaja ja huvijuht

ESIMEST KORDA puutusin orienteerumisega kokku 9. klassis. Värska kooli asus treeneriks Toivo Toomas. Treeningutega alustasime 1983.a sügisel ja oma esimesed võistluskogemused sain 1984.a. jaanuaris Põlva MV-I märkesuusatamises. Kaardist ma suurt midagi ei taibanud, õnneks oli suusarada ees. Täpselt enam ei mäleta, aga kindlasti sain ma enamikes punktides maksimumtrahvid. Järgmisel talvel sai minust juba Eesti noortemeister suundsuusatamises...

Ma pole end mitte kunagi tippsportlaseks pidanud ega pole ka kunagi tipus olnud. Sellele vaatamata olen oma 20-aastase orienteerumistaazi jooksul kogunud Eesti MV-lt põhiklassis 25 medalit.

Minu jaoks üks orienteerumise võlusid ongi selles, et mõnikord võib siin edu saavutada ka konkurentidest viletsama füüsilise vormiga.

SPORTLIKUD HOBID lisaks orienteerumisele on suusatamine, rattasõit ja aeroobika. Mitmesportlik hobi, mille jaoks ma aeg-ajalt ikka mahti leian, on õmblemine ja riiete konstrueerimine. Viimasel ajal tunnen suuremat huvi setu kultuuri vastu. Vanaemade rahvariided, hõbeehted ja värviline setu pits paneb südame kiiremini lööma.

KUIDAS SUHTUVAD ORIEN-

TEERUMISSE SINU TÖÖ- KAASLASED?

Erinevalt. Mõned imestavad, et kust ma selle energia ja tahtmise võtan pidevalt metsas joosta, teised seevastu peavad pidevat rahmeldamist mõtetuks ajarakamiseks.

Orienteerumise kui spordiala vastu pole küll kellelgi midagi — värske õhk, kaunis loodus.

KIRJELDA OMA (ÜHT) SUURIMAT ELAMUST SEoses ORIENTEERUMISEGA!

Mingit ühte ja erilist elamust ei oskagi välja tuua. Vahest ehk eelmise hooaja arusaamine, et pole raskeid ja risuseid maastikke, on füüsiliselt viletsas vormis olevad jooksjad. Avastasin 2003.a suvel mitmel korral, et kui jõuad kiirelt joosta, surud end üle raiesmiku või läbi tihniku imekergelt...

MILLISED ON SINU SUURIMAD ELAMUSED/SAAVUTUSED SEoses TÖÖELUGA?

Elamusend?! Kogu elu on üks suur elamus.

Elamus on vaadata kõrvalt, kuidas noored arenevad ja areneda koos nendega. Kui palju fantaasiat ja leidlikkust ning andekust on mõnes noores inimeses! Teha meeskonnatööd noorte inimestega, kus igaühel on oma roll — ka see on huvitav.

Ühe õppeaasta jooksul oleme korraldanud mitmeid üritusi, kus Värska Kultuurikeskuse saal

on puupüsti rahvast täis — see annab kindluse, et oleme õigel teel. Iga kordaläinud pidu on saavutus!

Kuueaastasest klassijuhatajatööst jäävad kindlasti mälestused kogu eluks. Mul on klassiga hirmsasti vedanud, õpilased on nii normaalsed!

KAS SINU IGAPÄEVATÖÖS JA ORIENTEERUMISES ON ÜHISEID JOONI?

Arvan, et inimene, kes orienteerumisest midagi teab, leiab igal elualal orienteerumisega sarnaseid jooni.

1. Planeerin hommikuti oma päevased tegevused. See, kuidas õnnestub kõik planeeritu ellu viia, sõltub keskendumisest ja füüsilisest vormist.

2. Iga kord nii võistlusrajal kui tööl mõnda üritust korraldades tahaks endast parima anda, aga alati see ei õnnestu. Ikka tuleb ette vigu. Tähtsaks pean tulemuste analüüsi — miks kõik nii läks? Kõige paremini õpime enda vigadest. Pärast iga üritust või projekti paneme noortega koos kirja selle plussid ja miinused. Üks õige orienteeruja analüüsib samuti pärast iga võistlust oma tegevust rajal.

3. Kõiki asju tuleb korrata ja harjutada, siis tuleb meisterlikkus — seda nii võistlusrajal kui ka igapäevatoös.

KUI SINU FIRMASSE/TÖÖKOH- TA TELLIDA ORIENTEERUJA,

FOTO: HARRY VEIDE

Ingrid Kala on kroonitud suusa-õ veteranide maailmameistriks — aastal 2003 Haanjas

FOTO: INGRIT KALA ERAKOGU

KAS SEE LEIAKS LUGEJAJD?

Minu töökohta (Värska Gümnaasiumi) on tellitud Orienteeruja. Ajakiri on loetav ja pakub huvi mitte ainult orienteerumisega tegelevatele noortele. Enamik õpilasi sirvib selle kaanest kaaneni läbi. Ei julge väita, et kõik aineõpetajad huvituvad sellest ajakirjast, kuid kehalise kasvatuse õpetajad küll. Usun, et kui Orienteerujast oleks sees orienteerumise algõpetus, kasutataks ajakirja õppevahendina tunnis ja treeningutel.

KAS ORIENTEERUMINE PEAKS SAAMA OLÜMPIALAKS?

Võiks küll! See annaks ala arengule palju juurde. Innustaks noori rohkem treenima, tree- nered tõsisemalt tööle.

Karula Rahvuspark

"Orienteeruja" tutvustab käesolevas numbris oma lugejale lähemalt Karula Rahvusparki ja kutsub üles seda külastama ka lihtsalt looduse vaatlemise ja puhkamise eesmärgil.

Võrumaa ja Valgamaa piirialal asuv Karula rahvuspark on orienteerujate jaoks juba aastakümneid olnud üks meelispaiku Eestis. Siinsed maastikud on äärmiselt kaunid ja vaheldusrikkad ning orienteerumistehniliselt nõudlikud. Peräjärve ääres anti omal ajal start esimesele Ilvesteatele, millest kujunes kiiresti kogu N liidus ülipopulaarne ja osavõturohke orienteerumismäng. Eesti meistreid on Ähijärve-Peräjärve ja Lüllemäe vahelisel ala selgitatud korduvalt ja mitmel aladel. Mullu oli Ilvesteade taas ringiga oma sünnipaigas ning tänava kevadel nautisid rahvusparki ilu Ilves-3 osavõtjad.

ÖPPERAJAD

Karula Rahvusparkis on olemas 4 infopostide ja viitadega tähistatud õpperada. Rada-de kohta on olemas nii eesti- kui inglisekeelsed voldikud, mida saab hankida Karula Rahvusparki Ähijärve õppekeskusest. Lisaks neile asub külastuskeskuse ligidal eelkooliealistele mõeldud loodusrada/mänguväljak. Valmimas on jalgrattarajad.

Õpperajad on vabad kõigile külastajatele.

PERÄJÄRVE METSARADA tutvustab peaauglikult metsakooslusi. Raja pikkus on 4 km

ja optimaalne läbimise kestvus 2 tundi

Ligipääs: Öpperada paikneb rahvusparki kaguosas, Ähijärve õppe- ja külastuskeskusest u. 6 km Saru poole. Raja alguspunkti asuvad parkimisplats, infotahvel, tualett ning pingid. Ringina kulgev rada toob matkalisel alguspunkti tagasi.

Peräjärve metsarada viib matkalisel läbi erinevate metsatüüpide — laanemetsa, palumetsa, rabametsa. Mõisaajal kuulusid siinsed metsad Vana-Antsla mõisnikule, kes neid majandas ja siin jahti pidas. Rahva mälu on säilinud jahikäikudega seotud lood, teatakse Paruni allikat ja paviljoni asukohta Hundiaugu veerel. Saab ülevaate metsade erinevast kasutamisest läbi aegade, elavaks näiteks on matkaraja ligiduses kasvavad vaigutatud puud.

Hakkavad silma põnevad reljeefid — sulglohud, Hundiauk, Säitmäpõrguorg. Rada möödub Peräjärvest, pisikesest kinnikasvavast metsajärvest, mis on Ähijärve järvedeahelas viimane e. perämine. Seal-samas järvekaldal võib märgata ka kopra tegevusjälgi.

Rada põikab läbi paruni allika juurest ning lõpeb Lossimäel, kus asus Vana-Antsla mõisa jahiloss. Loss hävis 1921. aastal tulekahjus. Kahekordse rõdudega hoone asukohta tähistavad praegu suured elupuud ja

Ähijärve kontorihoon

lehed, ahjuvaremed ja maakivikelder. Üle metsade paistab Lossimäele Haanja kõrgustiku siluett.

Õpperajal on huvitav käia kevadel, kui mets rõkkab linnulaulust ja raja alguses õitseb näsiniin; suvel ja sügisel, kui mets on täis marju ja seeni; talvel, kui lume peale jäetud jäljed jutustavad metsaasukate kohta mõndagi põnevat.

TORNIMÄE MATKARADA on seosed vihmase aastaga läbimatuks muutunud ja seda soovatakse praegu mitte kasutada.

Õpperada tutvustab Karulale iseloomuliku maastikku, möödudes järvedest ja kunagistest talukohtadest. Raja pikkus on 6 km ning optimaalne läbimise kestvus 3–4 tundi.

Ligipääs: Ringikujulise õpperaja algus- ja lõpp-punkt asub rahvusparki loodeosas, Ähijärve õppe- ja külastuskeskusest u 6 km Lüllemäe poole. Raja alguspunkti asuvad parkimisplats ja infotahvel. Ringina kulgev rada toob matkalisel alguspunkti tagasi Kõstrejärvele.

KARULA RAHVUSPARGIS SAAB TEGELEDA JÄRGNEVAGA:

- suvisel ajal ujuda, eelkõige Ähijärve ääres
- korraldada loodusmatkasid.
- telkida
- korjata marju- ja seeni
- talvisel ajal suusatada
- pildistada ja filmida loodust
- püüda kala
- teha talutöid

Parim viis tutvumiseks Karula rahvusparkiga on teha seda kohaliku loodusgiidi vahendusel. Selle teenuse tellimiseks tuleb helistada Karula Rahvusparki telefonil 782 8350 või 525 1552.

KARULA RAHVUSPARGI ÕPPE- JA KÜLASTUSKESKUS

on avatud:
15. maist kuni 30. septembrini E–R kell 9–17, L–P kell 10–18
1. oktoobrist kuni 14. maini E–R kell 9–17

Sisepääs kõigile vaba, rühmakülastused ja ekskursioonitellimused palume ette tellida Karula Rahvusparki telefonidel 782 8350, 5251 552 või e-posti teel kiri@karularahvuspark.ee

Ähijärve Õppekeskuse majutushoone info ja broneerimine telefonil 53 483 654 või e-maili aadressil ahjarve@hotmail.com

KÜLASTUSKESKUSE KÜLASTAJAL ON VÕIMALIK:

- saada asjatundlikku infot Karula rahvusparki matkaradade, laagripiltside, vaatamisväärsuste jpm kohta,
- küsida infot lähimate toitlustus- ja majutustasutuste kohta,
- osta rahvusparki tutvustavaid infomaterjale,
- vaadata Karula rahvusparki tutvustavat multimeedia- ja slaidiprogrammi, tutvuda püsi- ja hooajalise näitusega,
- külastada avalikku internetipunkti.

FOTO: KAILI PREISMANN

Tornimäe matkarada saab alguse kunagise kõstrikooli juurest, möödub vesiroose täis Kõstjärvest ning järve ääres kasvavast looduskaitsealusest üksikobjektist — tähelepanuväärselt jämedast sanglepast. Matkalinne saab ronida kohalikule Araratile (103,1 meetri kõrgusele merepinnast), piiluda raudkülmale veega Raudjärve ning mööduda ümbruskonna vanimast, 1586. aastal asutatud talukohast. Rada põikab noorema rauaaja asustusjälgedega Linnamäele ning jõuab uuskasukatest kobraste elupaika.

Tornimäe nõlvale jõudnud, näeb matkalinne puudesalu varjus Karula kõrgustiku suurimaid uhteorge. Uhtorg on võrratult ilus kevadel, ülaste õitsemise aegu.

Rebasejärve Tornimäel sai oma nime peale maa möötmiseks kasutatava triangulatsioonitorni ehitamist. Iga sellise torni otsast pidi olema näha kaks teist samasugust tor-

ni. Rahvasuu pajatab, et torn lõigatud mustsadalaste hirmus 1905.a paiku maha. Hetkel veel Tornimäel vaatetorni pole, ent ehitus on juba lähiajal algamas.

Tornimäelt saab matkalinne märke tuldud teed mööda tagasi pöörduda ja siis viitu jälgides Kõstjärvele, raja lõpp-punkti tagasi pöörduda. Kui aga huvi ja energiat, võib teekonda jätkata, võttes suuna mäelt paistva massiivse maakivihoone — Rebase rehe peale.

ÄHIJÄRVE TEERADA on ajaloo- ja kultuuri-looduline, läbib 2 laagriplatsi ja mitut supluskohta. Raja pikkus on 3,5 km ja optimaalne läbimise kestvus 2 tundi.

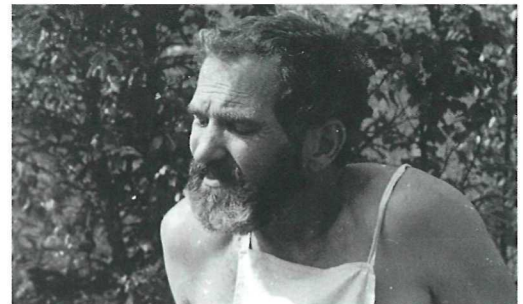
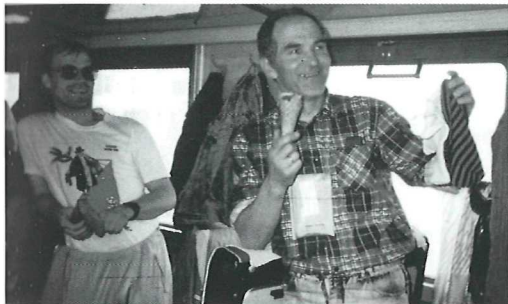
Ligipäas: Öpperada saab alguse õppekeskuse juurest. Raja alguspunktis asuvad parkimisplats, infotahvel, tualett, ujumiskoht, tantsuplats, kiik ning laste mänguväljak/loodusrada. Ringina kulgev rada toob matkalinne alguspunkti tagasi.

Ähijärve teerada saab alguse Karula rahvusparki suurima ning kauneima järve Ähijärve äärest. Ähijärv ja Ähijärve küla asuvad Karula rahvusparki keskel. Sopilise kalda-joone ja kahe saarekesega Ähijärv on rahvusparki suurim (176 ha) järv. Järvega on seotud nii legende kui pärimusi. Huvitavad on järve põhjas asuvad mäed, mis järve keskelgi pea veepinnani küündivad. Sala-

pärane on Ähijärve telg — päikesetõusul on näha veevirvenduses üle järve ulatuv tasane viirg. Loodusteadlastele on Ähijärv tüüpiline rohketoimeline järv, mille kinnikasvamise vältimiseks on kaitse hädavajalik. Kalameestele on Ähijärv eelkõige hea kohajär, püüda võib latikat, haugi, ahvenat, angerjat ja muud pisemat kraami.

Ähijärve küla paikneb kahe maastikutüübi — loodusmaastike massiivi ja pärandkultuurimaastiku piiril. Järve lõunaotsas laiuvad Perjärve- Labassaare metsad. Järve kaldalt on näha Karula kõrgustiku lõunapoolsed tipud — Lossi ja Korgemägi, üle järve läände jääb Plaagi mägi. Karula kõrgustik on üks Eesti huvitavamaid pinnavormide komplekse, kus on esindatud liustikutekkeliste pinnavormide erinevad tüübid. Kõrgustiku pindala on 350 km², rahvusparki piiresse jääb sellest vaid kolmandik. Kokku on eristatud 9 maastikulist üksust, mis kõik on kujunenud ligikaudu 10 000 aastat tagasi erinevate liustiku tegevuse ja sulamisega kaasnenud protsesside mõjul. Ähijärv ise jääb Karula kohta tasasele alale kunagises jääpanga sulamisnõos kujunenud tasandikul. Järvest põhja suunas on Veetka kün-
gastiku, Lüllemäe kuplistiku ja Kaika kuplistiku üleminekupiirkond.

Ähijärve küla ja päristalud on sellisena välja kujunenud möödunud sajandi keskpaigas.

Õnnitleme — Tõnu Raid 65!

Eesti orienteerumise üks suurkujusid Tõnu Raid.

Aastatel 1960–76 39 korda Eesti koondises võistelnud ja Eesti meistrivõistlustelt 14 medalit võitnud Tõnu on treenerina orienteerumisse toonud ja suurtulemusteni aidanud terve plejaadi orienteerujaid. Aukarustäratavasse nimekirja kuuluvad sellised Eesti orienteerumise mitme põlvkonna tähed nagu Johannes Tasa, Marje Idavain, Ede Ümarik, Kersti Kaasik, Aiki Kuldkepp, Tuuli Kuldkepp, Edith Madalik, Külli Kaljus, Ruth Vaher, Maret Va-

Kalle Kemm, Rene Ottesson, Armo Hiie, Alari Kannel, Are Leesik, Margus Retel, Erkki Aadli, Andreas Kraas, Alar Abram, Peeter Pihl, Tõnis Erm jt.

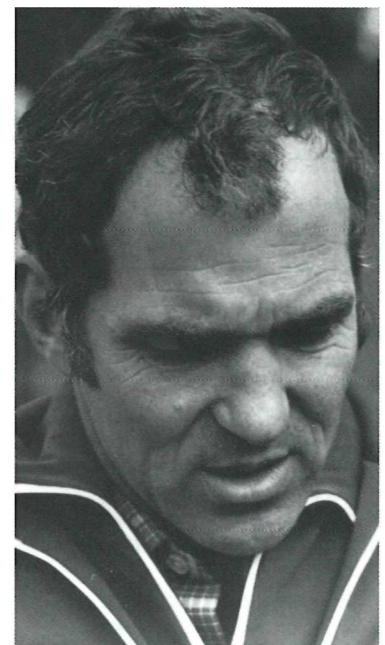
Sportlaste juhendajana kaugel väljaspool Eestitki lugupeetud mees on mitmete orienteerumise- ja kartograafiateemaliste raamatute autor ja kaasautor, viljakas kaardijoonistaja, rajameister, kohtunik ning aastaid osalenud Eesti orienteerumiselu juhtimises.

Käesoleval ajal Eesti Piirivalveameti topograafia ametit pidav kartograafiamagister on

aktiivne orienteeruja. Voib julgelt öelda, et meie orienteerumises on vähe tegijaid, kelle jaoks orienteerumine nii suur kirm ja pühendumus oleks olnud. Kui meil poleks olnud Tõnu, siis... oleks tulnud ta välja mõelda!

„Orienteeruja“ soovib Tõnule raugematut energiat tema arvukate plaanide elluviimisel ja pakub sünnipäevalapsele ning oma lugejaile mõned fotomeenutused tema tähelepanuväärselt karjäärist.

SIXTEN SILD

EOLi juhatus otsused

29.10.2004.a

365. Kinnitada EOLi 2005.a litsentsijuhend.

366. Teha EOLi üldkogule ettepanek kehtestada EOLi 2005.a. liikmemaksu suuruseks 2000 krooni.

367. Kinnitada EOLi 2004.a edetabel ja edetabelivõitjateks:

D21 Viivi-Anne Soort
H21 Olle Kärner
D12 Kerstin Uiboupin
D14 Triin Aedmäe
D16 Ly Trei
D18 Kati Rooni
D20 Annika Rihma
D35 Jana Kink
D40 Marje Viirmann
D45 Ene Sulg
D50 Niina Karnit
D55 Viu Rebane
D60 Ira Saar
D65 Ilse Uus
D70 Imbi Kaasik
H12 Aleksandr Shved
H14 Kenny Kivikas
H16 Timo Sild
H18 Mihkel Järveoja
H20 Peeter Pihl
H35 Armo Hiie

H40 Tiit Tali
H45 Rein Rooni
H50 Avo Veermäe
H55 Toivo Saue
H60 Georg Sooberg
H65 Tõnu Raid
H70 Are Kaasik

368. Kinnitada EOLi üldkogul autasustatavate nimekiri.

369. Esitada Arbo Rae IOF MTB-O komisjoni liikmeks. Teha vastav taotlus IOF-ile.

11.11.2004.a

370. Kinnitada 20.–21.11.2004 toimuva EOL üldkogu päevakord.

371. Kinnitada EOL toimimisstruktuur alates 2005.a (projekt üldkogule esitamiseks).

372. Kinnitada RO arengukava 2005-2007 (projekt üldkogule esitamiseks).

16.11.2004.a

373. Kinnitada OJ HD21 ettevalmistuskoondised 2005. aastaks järgmises koosseisus:

H21 A-koondis
Rain Eensaar
Olle Kärner
Silver Eensaar

Andreas Kraas
Marek Nõmm
Sander Vaher
D21 A-koondis
Kirti Rebane
Anu Annus
Annika Rihma
H21 B-koondis
Jürgen Einpaul
Timmo Tammemäe
Tõnis Vaiksaar
Riho Taba
Kristjan Trossmann
Alar Assor
Markus Puusepp
Mihkel Järveoja
D21 B-koondis
Liis Johanson
Kati Rooni

19.11.2004.a

374. Kinnitada 2005.a Eesti MV juhend

375. Seoses vähese konkurentsiga 2006.a Eesti MV korraldamiseks, samuti 4EST ja rattaorienteerumise MV korraldustootluste puudumise tõttu, pikendada kõikide 2006.a EOLi võistluste korraldustootluste tähtaega 31.12.2004.a.

Juhatus teeb otsuse hiljemalt

31.01.2005.a.

376. Toetada OK Põlva Kobras taotlust Euroopa noorte MV korraldamiseks 2007.a. Esitada vastav taotlus Euroopa OL töörühmale.

30.11.2004.a

377. Kinnitada OJ HD 16–18 klasside A-koondis järgnevas koosseisus:

1. Lauri Sild OK Võru H16
2. Timo Sild OK Võru H18
3. Lauri Tammemäe OK Orvand H18
4. Martin Simpson OK Põlva Kobras H18
5. Nele Taba OK Ilves D16
6. Kati Rooni OK Orvand D18
7. Ly Trei OK Põlva Kobras D18
8. Grete Gutmann RAE D18
9. Eva-Maria Ehala RAE D18
10. Eleri Hirv OK Võru D18

378. Kinnitada Eesti noorte ja juunioride koondise koostamise alused orienteerumisjooksus 2005.a.

01.12.2004.a.

379. Kinnitada Eesti koondiste koostamise alused suusaorienteerumises 2005. aastal.

PÕLVA MAAKONNA LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED SUUSAORIENTEERUMISES

AEG JA KOHT: 15–16.jaanuar 2005.a, Valgesoo

PROGRAMM:

15. jaanuar sprint, start kell 12.00
16. jaanuar lüh tavarada, start kell 11.00

TÄHISTUS: Põlva-Mooste maantee 5. kilomeetrilt ja Tartu-Räpina maanteelt 1 km pärast Ahjat

VÕISTLUKLASSID: HD 21, 20/18, 16, 14, 40, 50, H60+

STARDIMAKSUD:

Täiskasvanud Põlva Maakonnast 40 krooni päev väljastpoolt 80 krooni päev
Noored Põlva Maakonnast 20 krooni päev väljastpoolt 40 krooni päev

MAASTIK JA KAART: Ahja jõe läänepoolne kallas. Tihe radade võrk. Lageda osakaal maastikul 20%. Kõrguste vahe ühel nõlval kuni 40m. Kaardistus Avo Veermäe. Eelmise võistluse kaart nr 2004008 Kaartide mõõtkavad sprindis 1: 7 500 ja lüh tavarajal 1:10 000, h=2,5m.

AUTASUSTAMINE: Kõigi vanuseklasside 3 paremat autasustatakse medali ja diplomiga, võitjaid lisaks kingitusega.

REGISTREERIMINE: kuni 09. jaanuarini IVK kaudu <http://www.sportnet.ee/ivk/> või aadressil Võru 3, 63308 Põlva, e-mail: kobras@neti.ee. Registreerimiseks koos tasuda osavõtumaks OK Põlva Kobras a/a 1120074588 Hansapank,

kood 767. Registreerimisel teatada SI-kaardi number, kui see erineb EOL andmebaasis olevast või kaardi rentimissoov. Renditasu 20 krooni päev Parkimistasu 15 krooni päevas.

MAJUTUSVÕIMALUSED: põrandamajutus Põlva linnas. Põlva linnas ja ümbruskonnas asuvate majutuskohtadega saab tutvuda www.visitestonia.com/polva/, e-post: polva@visitestonia.com, tel 799 5001

KORRALDAJA: OK Põlva Kobras, Põlva Maakonna Spordiliit

PEAKORRALDAJA: Vilve Liiskmann mob tel 534 20110, klubis tel 799 4851

RAJAMEISTER: Nikolai Järveoja

Reklaami ja tulemuste avaldamise hinnad:**1. Eesti o-võistluste tulemuste avaldamine (EOL-i liikmetele):**

1.1 kuni 100 võistlejat	50 kr	1.4 kuni 500 võistlejat	300 kr
1.2 kuni 200 võistlejat	100 kr	1.5 üle 500 võistleja	400 kr
1.3 kuni 300 võistlejat	200 kr		

* kahepäevased võistlused +50%, 3-päevased +75%, 4-päevased +100%

2. Eesti o-võistlusutsete avaldamine (must-valge):

2.1 suurus kuni A7	50 kr	2.3 suurus kuni A5	200 kr
2.2 suurus kuni A6	100 kr	2.4 suurus kuni A4	500 kr

* korduskutse avaldamine -30%

3. Reklaami avaldamine (sisemised leheküljed):

3.1 suurus kuni A7	must-valge 100 kr	värviline 200 kr
3.2 suurus kuni A6	must-valge 200 kr	värviline 400 kr
3.3 suurus kuni A5	must-valge 400 kr	värviline 800 kr
3.4 suurus kuni A4	must-valge 800 kr	värviline 1600 kr

tagakülge:

3.5 suurus A4	-	värviline 2000 kr
---------------	---	-------------------

Võistlusmaastike sulgemise teadete avaldamine on tasuta.

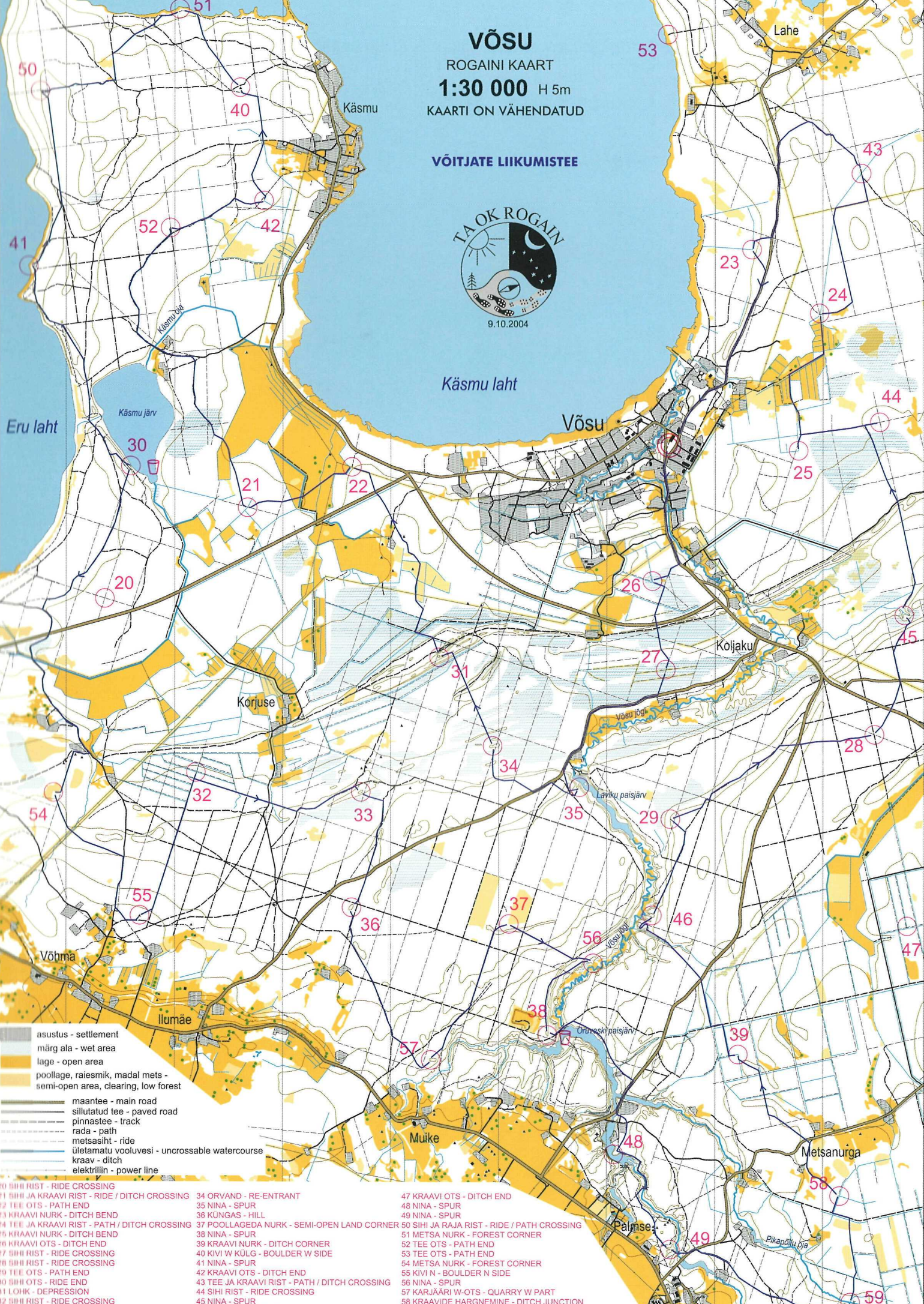
* kõik tulemused, kutsed ja reklaamid tuleb esitada toimetajale digitaalsel kujul aadressil <jyrgen@trenet.ee>

* kordusreklaami avaldamine -30%, mitmekorrede reklaami avaldamise hinnad ja kõik muud soodustused kokkuleppel EOL-iga <eol@spin.ee> tel 6398681

VÕSU

ROGAINI KAART
1:30 000 H 5m
KAARTI ON VÄHENDATUD

VÕITJATE LIIKUMISTEE

- asustus - settlement
- märg ala - wet area
- lage - open area
- poollage, raiesmik, madal mets - semi-open area, clearing, low forest
- maantee - main road
- sillutatud tee - paved road
- pinnaste - track
- rada - path
- metsasiht - ride
- ületamatu vooluvesi - uncrossable watercourse
- kraav - ditch
- elektriliin - power line

20 SIHI RIST - RIDE CROSSING	34 ORVAND - RE-ENTRANT	47 KRAAVI OTS - DITCH END
21 SIHI JA KRAAVI RIST - RIDE / DITCH CROSSING	35 NINA - SPUR	48 NINA - SPUR
22 TEE OTS - PATH END	36 KÜNGAS - HILL	49 NINA - SPUR
23 KRAAVI NURK - DITCH BEND	37 POOLLAGEDA NURK - SEMI-OPEN LAND CORNER	50 SIHI JA RAJA RIST - RIDE / PATH CROSSING
24 TEE JA KRAAVI RIST - PATH / DITCH CROSSING	38 NINA - SPUR	51 METSA NURK - FOREST CORNER
25 KRAAVI NURK - DITCH BEND	39 KRAAVI NURK - DITCH CORNER	52 TEE OTS - PATH END
26 KRAAVI OTS - DITCH END	40 KIVI W KÜLG - BOULDER W SIDE	53 TEE OTS - PATH END
27 SIHI RIST - RIDE CROSSING	41 NINA - SPUR	54 METSA NURK - FOREST CORNER
28 SIHI RIST - RIDE CROSSING	42 KRAAVI OTS - DITCH END	55 KIVI N - BOULDER N SIDE
29 TEE OTS - PATH END	43 TEE JA KRAAVI RIST - PATH / DITCH CROSSING	56 NINA - SPUR
30 SIHI OTS - RIDE END	44 SIHI RIST - RIDE CROSSING	57 KARJÄÄRI W-OTS - QUARRY W PART
31 LOHK - DEPRESSION	45 NINA - SPUR	58 KRAAVIDE HARGNEMINE - DITCH JUNCTION
32 SIHI RIST - RIDE CROSSING	46 ORVAND - RE-ENTRANT	59 OJA JA KRAAVI HARGNEMINE - STREAM / DITCH JUNCTION
33 KÜNGAS - HILL		

*Ei viibet, ei naasmise lubadust -
lihtsalt aeg oli minna. (H. Jürisson)*

Teatame kurbusega, et on lahkunud kallis

Ajakiri Orienteeruja

20.02.1994 - 31.12.2004*

Mälestavad kõik kiindunud lugejad,
kes unustasid ajakirja 2005 aastaks tellida.
Ärasaatmine 5. jaanuaril 2005 kell 12 EOLi kontori eest.
Tuhastamine kell 16 Tartu krematooriumis.

* Kui ajakiri Orienteeruja ei kogu 31. detsembriks kokku 500 tellijat, siis seda järgmisel aastal lihtsalt enam ei ilmu. Aita Orienteerujal elada. Anna oma panus Eesti Orienteerumistraditsioonide säilimisele.

2005 aastaks tellimise sooviga pöörduda EOL kontori poole
eol@orienteerumine.ee või tel/fax 6 398 681

